

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Aleš Vytopil

**Internet a autorské právo - odpovědnost
poskytovatelů služeb informační
společnosti**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Irena Holcová

Katedra: Centrum práva duševního vlastnictví

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 28. dubna 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 184 089 znaků včetně mezer.

V Praze dne 28. 4. 2023

Aleš Vytopil

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl především poděkovat paní JUDr. Ireně Holcové, za její ochotu, vstřícnost a cenné rady, které mi při zpracování této diplomové práce poskytla.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině, zejména svým rodičům Alešovi a Magdě, za jejich podporu především hmotné povahy během celého mého studia.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Internet a jeho význam v právu.....	2
2.1	Pojem internet a jeho historie.....	2
2.2	Základní principy technického fungování internetu.....	4
2.3	Internet v systému práva.....	5
3	Autorské právo v prostředí internetu.....	7
3.1	Autorské právo a autorské dílo.....	7
3.2	Porušování autorských práv na internetu.....	10
3.2.1	Vývoj peer-to-peer sítí.....	11
3.2.2	Cyberlockers.....	13
4	Poskytovatelé služeb informační společnosti.....	14
4.1	Služba informační společnosti.....	14
4.1.1	Služba informační společnosti dle práva EU.....	14
4.1.2	Relevantní judikatura SDEU.....	17
4.1.3	Služba informační společnosti dle práva ČR.....	20
4.2	Poskytovatel služby informační společnosti.....	21
4.2.1	Prostý přenos (<i>mere conduit</i>).....	22
4.2.2	Ukládání do vyrovnávací paměti (<i>cacheing</i>).....	23
4.2.3	Ukládání obsahu informací (<i>hosting</i>).....	24
4.3	Internetové vyhledávače.....	26
4.4	Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online.....	27
4.4.1	Odpovědnostní režim PSSOO.....	29
5	Odpovědnostní režim ISP.....	33
5.1	Vlastní a cizí obsah.....	33
5.2	Vývoj právní úpravy odpovědnosti ISP.....	34
5.3	Bezpečný přístav (<i>safe harbour</i>).....	36
5.3.1	Prostý přenos (<i>mere conduit</i>).....	36
5.3.2	Ukládání do vyrovnávací paměti (<i>cacheing</i>).....	38
5.3.3	Ukládání obsahu informací (<i>hosting</i>).....	39
5.4	Procedury <i>notice-and-action</i>	42
5.4.1	Notice and Takedown.....	43
5.4.2	Procedura <i>notice-and-staydown</i>	45
5.4.3	Graduovaná odpověď.....	45
5.5	Monitorování a filtrování.....	46

5.6	ISP a porušování autorských práv.....	49
5.6.1	Sdělování díla veřejnosti.....	49
5.6.2	Relevantní druhy právní odpovědnosti ISP při absenci bezpečného přístavu.....	52
5.6.3	Nástroje ochrany práv autora.....	53
6	Současný vývoj právní úpravy odpovědnosti ISP v EU.....	55
6.1	Akt o digitálních službách.....	56
6.1.1	Nové povinnosti pro ISP dle DSA.....	58
6.2	Akt o digitálních trzích.....	63
7	Závěr.....	66
8	Seznam použitých zkratk.....	68
9	Seznam použitých zdrojů.....	69
10	Abstrakt.....	77
11	Abstract.....	78

1 Úvod

Technologický vývoj je jeden z neměnných a nezastavitelných rysů lidské společnosti již od počátku civilizace. V současné době by se dalo s jistotou říct, že jedním z klíčových odvětví technologického vývoje je oblast internetu a obecně informačních technologií. Internet se dotýká všech myslitelných činností člověka a výjimkou není ani tvorba a užívání autorských děl. Nenákladnost, bezbřehost a do značné míry i anonymní povaha internetu zásadně změnila dostupnost a distribuci autorských děl, čímž v mnoha aspektech ztížila postavení nositelů autorských práv k autorským dílům a jejich ochranu. Právo, jakožto nástroj regulace lidské činnosti a nástroj pro autoritativní nastavování pravidel lidské společnosti tak nutně musí i na tuto oblast technologického vývoje reagovat a upravit ochranu práv k autorským dílům, jakož i k jiným předmětům autorskoprávní ochrany, na internetu.

Jedním ze subjektů působícím v prostředí internetu a také dosti možná jedním z nejdůležitějších jsou poskytovatelé služeb informační společnosti (*ISP*). Jak bude dále rozvedeno, službou informační společnosti se rozumí každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb. Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti a případně její omezení je v současné době důležitou otázkou, na kterou musí právo odpovídat, neboť *ISP* plní ve světě informační společnosti významnou roli, jakožto subjekty, které obsah na internetu distribuují, upravují, kontrolují a případně i odstraňují. Vzhledem k významnosti této jejich role je nutno nastavit speciální právní rámec jejich odpovědnosti za sdělování autorských děl veřejnosti, a to za vzájemného respektování a dostatečné ochrany práv autorů.

Tato diplomová práce zprvu vymezí základní pojmy, klíčové pro tuto práci, a sice pojem a podstatu samotného internetu a jeho právní regulaci a pojem autorského práva a jeho přesah do kyberprostoru. Dále se zaměří na s tím související odpovědnostní vztahy, a to zejména na odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti (*ISP*). Stěžejní částí této práce je analýza právní úpravy odpovědnosti *ISP* za porušování autorských práv na internetu. Práce se také detailněji zaměří na vývoj ochrany autorského práva na internetu v legislativě a judikatuře EU, především na relevantní úpravu ve Směrnici o autorském právu na jednotném digitálním trhu a Nařízení o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES.

2 Internet a jeho význam v právu

Internet je fenomén, který změnil společnost a stále na ni má nesporně velký vliv. Přístup k internetu má v České republice zhruba 85 % všech domácností¹ a většina lidí by si bez přístupu k internetu nedokázala představit každodenní život. Asi každý si dokáže v praxi představit, co to tedy internet je, ne mnoho lidí však ví, kde leží prvopočátky dneska tak rozšířeného a všudypřítomného fenoménu a tím spíše i dokáže vysvětlit základní technické parametry, které zavedly jeho vzniku, rozšíření a významu v dnešním světě. Pro úvodní část této práce považuji za vhodné stručně popsat, co to internet je, popsat jeho esenciální technické parametry a jaký má internet význam z hlediska právní regulace. Tato kapitola se zaměří na vysvětlení pojmu internet a jeho významu ve světě a postavení v systému práva. Stručně bude vysvětlena historie internetu a zásadní principy jeho fungování.

2.1 Pojem internet a jeho historie

Pojem internet není právem definován a je tomu tak zřejmě proto, že dynamika vývoje podoby internetu je velká, a tak právo upravuje pouze určité oblasti lidského života s internetem často spjaté. Původní definici pojmu internet, ze které převážně vychází i definice dnešní, lze nalézt v dokumentu *Internet Monthly Reports, October 1995* od americké *Federal Networking Council*², kde je uvedeno, že internetem se rozumí globální informační systém, který:

- a) je logicky spojen s globálně jedinečným adresním prostorem, založeným na internetovém protokolu (IP) nebo jeho následnými rozšířeními/pokračováními
- b) je schopen podporovat komunikaci používáním protokolů TCP/IP nebo jejich následnými rozšířeními/pokračováními anebo jinými IP kompatibilními protokoly; a
- c) poskytuje, používá nebo zpřístupňuje veřejné nebo soukromé vysokoúrovňové služby navrstvené na této komunikační infrastruktuře.³

Dnes lze nalézt řadu nových jednodušších definicí pojmu internet, které se v podstatě shodují na tom, že je to světový systém vzájemně propojených počítačových sítí, které mezi sebou komunikují pomocí internetových protokolů, jde tedy jinak řečeno o takzvanou síť sítí⁴.

¹ Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami – 2022. Statistiky ČSÚ. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/1-pocitace-a-internet-v-domacnostech-4ebw3izyl9>

² SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, et al. Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). Str. 225. ISBN 978-80-7502-240-0.

³ Federal Networking Council, Internet Monthly Reports, October 1995, Internet Definitions [online]. [cit. 2023-04-28]. Dostupné na: <https://www.cs.columbia.edu/~hgs/internet/definition.html>

⁴ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 4

Po definování pojmu internet by na tomto místě bylo vhodné rozlišit právě pojem internet a pojem kyberprostor, neboť je možné se často setkat se záměnou těchto dvou pojmů. Nejjednodušeji řečeno je internet součástí kyberprostoru. Kromě internetu mohou být součástí kyberprostoru i jiné sítě, například uzavřené sítě, intranety anebo jiné sítě, prostřednictvím nichž je propojeno určité množství přístrojů umožňujících komunikaci na dálku. Běžným příkladem uzavřené sítě, která je součástí kyberprostoru, může být firemní síť, ať už s přístupem na internet nebo ne, v rámci níž je propojeno více počítačů k jednomu serveru⁵.

Při hledání začátků internetu je ale nutno se vrátit v čase zpět, a sice do období studené války mezi USA a SSSR v šedesátých letech 20. století. Na počátku vzniku internetu, nebo alespoň něčemu internetu velice podobnému, stálo úsilí akademických vědců z amerických univerzit, které byly pod záštitou agentury ARPA (*dnes DARPA*) spadající pod americké Ministerstvo obrany, vyvinout tzv. ARPANET, předchůdce dnešního internetu. Důvodem pro vývoj tohoto komunikačního systému byl technologický závod USA se SSSR a obavy o bezpečnost dosavadních komunikačních systémů kritické infrastruktury USA. ARPANET byl v té době přístupný pouze hrstce kvalifikovaných akademických vědců z důvodu obrovské pořizovací finanční náročnosti počítačů a nutné míry specifické odbornosti lidí s nimi zacházejících. I přesto se ale tato, v té době primárně vojenská, technologie vyvíjela a na začátku devadesátých let 20. století byla přetransformována do sítě NSFNET, která byla financována americkou Národní vědeckou nadací (*NFS*), která spadala pod Ministerstvo obchodu USA. Postupně docházelo k vývoji technologie internetu směrem z akademické sféry do sféry komerční, což plně dovršilo odstavení NSFNETU v roce 1995, znamenající počátek komerčního využití internetu⁶.

Na závěr této podkapitoly je nutno zmínit také podstatné milníky vývoje internetu v devadesátých letech 20. století, a sice vývoj nyní globálně známé a využívané aplikace World Wide Web, protokolu HTTP (*Hyper Text Transfer Protocol*) a jazyku HTML (*Hyper Text Markup Language*). Tyto vznikly v CERNu (*Evropská organizace pro jaderný výzkum*) snahou vědců umožnit snazší vyhledávání dokumentů v rámci daného ústavu. Posléze bylo však zjištěno, že tyto protokoly je možné používat v celé internetové síti a děje se tomu tak dodnes. Vývoj těchto protokolů a World Wide Webu mělo za následek značné zjednodušení a zrychlení využívání internetu, a tedy jeho podstatné rozšíření⁷.

⁵ KUČERA, Z., Fungování kyberprostoru, Studijní text k předmětu Právo informačních a komunikačních technologií I, PF UK. s. 2 [online]. [cit. 2023-04-28]

⁶ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 6-9

⁷ Ibid. s. 16-17

2.2 Základní principy technického fungování internetu

Prvním základním principem a zároveň starším, než je technologie internetu, je princip přepojování okruhů. Ten je znám již z dob používání technologií telegrafie a později telefonie. Přepojování okruhů funguje tak, že komunikace mezi odesílajícím zařízením a cílovým zařízením probíhá po předem stanovené a rezervované cestě, která se v průběhu komunikace nemění a je zrušena až s ukončením daného spojení. Komunikace na tomto typu sítě je vzhledem ke stabilitě cesty spolehlivá⁸.

Jiným principem, fungujícím odlišně od výše zmíněného, je princip přepojování paketů. Paketem je v podstatě každá zpráva, která přesahuje určitou délku pro přenos sítí. Tyto pakety jsou rozeslány sítí bez předchozího určení a rezervace cesty, cílového uzlu a sledování, jestli daný paket dorazil do místa určení. Neexistuje zde tedy na rozdíl od předchozího typu sítě sestavený pevný okruh mezi odesílajícím a cílovým zařízením. Proto se jednotlivé pakety nemusí přenášet po shodné cestě a nemusí do cílového zařízení ani dorazit v pořadí, v jakém byly odeslány. To, jakou cestou budou pakety přenášeny, rozhodují tzv. směrovače, které se tak rozhodují na základě algoritmů, které mají zajistit co nejlepší průchodnost sítí vzhledem ke stavu jednotlivých částí cest. Komunikace na tomto typu sítě vzhledem k různosti cest přenosu jednotlivých paketů není tak spolehlivá⁹.

Dalším velice důležitým principem je princip E2E (*end-to-end*). Tento princip byl poprvé definován Jeromem H. Salzerem, Davidem D. Clarkem a Davidem P. Reedem v roce 1981¹⁰. Dle tohoto principu je funkce sítě chápána pouze jako prostředek distribuce dat z jednoho konce na druhý, proto již zmíněný anglický název *end-to-end*, a inteligence operující s distribuovanými daty je koncentrovaná právě na uživatelsky kontrolovaných koncích sítě. Vzhledem k této elementární funkci sítě je nutné, aby byla co nejjednodušší, a proto mohla být využívána co nejflexibilněji¹¹. Pro tuto jednoduchost sítě je taky někdy nazývána jako „hloupá síť“. S tímto pojmem pracoval, jako jeden z prvních, i David Isenberg ve svém textu „*Rise of the Stupid Network*“ z roku 1997¹², kde tuto takzvanou „hloupou síť“ srovnával například s telefonní sítí, která je podle jeho názoru rozdílná v tom, že je optimalizovaná na jednu aplikaci. Tato jednoduchost a flexibilita sítě však není ničím, co by mělo její využitelnost degradovat, naopak umožňuje její využívání velkému množství subjektů, a tak je v rámci poskytovatelů služeb na této síti zachováno soutěžní prostředí, z čehož logicky těží i koncoví uživatelé sítě, jimž se dostává široká paleta produktů spojených s využíváním sítě¹³.

⁸ Ibid. s. 9-10

⁹ Ibid. s. 10-11

¹⁰ V článku *End-to-End Arguments in System Design*. Dostupný na:

<http://web.mit.edu/Saltzer/www/publications/endtoend/endtoend.pdf>

¹¹ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 12-16

¹² Dostupný na <https://www.hyperorg.com/misc/stupidnet.html>

¹³ LEMLEY, Mark, LESSIG, Lawrence. *The End of End-to-End: Preserving the Architecture of the Internet in the Broadband Era* (October 1, 2000) [online]. [cit. 2023-04-28]. *UCLA Law Review*, roč. 2001, č. 48. s. 7-9.

Dostupný na: https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID247737_code001106520.pdf?abstractid=247737&mirid=1

2.3 Internet v systému práva

V prvopočátcích internetu, které jsou nastíněny na začátku této kapitoly, byl internet používán výhradně na akademické půdě a pouze vybranou úzkou skupinou lidí dostatečně nadanou potřebnou expertízou a v té době poměrně drahým vybavením. Když se však internet v devadesátých letech 20. století rozšířil mezi veřejnost a jeho využití se začalo komercializovat, vyvolala tehdejší nová podoba internetu řadu otázek. Jednou z ústředních otázek byla otázka právní regulace internetu. Internet totiž není věcí, nemůže jej nikdo vlastnit a neboť je neodmyslitelně všudypřítomný, složitá je i otázka vymezení jurisdikce.

Příhodně právě v USA, kde byl internet zrozen, je také velmi často vyzdvihována svoboda jednotlivce a je zde obecně silné liberální myšlení. Není tedy divu, že již v době vzniku internetu, započalo hnutí za svobodu internetu, organizace *Electronic Frontier Foundation*, v čele se zakladatelem Johnem Perry Barlowem. Tato organizace vydala svůj základní dokument, a sice Deklaraci nezávislosti kyberprostoru¹⁴, jejíž primární myšlenkou je odpor ke státní regulaci internetu. Jedním z hlavních argumentů podporujících tuto myšlenku je, že internet představuje nové společenství nepodléhající státní autoritě, neboť neexistuje společenská smlouva, již by se internetové společenství vzdalo části své svobody ve prospěch státu. Nadto je dle tohoto dokumentu právní regulace internetu nadbytečná, protože internetové společenství má nástroje, pomocí kterých může vyřešit problémy na internetu samo. Státní moc, i kdyby se o regulaci internetu pokusila, tyto nástroje údajně nemá, a to právě z důvodu již zmíněné všudypřítomnosti internetu, a tedy prolomení uzavřených státních jurisdikcí.¹⁵ Profesor Lawrence Lessig, který se také dlouhodobě věnuje právu informačních technologií, ve své monografii *Free Culture* vyslovil názor, že internet by měl být právně regulován jen tam, kde je taková regulace užitečná a dává opravdu smysl.¹⁶

Dnes, bezmála 30 let od vstupu internetu do komerčního a laického prostředí, je nutno konstatovat, že právní regulace internetu je potřebná a užitečná a v některých oblastech bezesporu i nutná. Internet vstoupil do všech oblastí lidského společenství, a tak silně ovlivňuje i svět „off-line“. Právo nutně musí reagovat na jevy, které jsou společensky nežádoucí a často i trestné, jako je například porušování autorských práv na internetu, podvody spojené s používáním informačních technologií, šíření dětské pornografie nebo v dnešní době stále čtenější nenávistné projevy na sociálních sítích či šíření poplašných zpráv na internetu. I přesto, že jsou výše zmíněné názory týkající se svobody internetu a omezení jeho regulace dnešní legislativou z velké části překonány, jsou stále velice přínosné do debaty

¹⁴ Dostupná na <https://www EFF.org/cyberspace-independence>

¹⁵ POLČÁK, R. Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 2-5

¹⁶ LESSIG L. (2004) *Free Culture*. New York: The penguins Press, s. 305 [online]. [cit. 2023-04-28]

o svobodě a neutralitě internetu a při zkoumání legitimacy právní regulace internetu by neměly být opomíjeny.

Jak již tedy bylo uvedeno, právo reaguje na jevy vyskytující se v online prostředí, které mají přesah do reálného světa a dotýkají se práv jednotlivců. Těžko bychom však hledali právní zakotvení samotného pojmu internet. Vzato v potaz již definované rozlišení pojmu kyberprostor a internet, můžeme alespoň uvést, že české právo v zákoně o kybernetické bezpečnosti¹⁷ definuje kyberprostor jako „*digitální prostředí umožňující vznik, zpracování a výměnu informací, tvořené informačními systémy, a službami a sítěmi elektronických komunikací*“. Mimo zákon o kybernetické bezpečnosti je možné nalézt i další zákony, které přímo cílí na regulaci oblastí lidské činnosti spojené s internetem či informačními technologiemi. Takovým je například zákon o elektronických komunikacích, který upravuje podmínky podnikání, výkonu komunikační činnosti a výkon státní správy, včetně regulace trhu, v oblasti elektronických komunikací¹⁸. Dalším může být například zákon č. 480/2004 Sb. o některých službách informační společnosti (*dále jen „ZSIS“*), kterému bude ještě v této práci dále věnována značná pozornost a který upravuje odpovědnost, práva a povinnosti osob, které poskytují služby informační společnosti a šíří obchodní sdělení¹⁹. V neposlední řadě to je taky svým obsahem veřejnoprávní zákon o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, který upravuje přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací spravovaných povinnými subjekty (*např. stát, územně samosprávný celek nebo právnická osoba zřízená zákonem*) a působnost Ministerstva vnitra²⁰.

Výše zmíněné předpisy zapracovávají do českého právního řádu příslušnou legislativu Evropské unie, nicméně jak již bylo několikrát uvedeno, jelikož internet prostupuje do všech oblastí lidské činnosti, ani obecné české zákony se nevyhnuly regulaci právě těchto oblastí. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (*dále jen „OZ“*) tak upravuje například uzavírání distančních smluv, tedy smluv uzavíraných prostřednictvím prostředků komunikace na dálku, a to za účelem ochrany spotřebitele²¹ nebo smluv o poskytování digitálního obsahu²². Relevanci má dále trestní zákoník, vymezující trestné činy přímo související s informačními technologiemi, jako neoprávněný přístup k počítačovému systému a neoprávněný zásah do počítačového systému nebo nosiče informací či opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat²³.

¹⁷ §2 písm. a) zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů

¹⁸ § 1 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů

¹⁹ §1 ZSIS

²⁰ §1 odst. 1 zákona č. 99/2019 Sb. o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²¹ §1820-1851 OZ

²² §2389a – 2389u OZ

²³ §230-232 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Na závěr této podkapitoly o právní regulaci internetu by bylo vhodné ještě zmínit instituce, které regulují určité technické aspekty internetu a představují tak v rámci internetu určitý druh autority. Konkrétně se jedná o organizaci ICANN (*Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*), která rozhoduje o přidělování jedinečných IP adres a doménových jmen, které podmiňují vstup do sítě a komunikaci v rámci ní s ostatními zařízeními. Druhou významnou autoritou v oblasti regulace určitých technických aspektů internetu je ISOC (*Internet Society*), která tvoří standardy a doporučení napomáhající dobrému fungování internetu. Zároveň poskytuje zázemí pro pracovní skupiny rozvíjející technické stránky internetu, kterými jsou především IETF (*Internet Engineering Task Force*), která se zabývá technickými problémy internetu a vytváří standardy pro jeho fungování. Dalšími takovými skupinami jsou IRTF (*Internet Research Task Force*) a IRSG (*Internet Research Steering Group*), které se zabývají výzkumem a vývojem internetových technologií a IAB (*Internet Architecture Board*), která vydává standardy a doporučení vypracované skupinou IETF²⁴.

3 Autorské právo v prostředí internetu

Výše bylo nastíněno, že internet změnil do velké míry různé aspekty lidského života a společnosti jako takové. Nebylo by přehnané tvrdit, že jednou z oblastí, kterou vývoj internetu a jeho následná komercializace zasáhl nejvíce, je oblast autorské tvorby a užívání autorských děl. Dnes běžné způsoby vytváření či užívání autorských děl byly ještě na konci dvacátého století nemyslitelné. Tato kapitola stručně představí institut autorského práva a autorského díla a nastíní základní rysy problematiky střetu autorského práva a internetu a s tím související porušování autorských práv na internetu.

3.1 Autorské právo a autorské dílo

Ze začátku by bylo vhodné definovat klíčové pojmy, se kterými se bude v této kapitole pracovat. Stěžejním z nich je pojem autorské právo, který lze chápat v objektivním a subjektivním smyslu. Objektivní autorské právo je soubor právních norem, které regulují chování, práva a povinnosti subjektů práva ve společenských vztazích, souvisejících s vytvořením či užíváním nemotných statků, jež jsou předmětem ochrany autorského práva. V subjektivním smyslu je pak autorské právo souborem oprávnění vyvstávajících z objektivního práva, které má autor k jím vytvořenému autorskému dílu²⁵.

²⁴ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 19-32

²⁵ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 26-27

Autorské právo je společně s právy průmyslovými řazeno k právům duševního vlastnictví, která patří pod práva k nehmotným statkům. Definice práv duševního vlastnictví není jednoznačná a nenajdeme ji v českém právním řádu, nýbrž musíme nahlédnout do Světové deklarace o duševním vlastnictví vydanou Světovou organizací duševního vlastnictví²⁶ (*WIPO*). Dle této deklarace se pojmem duševní vlastnictví rozumí jakékoli vlastnictví, které se na základě obecného souhlasu považuje jak za duševní svou povahou, tak i zasluhující ochrany, nikoliv však pouze vědeckých a technických vynálezů, literárních nebo uměleckých výtvorů, ochranných známek a identifikátorů, průmyslových vzorů a zeměpisných označení²⁷. Tato deklarace rovněž uvádí, co by mělo být účelem práv duševního vlastnictví, a sice zajištění rovnováhy mezi ochranou tvůrců a zájmy uživatelů statků duševního vlastnictví²⁸. Je tomu tak proto, že tvůrci musí být za užívání jejich děl jinými osobami spravedlivě odměněni pro zajištění jejich dostatečné motivace tvořit nové jedinečné nehmotné statky schopné posunout lidskou kulturu a společnost obecně dál.

Prameny autorského práva můžeme najít na úrovni mezinárodní, unijní i na úrovni národní. Jelikož výtvoři tvůrčí činnosti, zvláště pak ve spojení s internetem, jakožto globální komunikační sítí, vykazují velkou míru ubikvity, je v zájmu mezinárodního společenství vztahy, vznikající při tvorbě a užívání těchto výtvorů, regulovat. Tím je překonána jinak poměrně nežádoucí teritorialita ochrany práv duševního vlastnictví. Bezesporu nejvýznamnější postavení na mezinárodní úrovni má již zmíněná organizace WIPO, zasazující se o rozvoj autorskoprávní ochrany na mezinárodní úrovni. Mezi podstatné mezinárodní smlouvy sjednané v rámci WIPO lze řadit zejména Bernskou úmluvu o ochraně literárních a uměleckých děl, která je jakýmsi základem autorskoprávní ochrany na mezinárodní úrovni. Z hlediska autorského práva a internetu jsou také důležité dvě smlouvy, uzavřené v rámci Bernské úmluvy, a sice smlouvy WCT (*WIPO Copyright Treaty*), která už přímo reaguje na rozvoj internetu a jeho vliv na autorské právo a WPPT (*WIPO Performances and Phonograms Treaty*), která upravuje práva výkonných umělců a producentů zvukových záznamů. Za zmínku stojí rozhodně i dohoda TRIPS (*The agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*), která byla vydána na půdě Světové obchodní organizace (*WTO*) a upravuje ochranu duševního vlastnictví v mezinárodním obchodu²⁹.

Na úrovni Evropské unie je autorské právo regulováno výhradně sekundárním právem, tedy nařízením či směrnicemi Evropské unie, jimiž se snaží harmonizovat právní úpravu autorského práva napříč členskými státy a vytvořit takzvaný jednotný digitální trh (*Digital single market*)³⁰. Důležitou

²⁶ Čl. 2 bod (i) Světové deklarace o duševním vlastnictví ze dne 18. 8. 2000

²⁷ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 29

²⁸ Čl. 5 bod (ii) Světové deklarace o duševním vlastnictví ze dne 18. 8. 2000

²⁹ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 78-81

³⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě ze dne 6. 5. 2015. [online]. [cit. 2023-04-28]. Dostupný na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0192>

roli v této harmonizaci hraje také rozhodovací praxe SDEU. V rámci této snahy vydala Evropská unie již řadu směrnic, z těch nejnovějších příkladem Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnice 96/9/ES a 2001/29/ES. Podstatné, i vzhledem k tématu této práce, je rovněž Nařízení Evropského parlamentu a Rady o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES. Oběma předmětnými prameny práva Evropské unie se bude tato práce dále podrobněji zabývat. Pro úplnost je nutno ještě dodat, že na komunitární úrovni existuje Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO).

Na národní úrovni v rovině ústavní souvisí s autorským právem především čl. 34 Listiny základních práv a svobody (*dále jen „LZPS“*), který stanovuje, že práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem. Dále je to například také čl. 15 LZPS, který mimo jiné zakládá svobodu umělecké tvorby. Stěžejním zvláštním zákonem, upravujícím autorské právo v českém právním řádu, je zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „AZ“*). Autorský zákon je předpis speciální k OZ a zakotvuje autorskopravní ochranu ve vztahu k obecným právním zásadám obsaženým v OZ a stát jím plní svobody a práva zakotvené ve výše zmíněných ustanoveních LZPS³¹. Občanský zákoník upravuje v souvislosti s autorským právem kromě obecné úpravy soukromého práva speciální zákonnou úpravu licenční smlouvy³².

Dalším právním institutem, který tato podkapitola přiblíží, je již zmíněné autorské dílo, které je stěžejním pojmem systému autorského práva, neboť vymezuje jeho věcnou působnost. Na unijní úrovni definici autorského díla nenalezneme, byť s ním příslušné části evropského práva často pracují. Definice autorského díla, kterou používá AZ³³, vychází z Bernské úmluvy. Dle AZ³⁴ lze vyvodit základní pojmové znaky, kterými se autorské dílo odlišuje od jiných nehmotných statků, a které pro to musejí být splněny kumulativně. Autorské dílo tedy musí být:

- a) literární, umělecké či vědecké, ztvárněné způsobem umožňujícím objektivně dílo takto vnímat;
- b) výsledkem tvůrčí, duševní činnosti autora;
- c) jedinečným výsledkem této tvůrčí, duševní činnosti autora;
- d) vyjádřeno v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě, nezávisle na čase, rozsahu, účelu či významu³⁵.

³¹ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 20

³² §2358-2389 OZ

³³ §1 AZ

³⁴ § 2 odst. 1 AZ

³⁵ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 52-54

Dílo kumulativně splňující výše uvedené znaky požívá ochrany dle AZ, ledaže bylo dle AZ³⁶ z takové ochrany vyloučeno ve veřejném zájmu, což jsou díla úřední a výtvořivá tradiční lidové kultury.

AZ také upravuje výsledky tvůrčí činnosti autora, které za autorská díla považuje, takzvaná kvazidíla. Ta se od pravých autorských děl odlišují tím, že k nabytí jejich autorskoprávní ochrany nemusí být díly jedinečnými, ale postačí, když jsou původní, tedy jsou autorovým vlastním duševním výtvořivem. Takovými kvazidíly jsou počítačový program, fotografie a výtvořiv vyjádřený postupem podobným fotografií³⁷. Počítačový program je dle AZ chráněn jako dílo literární³⁸ a to bez ohledu na formu jeho vyjádření, což je ale zpravidla zdrojový nebo strojový kód. Na počítačové programy se tak užijí stejná ustanovení AZ, která platí pro díla literární, vyjma ustanovení³⁹ výslovně se na počítačový program neaplikující⁴⁰.

3.2 Porušování autorských práv na internetu

Jak již bylo nastíněno výše, rozvoj internetu významně zasáhl do autorskoprávních vztahů a přinesl řadu výzev, které se jak zákonodárci, tak vlastníci autorských práv snaží vyřešit. Technologie internetu nejen drasticky zefektivnila tvorbu kopií autorských děl, ale především otevřela dveře jejich globálnímu rozšiřování, a to takřka bez nákladu. Na jedné straně to pro autory autorských děl znamená příležitost efektivněji kapitalizovat na své tvorbě díky tomu, že v globální síti jako je internet, se může tato tvorba velice snadno dostat k velkému množství osob, které mají o předmětné autorská díla zájem. Na druhé straně to však také znamená, že díky možnosti efektivního a takřka beznákladového rozmnožování a šíření autorských děl, se také značně usnadnilo a rozmohlo porušování autorských práv nelegálním užíváním děl⁴¹.

Autorská práva na internetu mohou být porušována různými subjekty. V první řadě to mohou být samotní uživatelé internetu, kteří mohou obsah chráněný autorskými právy nelegálně z internetu stahovat, nebo jej naopak na internet nahrávat a sdílet s ostatními uživateli. Dalo by se říci, že dané počínání ze strany těchto subjektů, ač samozřejmě proti právu, není v současné době považováno za nejvíce nebezpečné, co se týče reálného negativního dopadu na držitele autorských práv. Individuální uživatelé ve většině případů porušování autorských práv na internetu tak činí pro svou vlastní potřebu a bez úmyslu komerčně na takovém porušování vydělávat⁴². Dalšími subjekty, které hrají důležitější

³⁶ §3 AZ

³⁷ § 2 odst. 2 AZ

³⁸ § 65 AZ

³⁹ §66 odst. 7 AZ

⁴⁰HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 75-78

⁴¹ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 74-77

⁴²International Comparison of Approaches to Online Copyright Infringement: Final Report. The Intellectual Property Office. 2015. str. 15. [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné na:

roli při porušování autorských práv na internetu, jsou poskytovatelé služeb informační společnosti (*dále taky „ISP“*). ISP mohou buď sami autorská práva svým chováním porušovat, nebo mohou také porušování ostatním subjektům umožňovat⁴³. Téma porušování autorských práv a odpovědnosti ISP je pro účely této práce klíčové a bude mu věnována stěžejní kapitola této práce. Bylo by tedy nadbytečné podrobně vysvětlovat tento poměrně složitý právní institut na tomto místě.

Na míru porušování autorských práv na internetu mají vliv i další faktory, mezi které patří například konkrétní způsob právní regulace dané problematiky či způsob vymáhání autorských práv jednotlivci i státní mocí. Za ne možná tak samozřejmé faktory, které také mají vliv na míru porušování autorských práv na internetu, patří i úroveň technologického vývoje, což znamená, že tato míra je vyšší v oblastech s lepší dostupností technologicky vyspělejších přístrojů a kvalitnějším připojením k internetu a mírou penetrace. V neposlední řadě mezi dané faktory lze uvést i rozsah a kvalitu nabídky legálních služeb totožných s těmi, ke kterým jsou porušována autorská práva. Řada subjektů porušující autorská práva na internetu tak totiž činí z toho důvodu, že zkrátka nemají dostatečnou možnost pořídit si určitý produkt, respektive autorské dílo, legální cestou⁴⁴.

3.2.1 Vývoj peer-to-peer sítí

Pro rozmach porušování autorských práv na internetu byl velmi podstatný také rozvoj takzvaných peer-to-peer (P2P) sítí. Do češtiny se tento pojem dá přeložit jako „rovný s rovným“, je tomu tak proto, že v tomto decentralizovaném systému mezi sebou komunikují pouze uživatelé (*počítač-počítač*) bez zapojení serveru, jako rovný s rovným. Myšlenka takového druhu komunikace přístrojů v síti vlastně stála u samotného zrodu internetu v období existence sítě ARPANET. Později však došlo k rozvoji webových stránek a rozvoj technologie internetu směřoval spíše ke způsobu komunikace uživatel-server. Tento systém se však stal nedostačující, když uživatelé již komercializovaného internetu chtěli sdílet větší množství dat efektivněji⁴⁵.

To zavdalo vzniku jedné z prvních, a v té době zcela jistě nejpoblárnější P2P služby Napster. Napster byl spuštěn v roce 1999 a v době své největší popularity měl desítky milionů uživatelů. Jeho podstatou bylo umožnění svým uživatelům vyhledat v databázi služby soubory obsahující hudební díla chráněná autorskými právy, která mezi sebou sdíleli samotní uživatelé, přičemž nikdo z nich neplatil nositelům autorských práv k těmto dílům poplatky. Systém služby Napster byl navržen, aby napomáhal porušovat autorská práva, a tak není divu, že nedlouho po jeho spuštění skupina osmnácti nahrávacích

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/549462/International_Comparison_of_Approaches_to_Online_Copyright_Infringement.pdf

⁴³ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 84-87

⁴⁴ Ibid. s. 87-92

⁴⁵ KUČERA, Z., Fungování kyberprostoru, Studijní text k předmětu Právo informačních a komunikačních technologií I, PF UK str. 2-4 [online]. [cit. 2023-04-28]

společností Napster zažalovala. Odvolací soud v Kalifornii potvrdil, že Napster je sekundárně odpovědný za porušování autorských práv, protože je schopen kontrolovat nelegální obsah⁴⁶. Napster měl dle rozhodnutí soudu dohlížet na nelegální aktivity prováděné v rámci jeho služby a předcházet jim, což však nebylo v silách jeho provozovatelů, a nakonec byla služba Napster ukončena⁴⁷.

To však vývoj technologií P2P nezastavilo, naopak přimělo další vývojáře vyhnout se chybám Napsteru, které vedly k shledání jeho odpovědnosti a následnému zániku. Dalšími P2P technologiemi, které se objevily po zániku Napsteru, byly například Gnutella nebo FastTrack (KaZaA). Tyto systémy byly na rozdíl od Napsteru vytvořené tak, aby nemohly mít povědomí o nelegálním obsahu, neboť nelegální šíření autorských děl probíhalo pouze mezi uživateli bez jakékoliv databáze příslušné P2P sítě. Nakonec i tyto typy P2P sítí byly shledány odpovědnými za porušování autorských práv, ne však jako tomu bylo v případě Napsteru a jeho sekundární odpovědnosti. V těchto případech příslušné soudy USA dovodily odpovědnost daných P2P sítí za šíření technologie, která pobízí k porušování autorských práv⁴⁸.

Další P2P technologií, která se hojně používá i dnes, je technologie BitTorrent. Ta umožňuje efektivně sdílet i velké množství dat, a proto je velmi používaná. Na rozdíl od předchozích dvou P2P technologií však funguje tak, že při stahování dat uživatelem z P2P sítě je současně část těchto dat i sdílena, protože celý soubor dat je stahován po malých částech, které se současně sdílí mezi více uživateli a celé dílo tak tedy není získáno od jednoho uživatele či serveru a ani torrentový soubor neobsahuje dané autorské dílo, nýbrž jsou to v podstatě metadata, ukazující, kde je stahované dílo uloženo. Ani provozovatelé technologií BitTorrent se nevyhnuli žalobám a trestním řízením, a to i přes značně složitější cestu dokazování ze strany držitelů autorských práv. Jedním z nejznámějších rozsudků týkajících se technologií BitTorrent je rozsudek ve věci The Pirate Bay z roku 2009, kdy byli čtyři švédští občani, kteří provozovali server The Pirate Bay, shledáni vinnými za to, že umožňovali nelegálně rozšiřovat autorská díla skrze daný server⁴⁹.

Platformou The Pirate Bay se SDEU zabýval i nadále, a sice ve významném rozhodnutí ze dne 14. 6. 2017 ve věci C-610/15. SDEU v tomto případě obdržel předběžnou otázku od Nizozemského nejvyššího soudu, který rozhodoval spor mezi nadací zastupující autory Stichting Brein a poskytovateli přístupu k internetu společnostmi Ziggo BV a XS4ALL Internet BV. Nadace Stichting Brein se domáhala znepřístupnění platformy The Pirate Bay ze strany poskytovatelů připojení k internetu na základě porušování autorských práv danou platformou. Podstatou otázky bylo, zda

⁴⁶ Rozsudek United States Court of Appeals for the Ninth Circuit ve věci A&M Records, Inc. v. Napster, Inc., 114 F. Supp. 2d 896 (N.D. Cal. 2000), *aff'd in part, rev'd in part*, 239 F.3d 1004 (9th Cir. 2001)

⁴⁷ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 171-172

⁴⁸ *Ibid.* s. 173-174

⁴⁹ ČERMÁK, Jiří. Ochrana autorského práva v prostředí peer to peer sítí typu BitTorrent s přihlédnutím k rozsudku ve věci The Pirate Bay. Právní rozhledy, 2010, č. 8, s. 272. [online]. [cit. 2023-04-28]

platforma The Pirate Bay, s ohledem na povahu její činnosti, sděluje autorská díla veřejnosti ve smyslu Směrnice 2000/31. SDEU vzal v potaz aktivní činnosti, které předmětná platforma provádí, a sice indexaci torrentových souborů, kategorizování a umožnění vyhledávání souborů uživatelům, filtraci a odstraňování torrentových souborů a reklamu a propagaci samotné platformy. SDEU nadto usoudil, že provozovatelé platformy The Pirate Bay museli mít vědomí o tom, že předmětná platforma zpřístupňuje díla chráněná autorským právem, a to bez souhlasu příslušných autorů, a že provozování této platformy je uskutečňováno za účelem dosahování zisku. Vzhledem k těmto skutečnostem, směřujícím k aktivní roli provozovatelů platformy The Pirate Bay, SDEU uzavřel, že provozovatelé této platformy jsou odpovědní za sdělování veřejnosti autorsky chráněných děl.⁵⁰

Recentním rozhodnutím SDEU, které by bylo vhodné na tomto místě v souvislosti s P2P sítěmi a technologií BitTorrent zmínit, je Rozsudek SDEU ze dne 17. 6. 2021 ve věci C-597/19. V této věci rozhodoval SDEU o předběžné otázce podané Belgickým soudem. Ten řešil případ, kdy společnost Mircom, která byla oprávněna vymáhat za držitele autorských práv náhradu škody, požadovala po společnosti Telenet, jakožto poskytovateli připojení k internetu, osobní údaje o jejích uživateli, což společnost Telenet odmítla poskytnout. SDEU zde mimo jiné uzavřel, že se uživatel, využívající P2P síť a technologii BitTorrent, pakliže si je nebo by si měl být vědom důsledků svého jednání, dopouští sdělování veřejnosti. Je tomu tak i přesto, že při využívání technologie BitTorrent, jak je popsáno výše, uživatel sdílí či nahrává pouze část předmětu chráněného autorskými právy. Co se týče žádosti o informace společnosti Mircom, SDEU rozhodl, že zpracování a následné sdělení osobních údajů o uživateli třetí osobě je přípustné, pakliže žádost o takové informace je odůvodněná, nezneužívající a má oporu ve vnitrostátním právu.⁵¹

3.2.2 Cyberlockers

V souvislosti s P2P sítěmi je vhodné zmínit i takzvané „Cyberlockers“, což je název pro internetová úložiště souborů ukládaných na žádost uživatelů. Takovým je například v Česku velmi populární webová stránka ulozto.cz nebo třeba Rapidshare.com. Cyberlockers jsou velmi populární pro sdílení autorských děl jako jsou zejména filmy či hudba, ale nalézt se na daných úložištích dají samozřejmě i literární díla či počítačové hry. Třebaže řada cyberlockers poskytuje běžné legální služby cloudového úložiště, jako například služby Dropbox nebo Google Disc, u dříve zmíněných webových stránek často dochází k porušování autorských práv⁵². I proto například webová stránka ulozto.cz respektive společnost Uloz.to cloud a.s. často čelí žalobám v souvislosti s porušováním autorských práv. Například na konci roku 2020 Městský soud v Praze rozhodl o předběžném opatření, které ukládalo

⁵⁰ Rozsudek SDEU ze dne 14. 6. 2017, Stichting Brein, C-610/15, zejm. body 36-48

⁵¹ Rozsudek SDEU ze dne 17. 6. 2021, M.I.C.M., C-597/19

⁵² ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 179-180

zdržet se zpřístupňování díla Šarlatán⁵³. Podobné rozhodnutí vydal i Nejvyšší soud v Brně, kvůli kterému nesměl daný server zpřístupňovat několik českých filmů, mezi nimiž byl například kultovní film Pelíšky. V tomto rozhodnutí NS vzal v úvahu, že technické parametry předmětné služby umožňují sdílení obsahu, který může porušovat autorská práva a nadto byl provozovatel platformy na porušování autorských práv upozorněn, načež nežádoucí obsah nezpřístupnil.⁵⁴ Toto rozhodnutí v době psaní této diplomové práce přezkoumává Ústavní soud⁵⁵.

4 Poskytovatelé služeb informační společnosti

4.1 Služba informační společnosti

Vymezení pojmu služba informační společnosti je klíčové zejména k pochopení samotného pojmu poskytovatele služby informační společnosti a jeho rozlišování a jedná se také o stěžejní pojem této diplomové práce a zároveň i problematiky odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti. Jak bude níže rozvedeno, službou informační společnosti může být široké spektrum služeb, které však spojují určité znaky.

4.1.1 Služba informační společnosti dle práva EU

Definici pojmu služba informační společnosti můžeme nalézt v předpisech na úrovni Evropské unie a také na úrovni národních zákonů, které definici legislativy Evropské Unie transponují. Začněme na úrovni Evropské unie, předpisem, obsahujícím definici pojmu služba informační společnosti, je směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (*dále jen „Směrnice 2015/1535“*), která novelizuje starší směrnici Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů (*dále jen „Směrnice 98/34“*) ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES. Dle článku 1. odst. 1 písm. b) této směrnice se definuje služba informační společnosti jako jakákoliv služba informační společnosti splňující čtyři kritéria, a sice jde o službu:

- a) poskytovanou zpravidla za úplatu⁵⁶,

⁵³ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2020 sp. zn. 1 Nc 27/2020-14

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 23 Cdo 1840/2021

⁵⁵ <https://www.ceska-justice.cz/2022/12/ustavni-soud-prezkouma-dulezity-verdikt-ke-stahovani-filmu-na-uloz-to/>

⁵⁶ Dále bude upřesněno, že toto kritérium není nutno splnit vždy.

- b) na dálku,
- c) elektronicky,
- d) na individuální žádost příjemce služeb.

Pro úplné doplnění by bylo dobré zmínit, že Směrnice 2015/1535 dále tyto kritéria vykládá, a to tak, že:

- a) „službou poskytovanou na dálku“ se rozumí služba poskytovaná bez současné přítomnosti stran,
- b) „službou poskytovanou elektronicky“ se rozumí služba odeslaná z výchozího místa a přijatá v místě jejího určení prostřednictvím elektronického zařízení pro zpracování (včetně digitální komprese) a uchování dat a jako celek odeslaná, přenesená nebo přijatá drátově, rádiově, opticky nebo jinými elektromagnetickými prostředky,
- c) „službou poskytovanou na individuální žádost příjemce služeb“ se rozumí služba poskytovaná přenosem dat na individuální žádost.⁵⁷

Směrnice 2015/1535 dále také odkazuje na přílohu 1 této směrnice⁵⁸, kde je poskytnuto vodítko k určení toho, co službou informační společnosti není, jde tedy o její negativní vymezení.

Službami, které nejsou poskytovány na dálku, se rozumí takové služby, které jsou poskytovány za osobní přítomnosti poskytovatele a příjemce, a to i tehdy, použije-li se přitom elektronické zařízení, což jsou např. lékařská vyšetření nebo ošetření v lékařské ordinaci za použití elektronického zařízení a za osobní přítomnosti pacienta, prohlídka elektronického katalogu v prodejně za přítomnosti zákazníka nebo rezervace letenek pomocí počítačové sítě v cestovní kanceláři a za osobní přítomnosti zákazníka.

Službami, které nejsou poskytovány elektronicky, příloha 1 rozumí takové služby, které:

- a) jsou materiální povahy, ačkoli jsou poskytovány elektronickými přístroji, tedy např. stroje pro automatický výdej peněz nebo lístků,
- b) jsou poskytované off-line, např. prodej kompaktních disků nebo programového vybavení na disketách,
- c) nejsou poskytovány elektronickými systémy pro zpracování či ukládání dat, např. hlasové telefonní služby, telefaxové služby, lékařské nebo právnické porady po telefonu nebo telefaxem nebo přímý prodej po telefonu nebo telefaxem

A nakonec službami, které nejsou poskytovány na individuální žádost příjemce služeb, příloha 1 rozumí takové služby, které jsou poskytovány současně přenosem dat bez individuální žádosti

⁵⁷ Čl. 1 odst. 1 písm. b), bod i) až iii) Směrnice 2015/1535

⁵⁸ Čl. 1 odst. 1 písm. b) poslední věta Směrnice 2015/1535

neomezenému počtu jednotlivých příjemců (přenos z jednoho místa do mnoha míst), např. služby televizního a rozhlasového vysílání a televizní teletext⁵⁹.

Jinou a starší směrnici Evropské Unie, která zmiňuje pojem služba informační společnosti, je směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (*dále jen „ECD“*), která sama ve svém obsahu daný pojem legálně nevymezuje, avšak v preambuli této směrnice můžeme najít jistou pomoc k bližšímu definování toho, co služba informační společnosti je.

ECD nabízí poměrně obsáhlé vyjádření k tomu, co služba informační společnosti je, přičemž pro definování tohoto pojmu je zajímavé zaměřit se na upřesnění jednoho z již dříve uvedených kritérií daného pojmu a sice úplatnosti služby informační společnosti. Směrnice mimo jiné říká, že službou informační společnosti může být i služba, za kterou příjemce dané služby přímo neposkytuje úplatu, což mohou být např. služby poskytující informace on-line nebo obchodní sdělení nebo ty služby, které poskytují nástroje umožňující vyhledávání dat, přístup k datům a získávání dat⁶⁰.

V návaznosti na výše zmíněná kritéria definující službu informační společnosti je nutno upřesnit, že úplatnost není nutným kritériem při rozlišování služby informační společnosti.⁶¹ Tím je totiž skutečnost, že služba může být a zpravidla je za úplatu poskytována čili povaha služby jako potenciální ekonomické činnosti. Toto reflektuje realitu služeb informační společnosti, kde stranami daných služeb nejsou pouze dva subjekty, nýbrž je zde subjektů vícero a za příjemce služby může reálně službu hradit subjekt jiný nebo případně příjemce služby nemusí hradit službu poskytovateli v penězích, ale například poskytnutím osobních údajů nebo i jeho prosté přítomnosti⁶². Protiplnění za službu v podobě poskytnutí osobních údajů ostatně předpokládá i legislativa EU.⁶³

4.1.2 Relevantní judikatura SDEU

Otázkou kritéria úplatnosti služby informační společnosti se zabýval i SDEU, a to ve svém rozsudku v řízení o předběžné otázce ze dne 11. 9. 2014 ve věci C-291/13 Papasavvas. V této věci SDEU posuzoval otázku výkladu pojmu služba informační společnosti, a to konkrétně v situaci, kdy ISP přijímá odměnu za poskytované služby z inzerce reklam na internetových stránkách, nikoliv od samotného příjemce služby. SDEU se v tomto rozhodnutí vyslovil, že ECD se co do kritéria úplatnosti

⁵⁹ Příloha I, bod 1,2 a 3 Směrnice 2015/1535; Příklady služeb, na něž se nevztahuje čl. 1 odst. 1 písm. b) druhý odstavec

⁶⁰ Preambule, bod 18 Směrnice 2000/31

⁶¹ POLČÁK, Radim. Internet a proměny práva. Praha: Auditorium s.r.o., 2012, s. 142.

⁶² MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 7-8

⁶³ Recitál 24 a čl. 3 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb

služby informační společnosti vztahuje i na takové služby, kdy příjemce služby neplatí poskytovateli za tyto služby přímo, nýbrž jsou financovány z reklam umístěných na internetových stránkách, což je dle SDEU z dikce ECD i jasně předvídáno⁶⁴.

Judikatura SDEU nám ostatně napovídá více a v konkrétních případech, jak pojem služba informační společnosti vymežit. Jedním z takových rozhodnutí je rozhodnutí SDEU ze dne 29. 1. 2008 ve věci C-275/06 *Promusicae*. SDEU v tomto rozhodnutí rozhodoval o předběžné otázce podané ve sporu mezi španělským neziskovým sdružením zastupujícím nositele práv duševního vlastnictví (*Promusicae*) a španělskou společností poskytující připojení k internetu (*Telefónica*), kde sporným bylo odepření ze strany společnosti Telefónica zpřístupnit sdružení Promusicae osobní údaje zákazníků společnosti Telefónica o užívání internetu poskytovaného danou společností z důvodu podezření ze zásahu do práv osob zastupovaných společností Promusicae. Ačkoliv v tomto případě SDEU řešil primárně otázku, zda dle práva EU musí členské státy stanovit povinnost vydat osobní údaje v občanskoprávním řízení, pokud jde o ochranu autorského práva jiného subjektu, nepřímo však SDEU také usoudil, že společnost Telefónica je poskytovatelem služeb informační společnosti, což tedy znamená že službou informační společnosti je poskytování internetového připojení⁶⁵.

Tento závěr je dále podpořen v rozhodovací praxi SDEU v Usnesení SDEU ze dne 19. 2. 2009 ve věci C-557/07 *Tele2*, kde opět společnost Tele2 Telecommunication odepřela vydat žalující společnosti osobní údaje jiných subjektů, tentokrát však už argumentovala tím, že dle rakouského práva a práva EU⁶⁶ není zprostředkovatelem (*poskytovatelem*) služeb informační společnosti, neboť pouze poskytuje připojení k internetu. SDEU odkázal na výše zmíněný rozsudek *Promusicae* a dále uzavřel, že i poskytovatel služeb informační společnosti, který pouze zprostředkovává přístup k internetu, musí být považován za zprostředkovatele, a to i přes to, že nenabízí žádné jiné služby nebo by vykonával nad poskytovanou službou jakoukoliv kontrolu⁶⁷.

Dalším rozhodnutím, které nám dává praktickou odpověď na to, jaké služby můžeme zařadit pod služby informační společnosti, je Rozsudek SDEU ze dne 16. 10. 2008 ve věci C-298/07, *Bundesverband*, jehož předmětem byla předběžná otázka, která se týkala povinnosti sdělování telefonního čísla před uzavřením smlouvy, a to subjektem, který podniká výlučně prostřednictvím internetu. V tomto rozhodnutí SDEU uzavřel, že poskytovatel služeb má dle práva EU⁶⁸ povinnost poskytnout příjemci služeb před uzavřením smlouvy dodatečné informace usnadňující jejich komunikaci. SDEU tedy také znovu nepřímo usoudil, že žalovaná společnost poskytující pojištění

⁶⁴ Rozsudek SDEU ze dne 11. 9. 2014 ve věci C-291/13, *Papasavvas*, body 28-30.

⁶⁵ Rozsudek SDEU ze dne 29. 1. 2008 ve věci C-275/06, *Promusicae*, body 41-70.

⁶⁶ Čl. 8 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001

⁶⁷ Usnesení SDEU ze dne 19. 2. 2009 ve věci C-557/07, *Tele2*, bod 30-46.

⁶⁸ Článek 5 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/31

vozidel přes internet je poskytovatelem služeb informační společnosti a tedy, že tato služba je službou informační společnosti⁶⁹.

SDEU vymezil pojem služby informační společnosti ve své rozhodovací praxi také ve svém rozsudku ze dne 12. 7. 2011 ve věci C-324/09, L'Oreal v. eBay. V tomto případě se soud zabýval předběžnou otázkou týkající se odpovědnosti provozovatele online tržiště společností eBay, která měla dle žalobce napomáhat porušování práva ochranných známek tím, že nečinila dostatečné kroky k předcházení prodeje padělků výrobků žalobce na svých stránkách a nadto pomocí klíčových slov napomáhala jejich prodeji. SDEU v rozsudku v této věci mimo jiné uzavřel, že internetová služba spočívající v usnadnění kontaktů mezi prodávajícími a kupujícími je dle ECD službou informační společnosti a provozování online tržiště zjevně může naplňovat všechny znaky takové služby. V konkrétním případě online tržiště společnosti eBay tyto znaky naplněny byly a služby poskytovány touto společností jsou službami informační společnosti⁷⁰.

Významným rozhodnutím SDEU v dané problematice je také rozsudek ze dne 23. 3. 2010 ve spojených věcech C-236/08 až C-238/08, který se znovu týkal problematiky klíčových slov a zobrazování reklam skrze ně, které porušují práva duševního vlastnictví. Konkrétně se takového porušování měla dopustit společnost Google, která umožňovala skrze svůj systém AdWords použití výrazů spadajících pod ochranné známky jakožto klíčových slov, pomocí kterých tedy mohl příjemce služby vyhledávače jako první výsledek vyhledávání narazit na stránku nabízející padělky výrobků vlastníků ochranných známek. Nadto Google také umožňoval, aby právě tyto slovní výrazy chráněny ochrannými známkami byly spojeny do klíčových výrazů se slovy „imitace“ a „napodobenina“. Mimo jiné podstatné závěry učiněné SDEU se tento také vyjádřil k definici služby informační společnosti, když uzavřel, že vzhledem k rysům služby AdWords společnosti Google, je třeba mít za to, že tato služba zahrnuje všechny nutné znaky definice služby informační společnosti dle ECD⁷¹.

Za relativně netradiční službu informační společnosti označil SDEU i službu spočívající v poskytování veřejnosti bezplatný přístup k Wi-Fi síti bez zabezpečení za účelem přilákání nových zákazníků upozorňováním na zboží a služby poskytované poskytovatelem takové služby. Tak rozhodl SDEU v rozsudku ze dne 15. 9. 2016 ve věci C-484/14, který se týkal předběžné otázky, vyvstávající ze sporu mezi provozovatelem obchodu, který nabízel bezplatný přístup k nezabezpečené Wi-Fi síti, skrze kterou byly porušeny práva duševního vlastnictví společnosti Sony Music, a to nelegálním stahováním autorských děl ze strany návštěvníků obchodu⁷².

⁶⁹ Rozsudek SDEU ze dne 16. 10. 2008 ve věci Bundesverband, C-298/07, body 13-40.

⁷⁰ Rozsudek SDEU ze dne 12. 7. 2011 ve věci C-324/09, eBay, body 106-124

⁷¹ Rozsudek SDEU ze dne 23. 3. 2010 ve spojených věcech C-236/08 až C-238/08, Google France, body 106-120.

⁷² Rozsudek SDEU ze dne 15. 9. 2016 ve věci C-484/14, Mc Fadden, body 34-43.

Dalším důležitým rozhodnutím SDEU, které nám napomůže pochopit, co to služba informační společnosti je, resp. co taková služba není, je rozsudek ze dne 20. 12. 2017 ve věci C-434/15, Uber Spain. V tomto rozsudku se SDEU vypořádával s předběžnými otázkami položenými obchodním soudem ve Španělsku, které se týkaly definice služby informační společnosti v souvislosti se zprostředkovatelskou službou poskytovanou společností Uber. SDEU se v tomto rozsudku ztotožnil se stanoviskem generálního advokáta M. Szpunara a judikoval, že daná služba spočívá ve zprostředkování přepravy neprofesionálním řidičem pro osoby poptávající přepravu a nadto zahrnující rozhodující vliv společnosti Uber na podmínky takové služby a kontrolu její kvality. Takovou službu SDEU považuje za komplexní službu jejímž jádrem je právě přeprava osoby, a právě proto neodpovídá kritériím služby informační společnosti dle ECD, nýbrž odpovídá službě v oblasti dopravy dle čl. 2 odst. 2 písm. d) Směrnice EP a Rady 2006/123 ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu⁷³.

Jako další relevantní judikaturu SDEU lze uvést rozhodnutí ve věci C-142/18 Skype 5. 6. 2019, kde SDEU rozhodoval předběžnou otázku, zda služba SkypeOut, využívající volání prostřednictvím internetového protokolu (VoIP), je službou elektronických komunikací dle směrnice 2002/21/ES⁷⁴. SDEU v tomto rozhodnutí uzavřel, že služba SkypeOut spadá pod pojem služby elektronických komunikací, neboť využívá VoIP, což umožňuje volat z koncového zařízení prostřednictvím telefonní sítě na mobilní telefon či pevnou linku, a nadto je daná služba placená. I když se v tomto případě jednalo o posouzení služby elektronických komunikací, pro definici služby informační společnosti jsou závěry SDEU relevantní z hlediska jejího negativního vymezení. Nadto SDEU v této věci také judikoval, že třebaže služba VoIP poskytovaná skrze SkypeOut spadá rovněž pod definici pojmu služby informační společnosti, neznamená to, že nemůže být kvalifikována jako služba elektronických komunikací. Služba informační společnosti dle SDEU tedy spadala do působnosti směrnice 2002/21/ES, jestliže zcela nebo převážně spočívá v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací.⁷⁵

Vodítka pro definici služby informační společnosti poskytnul SDEU i v rozhodnutí ze dne 19. 12. 2019 ve věci C-390/18. V tomto případě obdržel SDEU předběžné otázky od francouzského soudu, který vedl spor mezi společností Airbnb Ireland UC, která provozuje platformu zprostředkovávající pronájem ubytovacích prostor a francouzským sdružením pro ubytování a turistiku. SDEU byl mimo jiné dotázán, jestli společnost Airbnb poskytuje službu, která by měla být kvalifikována jako služba informační společnosti dle ECD. Nutno doplnit, že služba Airbnb poskytuje i vedlejší služby související s ubytováním jako např. srovnávání cen pronájmu či pojištění. I přesto však SDEU uzavřel, že předmětná služba není ubytovací službou, ale je službou informační společnosti, a to předně proto,

⁷³ Rozsudek SDEU ze dne 20. 12. 2017 ve věci Uber Spain C-434/15, body 33-49

⁷⁴ Čl. 2 písm. c) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací

⁷⁵ Rozsudek SDEU ze dne 5. 6. 2019, Skype Communications, C-142/18, zejm. body 38-49

že společnost Airbnb neuplatňuje rozhodující vliv na ubytovací služby, nýbrž pouze zprostředkovává možnost uzavřít smlouvu mezi hostitelem a zájemcem o ubytování.⁷⁶ V tomto rozhodnutí lze postřehnout určitý odklon od dřívější argumentace SDEU, především ve výše uvedeném rozhodnutí Uber Spain, které je skutkově srovnatelné.

4.1.3 Služba informační společnosti dle práva ČR

Tolik tedy k definici služby informační společnosti v legislativě a judikatuře EU a jak již bylo na začátku této podkapitoly nastíněno, určitou definici služby informační společnosti nalezneme i na úrovni české právní úpravy. Je tomu tak v § 2 písm. a) ZSIS. Tento zákon transponuje definici ze zmíněné, starší, již novelizované Směrnice 98/34⁷⁷. Dle ZSIS je jako služba informační společnosti definována jakákoliv služba, která je:

- a) odeslaná a přijatá prostřednictvím elektronického zařízení a jako celek přenesená prostřednictvím elektronických prostředků,
- b) poskytnutá na základě individuální žádosti podané elektronickými prostředky,
- c) poskytnutá zpravidla za úplatu.⁷⁸

Můžeme tedy vidět, že ZSIS převzal definici služby informační společnosti ze Směrnice 98/34 víceméně totožnou. Česká zákonná úprava ovšem nenabízí podrobnější specifikaci jednotlivých definičních znaků služby informační společnosti a rovněž na rozdíl od úpravy unijní nenabízí ani demonstrativní výčet služeb, které mohou pod tento pojem spadat. K hlubšímu zkoumání, jak definovat službu informační společnosti, musíme tedy vždy využít úpravy na úrovni EU⁷⁹. Nakonec je dobré ještě připomenout jednu samozřejmost, a sice že při interpretaci české zákonné definice služby informační společnosti tak musíme činit v souladu s výše rozvedenou interpretací SDEU.

4.2 Poskytovatel služby informační společnosti

Po vymezení definice samotné služby informační společnosti je určitě na místě se také zaměřit na pojem poskytovatele takové služby, tedy poskytovatele služby informační společnosti, někdy též anglicky označovaný jako information service provider (*dále jen „ISP“*). V prostředí internetu má ISP velice specifickou roli, jelikož ISP zpravidla obsah na internetu nevytváří, přesto ale umožňují

⁷⁶ Rozsudek SDEU ze dne 19. 12. 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, zejm. body 52-66

⁷⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, k § 2

⁷⁸ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 1515-1516

⁷⁹ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 74-75

existenci takového obsahu, neboť jejich prostřednictvím na internetu probíhá tvorba, zpracování a výměna informací⁸⁰. Lze tedy shrnout, že v prostředí internetu existují tři základní skupiny subjektů, a sice subjekty, které obsah vytváří nebo zveřejňují, subjekty, kterým je obsah určen a užívají jej a ti kteří toto zprostředkovávají.⁸¹ Vzato v potaz výše uvedené, není přehnané tvrdit, že právě ISP jsou klíčovým subjektem na internetu, a to nejen z pohledu ochrany autorských práv. ISP nejsou samostatnou kategorií osob z právního hlediska, může se jednat jak o fyzické, tak právnické osoby. Co ale ISP rozlišuje v praxi, a i dle zákonné úpravy, je povaha služby informační společnosti, kterou poskytují. Už v předešlé podkapitole bylo uvedeno, že právní úprava definice služby informační společnosti existuje na dvou úrovních, a sice úrovni komunitární a úrovni národní. Jinak tomu není ani v případě právní úpravy ISP.

Základ právní úpravy definice ISP na úrovni unijní je v ECD, dle které je poskytovatelem každá fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje určitou službu informační společnosti⁸². ECD dále rozlišuje tři různé typy služeb, které může ISP poskytovat a na základě toho je také kvalifikuje⁸³. Těmito typy služeb jsou prostý přenos (*mere conduit*), ukládání do vyrovnávací paměti (*caching*) a shromažďování informací (*hosting*). Každá z těchto typů služeb má jiné podmínky pro to, aby mohla být omezena odpovědnost ISP, který daný typ služby poskytuje. Posouzení, do jaké skupiny bude spadat ten který ISP se posuzuje zásadně vždy v konkrétním případě a ve vztahu ke konkrétní službě, kterou ISP poskytuje, neboť ISP může poskytovat vícero služeb, z nichž některé mohou dle své povahy spadat do jiné výše zmíněné kategorie, nebo nemusí být vůbec považovány za služby informační společnosti dle ECD.

Na úrovni českého právního řádu najdeme definici a klasifikaci ISP v ZSIS⁸⁴. Český zákon, dle vzoru unijní úpravy v zásadě přebírá definice z ECD a rovněž rozděluje ISP dle typu služeb, které poskytují, na tři výše zmíněné typy. Podle kritérií ZSIS je možno za ISP tedy považovat osobu, která zprostředkovává uživatelům komunikaci v rámci informační sítě nebo službu vytváří či zpracovává nebo šíří informace v elektronické podobě⁸⁵. Jelikož ZSIS dále přesněji definici ISP nerozvádí a nevysvětluje, je stejně jako u definice služby informační společnosti nutno při výkladu vycházet z práva evropského a judikatury SDEU.

Ke všem třem typům ISP a konstrukci omezení jejich odpovědnosti je nutno dodat, že dikce českého ZSIS jaksí převrací úpravu ze Směrnice 200/31. Zatímco zmíněná směrnice zakládá podmínky neodpovědnosti ISP, český zákonodárce zvolil cestu vypsání podmínek, které jen pokud ISP splní bude odpovědný. Kvůli této dikci není úplně zřejmé, co ona zmíněná „odpovědnost“ znamená, neboť

⁸⁰ POLČÁK, R. Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 46

⁸¹ SAVIN, Andrej. EU Internet Law. 2. vydání. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, Inc., 2017, s. 5-7

⁸² Čl. 2 písm. a) ECD

⁸³ Oddíl 4 ECD

⁸⁴ §3-§5 ZSIS

⁸⁵ POLČÁK, R. Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 48-49

ZSIS nestanovuje ISP žádné zvláštní zákonné povinnosti⁸⁶. Tuto nepřesnost zákonodárce lze však opět překonat euro-konformním výkladem daných ustanovení.

Zároveň by bylo taky dobré předestřít, že co do omezení odpovědnosti ISP všech třech níže uvedených typů platí, že je nejde pojmát absolutně, neboť nenaplnění podmínek pro omezení odpovědnosti neznamena nutně založení odpovědnosti ISP. Případy odpovědnosti ISP je vždy nutno posuzovat konkrétně a s přihlédnutím k institutům a zásadám toho kterého právního řádu. A naopak vyloučení deliktní odpovědnosti ISP za obsah neznamena, že proti němu nemůže být uplatněn zdržovací nebo odstraňovací nárok⁸⁷.

4.2.1 Prostý přenos (*mere conduit*)

Jako první typ služby, kterou může ISP poskytovat a z toho také odvozený typ ISP je ten, který poskytuje službu prostého přenosu. Služba typu prostého přenosu spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem prostřednictvím sítí elektronických komunikací nebo ve zprostředkování přístupu k sítím elektronických komunikací za účelem přenosu informací, což zahrnuje také automatické, krátkodobé a dočasné ukládání přenášených informací. ISP poskytující služby prostého přenosu jsou v praxi nejčastěji zprostředkovatelé internetového připojení a provozovatelé takové fyzické infrastruktury⁸⁸.

Dle ZSIS ISP poskytující tento typ služby odpovídá za obsah přenášených informací, jen pokud:

- a) přenos sám iniciuje
- b) zvolí uživatele přenášené informace, nebo
- c) zvolí nebo změní obsah přenášené informace.⁸⁹

ECD stanovuje pro vyloučení odpovědnosti ISP za přenášený obsah stejné podmínky, pouze dodává, že délka automatického, krátkodobého a dočasného ukládání přenášených informací musí sloužit výhradně pro uskutečnění přenosu v komunikační síti a jeho délka nesmí přesáhnout obvyklou dobu přenosu⁹⁰.

Dále ECD zakládá možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby, aby ukončil porušování práv nebo mu předešel⁹¹. Toto ustanovení dává možnost orgánům členských států

⁸⁶ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 77

⁸⁷ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 1518

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ §3 ZSIS

⁹⁰ Čl. 12 odst. 2 ECD

⁹¹ Čl. 12 odst. 3 ECD

zásahu proti protiprávnímu jednání, které má původ mimo jurisdikci daného státu. V České republice je možnými nástroji obrany proti takovýmto protiprávním jednáním obecná povinnost zdržet se poskytování služby pro přenos dat z určitého místa uložená soudním rozhodnutím nebo zatím pouze specifická možnost Ministerstva financí nařídít rozhodnutím blokování internetových stránek provozujících nelicencované hazardní hry⁹².

V rámci ISP poskytujících služby typu prostého přenosu také existuje specifická skupina poskytovatelů, a sice operátoři služeb elektronických komunikací. V českém právním řádu představuje zvláštní úpravu elektronických komunikací zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů. Ne všichni operátoři elektronických komunikací jsou však považováni za ISP tohoto typu. Nejčastějším takovým operátorem bude například poskytovatel služeb rozhlasového a televizního vysílání, kteří, jak již zmíněno, nespádají pod působnost ZSIS ani ECD⁹³.

4.2.2 Ukládání do vyrovnávací paměti (*caching*)

Druhým typem ISP je poskytovatel služby ukládání do vyrovnávací paměti. ZSIS⁹⁴ stanovuje, že tento typ služby spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem. Na rozdíl od prvního, výše zmíněného typu služby ISP se u tohoto typu tedy nejedná o přenos, ale o ukládání dat uživatelů, které slouží výhradně pro co možná nejúčinnější následný přenos těchto dat na žádost jiných uživatelů. Jako příklad takové služby je možno uvést služby, spočívající v provozování proxy cache serverů, kde v zájmu urychlení internetového provozu jsou obrazy webových serverů ze vzdálenějších kontinentů předčítány a pravidelně aktualizovány⁹⁵. Služby typu caching nejsou v praxi tak časté jako zbylé dva typy a ani soudní praxe zabývající se problematikou odpovědnosti tohoto typu ISP není tak bohatá, a to jak na české, tak komunitární úrovni⁹⁶. Jedním z důvodů, proč tak je, může být fakt, že konstrukce omezení odpovědnosti klade na ISP poskytující takové služby relativně vysoké nároky, a tak do určité míry zabraňuje vstupu méně zkušených a profesionálních ISP na trh⁹⁷.

Co se týče omezení odpovědnosti za obsah meziukládaných informací, ISP tohoto typu je mají vymezeno podobně jako ISP předchozího typu s tou výjimkou, že zde nejsou zbaveni odpovědnosti za kvalitu informací v případě nedodržení technických standardů. ZSIS stanoví odpovědnost ISP tohoto typu za obsah informací automaticky dočasně meziukládaných, pokud tento ISP:

⁹² POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 78

⁹³ POLČÁK, R. Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 56-57

⁹⁴ §4 ZSIS

⁹⁵ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 1520

⁹⁶ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 82-83

⁹⁷ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 54

- a) změni obsah informace,
- b) nevyhoví podmínkám přístupu k informaci,
- c) nedodrží pravidla o aktualizaci informace, která jsou obecně uznávána a používána v příslušném odvětví,
- d) překročí povolené používání technologie obecně uznávané a používané v příslušném odvětví s cílem získat údaje o užívání informace, nebo
- e) ihned nepřijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nařídil stažení či znemožnění přístupu k této informaci.⁹⁸

ECD stanovuje pro vyloučení odpovědnosti ISP, rovněž jako u předchozího typu ISP, stejné podmínky vyloučení odpovědnosti za automatické, dočasné a přechodné ukládání, dodává pouze, že toto meziukládání slouží pouze pro co možná nejúčinnější následný přenos informace na žádost jiných příjemců služby⁹⁹. I u tohoto typu ISP dává ECD možnost soudnímu nebo správnímu orgánu členského státu požadovat od poskytovatele služby, aby ukončil porušování práv nebo mu předešel¹⁰⁰.

4.2.3 Ukládání obsahu informací (*hosting*)

Posledním typem ISP, který upravuje jak evropské, tak české právo je ISP, který poskytuje služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytnutých uživatelem. Na rozdíl od předchozí služby automatického meziukládání zde nejde o zvyšování efektivity komunikačních linek, ale o konkrétní služby, prostřednictvím nichž se zajišťuje dostupnost uživatelských dat jejím trvalým ukládáním¹⁰¹. Ze tří zmíněných typů ISP je tzv. hosting službou nejrozšířenější, ISP tohoto typu jsou nejpočetnější a nejrozmanitější. Taxativní výčet služeb, které by spadaly pod tuto kategorii neexistuje, ale příkladem lze uvést služby provozovatelů datových úložišť, kde uživatelé ukládají svůj obsah, nebo tzv. webhosting, tedy poskytování prostoru pro webové stránky provozované třetími osobami¹⁰². V praxi si lze pod tímto typem služby představit internetové aukční portály např. eBay, různé prodejní servery, v česku velice známé úložiště Ulož.to, cloudová úložiště jako je Google drive nebo třeba sociální sítě např. Facebook.

Omezení odpovědnosti ISP typu hosting bude detailně rozvedeno v následujících částech této práce. Pro základní přehled však lze konstatovat, že konstrukce omezení odpovědnosti ISP typu hosting je ze

⁹⁸ § 4 ZSIS

⁹⁹ Čl. 13 odst. 1 ECD

¹⁰⁰ Čl. 13 odst. 2 ECD

¹⁰¹ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 82

¹⁰² HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 1522

tří druhů ISP nejsložitější a co se týče soudní praxe je otázka omezení odpovědnosti ISP typu hosting stále častější, a to především s ohledem na vymáhání práv duševního vlastnictví. ZSIS stanovuje odpovědnost ISP typu hosting za obsah informací uložených na žádost uživatele, pokud tento ISP:

- a) mohl vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo
- b) se dozvěděl prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.¹⁰³

ECD stanovuje pro ISP obdobné podmínky pro vyloučení odpovědnosti za obsah uložených informací¹⁰⁴. Do jisté míry sporná je však transpozice čl. 14 odst. 2 ECD, který stanovuje, že režim omezení odpovědnosti se na daného ISP nepoužije, pokud je příjemce dané služby závislý na ISP nebo podléhá jeho dohledu. Český zákon¹⁰⁵ však poněkud tvrdě a neobratně stanovuje, že daný ISP typu hosting odpovídá vždy za obsah uložených informací v případě, že vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na činnost uživatele. Dále potom však nespecifikuje, o jakou odpovědnost přesně se má jednat, čím je založena a jak má vypadat právní postih¹⁰⁶. Rovněž i u tohoto typu ISP dává ECD možnost soudnímu nebo správnímu orgánu členského státu požadovat od poskytovatele služby, aby ukončil porušování práv nebo mu předešel¹⁰⁷.

4.3 Internetové vyhledávače

Mimo tři výše uvedené a speciálně právně upravené typy ISP však existuje ještě další a nemálo významná kategorie poskytovatelů služeb na internetu, a sice internetové vyhledávače. Odpovědnost internetových vyhledávačů ECD vysloveně neupravuje, a to proto, že prosté vyhledávání obsahu na internetu nelze klasifikovat pod žádný ze tří skupin ISP z důvodu nesplnění již zmíněných klasifikačních znaků ISP. I navzdory tomu však některé členské státy EU jako je například Španělsko, Portugalsko a Rakousko ve svém právním řádu zakotvily speciální úpravu odpovědnosti pro internetové vyhledávače. Zatímco Španělsko a Portugalsko režim vyloučení odpovědnosti pro internetové vyhledávače přirovnávají k režimu pro typ ISP *hosting*, Rakousko tak učinilo k odpovědnostnímu režimu pro ISP typ *mere conduit*¹⁰⁸.

¹⁰³ §5 ZSIS

¹⁰⁴ Čl. 14 odst. 1 ECD

¹⁰⁵ §5 odst. 2 ZSIS

¹⁰⁶ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 86

¹⁰⁷ Čl. 14 odst. 3 ECD

¹⁰⁸ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 149-151

U odborné veřejnosti nepanuje shoda na tom, jestli internetové vyhledávače spadají pod odpovědnostní režim ECD či nikoliv, a v případě že ano, jestli pod typ ISP *caching* nebo *hosting*.¹⁰⁹ Já se kloním spíše k názoru, že obecné vyhledávání obsahu na internetu nesplňuje kritéria pro odpovědnostní režim dle ECD, nicméně internetové vyhledávače zahrnující i další placené služby např. reklamy, už pod tento režim spadat mohou. Tento závěr ostatně z části potvrdil i SDEU, který na základě posouzení neutrality a obecné pasivity internetového vyhledávače Google judikoval, že se na tento vyhledávač může v tomto konkrétním případě vztahovat omezení odpovědnosti dle ECD, konkrétně podle čl. 14, z čehož vyplývá že SDEU v tomto případě Google podřadil pod ISP typ *hosting*.¹¹⁰ Tyto závěry SDEU však nelze aplikovat obecně na všechny internetové vyhledávače, nýbrž je nutno posuzovat konkrétní službu, resp. činnost a z jejich specifík vyvodit, zda se jedná o službu informační společnosti a potažmo jaký typ.¹¹¹

Internetovými vyhledávači se zabývá i nový legislativní počín EU, a sice nařízení DSA. Ta internetové vyhledávače definuje jako „*zprostředkovatelská služba, která uživatelům umožňuje vkládat dotazy za účelem vyhledávání v zásadě na všech internetových stránkách nebo na všech internetových stránkách v určitém jazyce na základě dotazu na jakékoli téma v podobě klíčového slova, hlasové žádosti, sousloví nebo jiného zadání a která poskytuje výsledky v jakémkoli formátu, v nichž lze nalézt informace související s požadovaným obsahem*“¹¹². DSA se primárně zaměřuje na velmi velké internetové vyhledávače, tedy takové, které mají průměrný měsíční počet aktivních příjemců služby v EU nejméně 45 milionů. Takovým internetovým vyhledávačům DSA stanovuje řadu povinností¹¹³, týkající se řízení systémových rizik, informačních povinností a transparentnosti a které jsou dále podrobněji popsány v této práci.¹¹⁴

Internetové vyhledávače rovněž zmiňuje DMA, jako jednu z možných služeb, které jsou kvalifikovány jako tzv. hlavní služby platformy¹¹⁵, od kterých se poté odvíjí klasifikace tzv. strážců přístupu, jakožto stěžejního pojmu celé regulace DMA.¹¹⁶

¹⁰⁹ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 197

¹¹⁰ Rozsudek SDEU ze dne 23. 3. 2010 ve spojených věcech C-236/08 až C-238/08, Google France

¹¹¹ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 197

¹¹² Čl. 3 písm. j) DSA

¹¹³ Kapitola III. oddíl 5 DSA

¹¹⁴ Viz kapitola 6.1.1 této práce

¹¹⁵ Čl. 2 odst. 2 písm. b) DMA

¹¹⁶ Dále viz kapitola 6.2 této práce

4.4 Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online

Novou klasifikaci poskytovatele služeb na internetu zavedla Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (*dále jen „DSM“*). Ta přišla s pojmem tzv. poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online (*dále jen „PSSOO“*), který je DSM definován jako „*poskytovatel služby informační společnosti, jehož hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je uchovávat velký počet děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jeho uživateli a zpřístupňovat je veřejnosti, přičemž poskytovatel tato díla a jiné předměty uspořádává a propaguje za účelem zisku*“¹¹⁷. Nadto jako další vodítko k posouzení a kvalifikaci PSSOO DSM uvádí, že ti by měli mít důležitou soutěžní úlohu na trhu online obsahu vůči ostatním online službám pro stejné cílové skupiny.¹¹⁸ Toto obsáhl AZ v novelizovaném znění do jednoho ustanovení, kdy definuje PSSOO jako „*poskytovatel služby informační společnosti, jejímž hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je ukládat a sdělovat veřejnosti velký počet děl nahrávaných uživatelem takové služby a která soutěží nebo může soutěžit s jinými online službami zpřístupňujícími díla stejné cílové skupině, přičemž poskytovatel takové služby tato díla uspořádává a propaguje za účelem zisku*“¹¹⁹.

Prvním znakem definujícím PSSOO je skutečnost, že se jedná o ISP. Dalším definičním znakem je, že hlavní účel nebo jeden z hlavních účelů PSSOO je uchovávání velkého množství děl chráněných autorským právem, což může být posouzeno například z podmínek pro užívání dané služby či její marketingové kampaně.¹²⁰ Jak kvantifikovat tzv. „velký počet děl“ DSM neříká a ostatně EU i vyžaduje, aby členské státy ve svých právních rádech takto nečinily, neboť by se v tomto ohledu mohl rozdělit právní výklad napříč unií¹²¹. Tuto kvantifikaci velkého počtu děl bude tedy muset provést SDEU ve své rozhodovací praxi. Posuzování velkého množství obsahu by dále mělo dle DSM probíhat případ od případu při zohlednění cílového publika služby a počtu souborů nahraných na ni.¹²²

Dalším definičním znakem je uspořádávání a propagace obsahu za účelem zisku, který může být přímý či nepřímý.¹²³ Uspořádávání obsahu vyžaduje správu obsahu v rámci služby, a to například jeho indexací, filtrací či kategorizováním.¹²⁴ Propagaci obsahu DSM upřesňuje jako „*propagace s cílem*

¹¹⁷ Čl. 2 odst. 6 DSM

¹¹⁸ Recitál 62 DSM

¹¹⁹ § 46 odst. 1 AZ

¹²⁰ SLIWKA, R. Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. Revue pro právo a technologie. 2020, č. 21, s. 96. [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné z:

<https://journals.muni.cz/revue/article/download/13228/pdf>

¹²¹ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 4.6.2021., s. 3 [online]. [cit. 2023-04-28]

¹²² Recitál 63 DSM

¹²³ Recitál 62 DSM

¹²⁴ SLIWKA, R. Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. Revue pro právo a technologie. 2020, č. 21, s. 116. [online]. [cit. 2023-04-28]

*přilákat širší publikum*¹²⁵, což v praxi může znamenat propagaci určitého obsahu i mimo danou službu, za propagaci je však možno považovat i vytváření seznamu nejvyhledávanějšího obsahu v rámci předmětné služby.¹²⁶ Co se týče zmíněné důležité soutěžní úlohy PSSOO na trhu, toto kritérium není DSM nijak přesněji specifikováno, lze však mít za to, že nebude nutné aby měl na relevantním trhu dominantní postavení.¹²⁷ K tomuto kritériu, zakomponovanému do samotné definice PSSOO v AZ, se však vyjádřil Nejvyšší soud ČR, který uzavřel, že PSSOO „*je objektivně schopena vstupovat na trh služeb zpřístupňování předmětů duševního vlastnictví, tedy na trh odlišný oproti samotnému trhu služeb ukládání informací. Přitom není významné, zda konkrétní soutěžitelé na trhu zpřístupňování předmětů duševního vlastnictví tak činí prostřednictvím některé služby informační společnosti, jako kupř. audiovizuální mediální služby na vyžádání podle zákona č. 132/2010 Sb. o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů, nebo způsobem odlišným*“.¹²⁸ Způsoby, jak vymezit pojem „stejných cílových skupin“ dle AZ, mohou být diametrálně odlišné, kdy touto stejnou cílovou skupinou mohou být všichni uživatelé na internetu ale naopak za aplikace restriktivního výkladu pouze „tatáž díla“. Z praktického hlediska totiž okruh uživatelů, kteří využívají služeb PSSOO legálně, tedy za něj platí, a těch, kteří jej využívají záměrně nelegálně nebude nikdy stejný.¹²⁹

DSM dále poskytuje demonstrativní výčet ISP, kteří se za PSSOO dle tohoto předpisu nepovažují, a sice:

- a) neziskové online encyklopedie;
- b) nezisková vzdělávací a vědecká úložiště;
- c) platformy pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem;
- d) poskytovatelé služeb elektronických komunikací ve smyslu směrnice (EU) 2018/1972;
- e) online tržiště, a
- f) mezipodnikové cloudové služby a cloudové služby, které uživatelům umožňují nahrávat obsah pro vlastní potřebu.¹³⁰

Tento výčet přebírá do svého novelizovaného znění beze změn i AZ¹³¹. V souladu s tímto negativním vymezením PSSOO tak za ně nelze považovat například populární portál Wikipedia, hojně používané služby Skype, WhatsApp, Messenger nebo iMessage či například online tržiště Amazon a eBay.

¹²⁵ Recitál 62 DSM

¹²⁶ SLIWKA, R. Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie*. 2020, č. 21, s. 118. [online]. [cit. 2023-04-28]

¹²⁷ *Ibid.* s. 107

¹²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021 sp. zn. 23 Cdo 2793/2020-409, bod 91

¹²⁹ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: právně rozdělený svět v globálním on-line prostředí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2021 - 2022. ISBN 978-80-7630-017-0. s.32

¹³⁰ Čl. 2 odst. 6 DSM

¹³¹ § 46 odst. 2 AZ

4.4.1 Odpovědnostní režim PSSOO

DSM ukládá členským státům povinnost zakotvit ve svých právních řádech, že PSSOO, kteří poskytují veřejnosti přístup k dílům autorskoprávně chráněným nahraným uživateli, sdělují tato díla veřejnosti.¹³² Toto reflektuje AZ, který v novelizovaném znění stanovuje, že „sdělování díla veřejnosti je také zpřístupňování díla veřejnosti poskytovatelem služby pro sdílení obsahu online podle § 46 odst. 1, bylo-li dílo nahráno uživatelem takové služby“¹³³. Evropský zákonodárce tímto zavedl nové pravidlo pro PSSOO, kteří nyní výše uvedenou činností automaticky sdělují díla veřejnosti ve smyslu Směrnice 2001/29/ES¹³⁴.

PSSOO mají dle DSM povinnost, právě kvůli výše uvedenému sdělování děl veřejnosti, a tedy užívání děl, získat svolení ke sdělení nebo zpřístupnění děl od nositelů autorských práv.¹³⁵ Jako příklad způsobu získání tohoto svolení a zároveň i způsobu preferovaným DSM uvádí uzavření licenční smlouvy. Dále tento způsob svolení není nijak specifikován. Pokud PSSOO nezískají předmětné svolení, ať už z důvodu odmítnutí poskytnutí svolení ze strany nositelů práv či z důvodu absence žádosti o svolení, budou bez dalšího odpovědní za neoprávněná sdělení nebo zpřístupnění která činí dle DSM.¹³⁶ Tento mechanismus požadavku získání svolení a případného splnění níže uvedených podmínek, při jehož nesplnění je pro PSSOO založena odpovědnost za zásah do autorských práv, je pro praxi velmi přínosný. Aplikací tohoto postupu se totiž značně usnadní právní posuzování sdělování předmětu ochrany ze strany PSSOO v případě obsahu nahraného uživatelem služby, nikoliv poskytovatelem. Na rozdíl také od úpravy odpovědnosti ISP dle ECD, kdy při absenci aplikace bezpečného přístavu je odpovědnost ISP dále posuzována dle národního práva, při aplikaci odpovědnostního mechanismu dle DSM už toto posuzování dle národního práva nejspíš nebude potřeba.¹³⁷

Evropský zákonodárce však bere v potaz, že PSSOO pouze zpřístupňují obsah, který nahrál uživatel jejich služby, ne oni samotní, a tak zavádí následné podmínky, které musí PSSOO splnit, pakliže nezískal svolení a vytváří tím zvláštní režim¹³⁸ vyloučení odpovědnosti.¹³⁹ Pro aplikaci tohoto zvláštního odpovědnostního režimu musí PSSOO kumulativně splnit stanovené podmínky, a sice musí prokázat, že:

¹³² Čl. 17 odst. 1 DSM

¹³³ § 18 odst. 2 AZ

¹³⁴ Čl. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

¹³⁵ Čl. 17 odst. 1 DSM

¹³⁶ Čl. 17 odst. 4 DSM

¹³⁷ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: právo duševního vlastnictví v systému soukromého práva a výzvy informační společnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2019 - 2022. ISBN 978-80-87975-96-1. s. 36

¹³⁸ Podobně jako je tomu u tzv. bezpečného přístavu pro ISP dle Směrnice 2000/31, k tomu viz kapitola 5.3

¹³⁹ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 4.6.2021., s. 2 [online]. [cit. 2023-04-28] a Recitál 66 DSM

- a) vynaložil veškeré úsilí k získání svolení a
- b) v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, o nichž mu nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace, a v každém případě
- c) ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení, znemožnil přístup k oznámeným dílům nebo jiným předmětům ochrany nebo je odstranil ze svých internetových stránek a vynaložil veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání v souladu s písmenem b).¹⁴⁰

K upřesnění požadavku „veškerého úsilí k získání svolení“ poskytuje vodítka Komise, dle které je zprvu nutno splnění tohoto požadavku posuzovat případ od případu a v potaz by měly být brány například specifické tržní postupy v různých odvětvích nebo opatření přijatá členskými státy k usnadnění udělování svolení. Minimálním úsilím by pak mělo být kontaktování nositelů práv, zejména organizace kolektivní správy. Po PSSOO však zároveň nelze požadovat, aby aktivně vyhledávali nositele práv, které nelze snadno určit. Za vynaložení veškerého úsilí lze považovat situaci, kdy PSSOO nabídne spravedlivé podmínky pro udělení svolení a předmětný nositel práv přesto udělení odmítne, a naopak za vynaložení veškerého úsilí nelze považovat, pokud PSSOO odmítne uzavřít spravedlivou licenční smlouvu.¹⁴¹

Ke splnění podmínky veškerého úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl lze předpokládat nutnou míru spolupráce mezi PSSOO a nositeli práv, kteří musí poskytnout dostatečně konkrétní informace, aby mohl PSSOO předmětná díla identifikovat. Neupřesněným zůstává pojem „vysoký odvětvový standard odborné péče“, a je tomu tak, zdá se, záměrně, neboť Komise uznává, že relevantní technologie se vyvíjí, a proto by PSSOO a nositelům práv měla být ponechána flexibilita při výběru způsobů zajišťování nedostupnosti obsahu. Jako jedny z možných technologických postupů, určených k rozpoznání obsahu pro jeho následné odstranění či zabránění nahrání, Komise uvedla technologii rozpoznávání otisků. Otisk na díle autora je v případě využití této technologie porovnán s nahrávaným obsahem, který je dle toho vyhodnocen a případně odstraněn či zneprístupněn. Dalšími možnými zmíněnými technologiemi jsou tzv. hašování, vodoznak, použití metadat nebo vyhledávání podle klíčového slova.¹⁴² DSM dále uvádí, že při posuzování tohoto úsilí je nutno vzít v potaz, zda PSSOO jednal jako pečlivý hospodář a přijatá opatření PSSOO by měla být vždy účinná s ohledem na sledovaný cíl.¹⁴³

¹⁴⁰ Čl. 17 odst. 4 písm. a) až c) DSM

¹⁴¹ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 4.6.2021., s. 9-10 [online]. [cit. 2023-04-28]

¹⁴² Ibid. s. 12-13

¹⁴³ Recitál 66 DSM

Poslední podmínkou pro vyloučení odpovědnosti PSSOO je dle DSM znepřístupnění nebo odstranění díla na základě oznámení od nositele práv a zamezení jeho opětovnému nahrání. DSM na tuto podmínku dále navazuje, když stanovuje, že žádost nositele práv o znepřístupnění či odstranění díla musí být řádně odůvodněna a tato žádost musí být ze strany PSSOO vyřízena bez zbytečného odkladu, přičemž rozhodnutí v této věci musí být přezkoumáno člověkem.¹⁴⁴ Tento člověk by nadto měl být dle Komise člověk s relevantními odbornými znalostmi.¹⁴⁵ Požadavek na vynaložení veškerého úsilí k zamezení budoucího nahrávání identifikovaných chráněných děl bude v praxi pro PSSOO zřejmě vyžadovat vést databázi již identifikovaných děl, kterou bude využívat při rozpoznávání nově nahrávaných děl. K tomu DSM¹⁴⁶ stanovuje, že zvláště při aplikaci tohoto pravidla nesmí dojít ke vzniku obecné povinnosti dohledu pro PSSOO a musí být zaručena možnost oprávněného užití.¹⁴⁷

DSM k těmto podmínkám také shrnuje, že při jejich aplikaci je na ně nutno nahlížet individuálně a v souladu se zásadou proporcionality, přičemž musí být mimo jiné zohledněno: „*druh a rozsah služeb, jejich cílové publikum a typ děl a jiných předmětů ochrany nahraných uživatelů služby a dostupnost vhodných a účinných prostředků a jejich náklady pro poskytovatele služeb*“¹⁴⁸. AZ toto vodítko přebírá prakticky beze změny.¹⁴⁹ Dále je také stanoveno, že systém těchto výjimek z odpovědnosti PSSOO by se neměl vztahovat na poskytovatele služeb, jejichž účelem je provádět či usnadňovat internetové pirátství¹⁵⁰, což má mimo jiné zajišťovat, aby například cloudové služby, vyňaté z působnosti DSM, nebyly používány pro tyto nelegální účely¹⁵¹, jako se tomu často dnes děje.

Podmínky omezení odpovědnosti PSSOO za neoprávněné sdělování díla veřejnosti dle DSM je transponován do § 47 AZ. AZ v zásadě přebírá znění české verze DSM, s částečnými jazykovými odchylkami. V první podmínce pro omezení odpovědnosti používá termín „nejlepší úsilí“ namísto termínu „veškeré úsilí“, který používá DSM. Tento pojem má dle českého zákonodárce představovat „řádnou odbornou péči, kterou je možno požadovat od profesionála“¹⁵². Dále v rámci této podmínky AZ používá pojem „oprávnění“ namísto pojmu „svolení“ dle DSM, což však lze považovat za zaměnitelné pojmy¹⁵³. Co se týče formulace druhé podmínky omezení odpovědnosti v AZ, ta se již jeví jako problematická. Český zákonodárce zde namísto formulace „vynaložil veškeré úsilí k zajištění

¹⁴⁴ Čl. 17 odst. 9 DSM

¹⁴⁵ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 4.6.2021., s. 26 [online]. [cit. 2023-04-28]

¹⁴⁶ Čl. 17 odst. 7,8 a 9 DSM

¹⁴⁷ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 4.6.2021., s. 16 [online]. [cit. 2023-04-28]

¹⁴⁸ Čl. 17 odst. 5 DSM

¹⁴⁹ § 47 odst. 2 AZ

¹⁵⁰ Recitál 62 DSM

¹⁵¹ Sliwka, R. Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. Revue pro právo a technologie. 2020, č. 21, s. 101 [online]. [cit. 2023-04-28]

¹⁵² Důvodová zpráva k zákonu č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, § 47

¹⁵³ § 47 odst. 1 písm. a) AZ

nedostupnosti konkrétních děl“ použil nepřesnou formulaci „vynaložil nejlepší úsilí k zamezení nahrání díla“ a to i přesto, že důvodová zpráva k novele AZ používá formulaci použitou v DSM.¹⁵⁴ Problematické je to především s ohledem na to, že zamezení nahrání díla není jediný způsob, jakým se dá zajistit nedostupnost díla. Je tedy otázkou, zda by měl čistě dle dikce AZ PSSOO povinnost již nahrané dílo i odstranit. Při transpozici třetí podmínky se opět český zákonodárce dopustil nepřesnosti, když k oznámení o neoprávněně nahraném dílu aktivně legitimoval pouze autora namísto nositele práv, a to i navzdory tomu, že důvodová zpráva k novele AZ opět správně používá pojem nositele práv.¹⁵⁵ Tato formulace je problematická z toho důvodu, že autor nemusí být jediný nositel autorských práv, nýbrž jím může být například jiná osoba, mající stejný zájem na ochraně předmětných autorských práv. Tyto nepřesnosti tak budou muset být překonány eurokonformním výkladem daných ustanovení.

DSM také zavádí speciální režim pro tzv. start-up poskytovatele, které klasifikuje jako PSSOO, kteří jsou veřejnosti na území Unie k dispozici po dobu kratší, než 3 roky a jejich obrat není vyšší než 10 milionů eur. Povinnost takovýchto PSSOO je omezena pouze na vynaložení veškerého úsilí k získání svolení a znepřístupnění nebo odstranění děl, o nichž obdrželi odůvodněné oznámení. Pokud má však PSSOO spadající do této kategorie více než 5 milionů průměrných měsíčních jedinečných návštěvníků, musí nad výše zmíněné dvě podmínky také prokázat, že vynaložil veškeré úsilí k zamezení dalšímu nahrávání děl, k nimž mu byly poskytnuty relevantní informace, přičemž však nemusí jednat v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče.¹⁵⁶ Toto pravidlo je transponováno do § 48 AZ.

Je důležité také rozlišit mezi právním režimem odpovědnosti ISP dle ECD¹⁵⁷ a mezi tím, který se vztahuje k PSSOO a je popsán výše. Dle DSM, pokud PSSOO provádí sdělování či zpřístupňování obsahu veřejnosti ve smyslu DSM, nelze v takovém případě aplikovat úpravu bezpečného přístavu dle čl. 14 ECD, ale pro omezení odpovědnosti daného PSSOO je nutno splnit podmínky dle DSM.¹⁵⁸ Režim bezpečného přístavu a režim zavedený DSM pro PSSOO tak spolu nejsou v konfliktu, neboť se aplikují na jiné subjekty, resp. služby s ohledem na jejich klasifikaci.

¹⁵⁴ § 47 odst. 1 písm. b) AZ

¹⁵⁵ § 47 odst. 1 písm. c) AZ

¹⁵⁶ Čl. 17 odst. 6 DSM

¹⁵⁷ Blíže je tento režim v rámci práce popsán v kapitole 5.3.

¹⁵⁸ Čl. 17 odst. 3 DSM

5 Odpovědnostní režim ISP

Jak bylo výše několikrát uvedeno, ISP jsou vyňaty z obecného odpovědnostního režimu a jejich odpovědnost je upravena speciálně. To je zapříčiněno specifickou rolí, kterou ISP v kyberprostoru hrají a od toho se odvíjející nutností poskytnout ISP záruky, při nichž mohou poskytovat služby uživatelům na internetu a zajišťovat tím bezproblémové fungování a rozvoj online prostředí.

5.1 Vlastní a cizí obsah

Než bude analyzována samotná konstrukce právní odpovědnosti ISP a její omezení, je třeba rozlišit mezi odpovědností ISP za vlastní a za cizí obsah. Co se týče odpovědnosti za vlastní obsah, je ISP běžně odpovědný dle OZ jako za vlastní jednání¹⁵⁹. Vlastním obsahem může být takový obsah, který ISP vytvořil, nebo jej převzal a nakládá s ním jako s obsahem vlastním. Obsah vytvořený ISP nemusí být vytvořen jím samotným, ale může jej pro ISP vytvořit jeho zaměstnanec nebo třeba externí dodavatel. Obsah převzatý, jak název sám napovídá, není obsah, který ISP vytvořil, ale je to obsah, který ISP veřejně zpřístupňuje pro ostatní subjekty, protože je podstatné, že s tímto obsahem nakládá jako s obsahem vlastním, a tak se i jeví ostatním¹⁶⁰.

Na rozdíl od obsahu vlastního obsah cizí daný ISP nevytváří ani nepřejímá a neprezentuje jako vlastní, nýbrž jej pouze zpřístupňuje jiným subjektům. Z pohledu ochrany autorských práv na internetu je odpovědnost ISP za cizí obsah bezesporu podstatnější, a to reflektuje i příslušná právní úprava, která byla již ve stručnosti nastíněna v předchozí podkapitole. Pro odpovědnost, resp. neodpovědnost ISP za cizí obsah je stanoven speciální právní režim, jemuž budou obšírněji věnovány následující podkapitoly.

5.2 Vývoj právní úpravy odpovědnosti ISP

Ačkoliv je dnes právní regulace odpovědnosti ISP již neodmyslitelnou součástí evropského i českého právního řádu, která se neustále vyvíjí a je jí věnována stále větší pozornost, nebylo tomu vždy tak. Stejně jako samotný internet, i otázky odpovědnosti ISP se poprvé začaly objevovat v USA. Jedním z prvních rozhodnutí soudu řešící danou problematiku, a to ještě za doby neexistence speciálního odpovědnostního režimu pro ISP, byly například rozhodnutí amerického soudu v New Yorku z roku

¹⁵⁹ §2900, §2910 OZ

¹⁶⁰ HUSOVEC, M. *Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva*. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 42-43

1991 ve věci *Cubby, Inc. proti CompuServe Inc.*¹⁶¹, kde společnost *Cubby, Inc.* zde zažalovala společnost *CompuServe* za zveřejnění pomluvy na jejich stránkách. Soud nakonec žalobě nevyhověl, neboť dle jeho názoru společnost *CompuServe* nemůže být odpovědná, protože obsah na svých stránkách nerevidovala, pouze distribuovala a o porušení práv tedy neměla povědomí¹⁶².

V USA zůstaneme i nadále, neboť tam byl v roce 1998 přijat důležitý *Digital Millenium Act (DMCA)*, který jako první v poměrně detailní podobě zakotvil klíčový institut tzv. *safe harbour (bezpečný přístav)*. *DMCA* definuje ISP jako „subjekt nabízející přenos, směřování nebo poskytování připojení pro digitální online komunikace mezi body specifikovanými uživatelem, materiálu dle výběru uživatele bez úpravy obsahu materiálu, jak byl odeslán nebo přijat“¹⁶³. Dále pak *DMCA* rozděluje ISP do čtyř kategorií, a sice: poskytovatele přenosu materiálu (*mere conduit*), poskytovatele *キャッシング* služeb (*キャッシング*), poskytovatele *hosting*ových služeb (*hosting*) a poskytovatele informací o umístění obsahu, přičemž pro každou tuto kategorii ISP zároveň zakotvuje podmínky omezení odpovědnosti, tedy *safe harbour*¹⁶⁴. Na rozdíl od úpravy unijní má tak právní řád USA zakotveny podmínky omezení odpovědnosti pro poslední zmíněný typ ISP, tedy internetové vyhledávače. Ty mohou spadat pod režim *safe harbour* dle *DMCA* za podmínek, že: nemá skutečné povědomí o tom, že materiál nebo činnost porušuje práva a v absenci tohoto skutečného povědomí si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž je patrná činnost porušující práva nebo po získání takového povědomí bezodkladně odstraní materiál nebo znemožní přístup k němu¹⁶⁵.

Zatímco v USA se již v devadesátých letech 20. století judikatura týkající se odpovědnosti ISP rozvíjela, v Evropě obdobná judikatura v té době chyběla. I navzdory tomu však v rámci EU byly snahy o zakotvení speciálního odpovědnostního režimu pro ISP. Ačkoliv tento úkol na obou kontinentech zdánlivě představuje stejnou výzvu, není tomu tak. Ve federativním státu, jako je USA, je unifikace právních pravidel značně jednodušší než v komunitárním společenství států EU, kde se často právní řady jednotlivých členských států liší, a to někdy i v základních otázkách odpovědnosti nejen soukromoprávní ale i správní nebo trestní¹⁶⁶.

První regulace na půdě EU týkající se odpovědnosti ISP byla přijata, jak již zmíněno výše, v roce 2000 a to v podobě *ECD*. Tato směrnice je v mnoha ohledech inspirovaná právní úpravou odpovědnosti ISP v USA, nicméně některé aspekty této problematiky nechalo zákonodárství EU na regulaci ze strany členských států. Tím jsou například podmínky odpovědnosti ISP v případě neuplatnění nebo ztráty

¹⁶¹ Rozhodnutí United States District Court for the Southern District of New York ve věci *Cubby, Inc. v. CompuServe Inc.* ze dne 29. října 1991

¹⁶² KUČERA, Z., Omezení deliktů odpovědnosti ISP, Studijní text k předmětu Právo informačních a komunikačních technologií I, PF UK s. 2 [online]. [cit. 2023-04-28]

¹⁶³ Č. II. čl. 512 odst. k) *DMCA*. Překlad autor.

¹⁶⁴ Č. II. čl. 512 odst. a) až d) *DMCA*

¹⁶⁵ Č. II. čl. 512 odst. d) *DMCA*. Překlad autor

¹⁶⁶ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 71-72

režimu *safe harbour* nebo konkrétní podoby tzv. *notice-and-takedown* procedury¹⁶⁷. Evropský zákonodárce taky zvolil právní regulaci formou směrnice, což znamená, že příslušná úprava je do právních řádů členských států implementována s minimálním obdobným rozsahem, kdy si členské státy samy volí způsob, jakým pravidla stanovená ve směrnici dosáhnou.

Do českého právního řádu byla ECD implementována v roce 2004 pomocí ZSIS. Český zákon v podstatě převzal úpravu unijní, avšak způsob implementace českým zákonodárcem je v některých základních aspektech problematický, k tomu viz předchozí kapitola. ZSIS je v rámci českého právního řádu *lex specialis* k OZ i k AZ, neboť upravuje odpovědnostní režim specifických subjektů, tedy ISP, pro které by byl například obecný odpovědnostní režim dle OZ nevyhovující.¹⁶⁸ V českém prostředí nebyla od účinnosti ZSIS z judikaturního hlediska zákonná úprava odpovědnosti ISP často skloňována. To je odůvodněno malou četností žalob poškozených subjektů mířících mimo přímé rušitele práv také na ISP. Vedle toho může být důvodem i skutečnost, že jen málo ISP, kteří by mohli být žalobami pasivně procesně legitimováni, mají v česku obecný soud.¹⁶⁹

5.3 Bezpečný přístav (*safe harbour*)

Základním kamenem speciálního odpovědnostního režimu pro ISP je tzv. bezpečný přístav (*safe harbour*). V praxi to znamená zákonné vymezení podmínek, po jejichž splnění je odpovědnost ISP za cizí obsah omezena či vyloučena. Pro aplikaci bezpečného přístavu musí příslušný ISP, resp. služba kterou poskytuje, kumulativně splňovat definiční znaky služby informační společnosti tak, jak byly podrobněji rozvedeny v předcházející kapitole. Dále musí spadat pod jeden ze tří druhů ISP, které rozlišuje ECD¹⁷⁰ a ZSIS¹⁷¹, přičemž každý takto vymezený typ ISP má odlišné podmínky pro aplikaci bezpečného přístavu. Dlužno také podotknout, že institut bezpečného přístavu se co do omezení či vyloučení odpovědnosti ISP vztahuje pouze na peněžní nároky, tedy především nároky na náhradu škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení. Je tedy možné i v případě aplikace bezpečného přístavu vůči danému ISP uplatnit například odstraňovací či zdržovací nároky.¹⁷² Omezení odpovědnosti ISP v rámci bezpečného přístavu zahrnuje také omezení odpovědnosti trestní.¹⁷³

¹⁶⁷ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 108

¹⁶⁸ POLČÁK, Radim. Liability of Information Society Service Providers (ISPs). In: POLČÁK, Radim; Jirí ČERMÁK; Zbyněk LOEBL a kol. Cyber Law in the Czech Republic. 2. ed. Alpen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015, s. 172.

¹⁶⁹ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 72-73

¹⁷⁰ Čl. 12 až 14 ECD

¹⁷¹ §3-5 ZSIS

¹⁷² HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 93-96

¹⁷³ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 75

I navzdory tomu, co by se při výkladu dikce ZSIS o odpovědnosti ISP mohlo zdát, nelze usuzovat, že v případě ztráty režimu bezpečného přístavu, je daný ISP automaticky odpovědný za protiprávní obsah dle soukromého práva. Pokud by tomu tak bylo, zakládal by ZSIS vlastně nový druh odpovědnosti za činnost jiných subjektů, což jistě nebylo Směrnicí 2000/31 zamýšleno. Při ztrátě režimu bezpečného přístavu se ISP pouze otevírá možnosti být odpovědný dle obecného odpovědnostního režimu.¹⁷⁴

5.3.1 Prostý přenos (*mere conduit*)

Podmínky pro nabytí bezpečného přístavu ISP typu *mere conduit*, jak již bylo v předešlé kapitole zmíněno, jsou: ISP přenos informací sám neinicuje, nevolí uživatele přenášené informace a ani nevolí nebo nemění obsah přenášené informace.¹⁷⁵ Všechny tyto podmínky je nutno posuzovat jednotlivě ve vztahu ke každé informaci přenášené ISP.

První podmínka, stanovující, že iniciace přenosu nesmí být ze strany ISP, zní v dikci ECD tak, že ISP není původcem přenosu. Není zde myšleno, aby ISP nebyl iniciátorem technického zahájení přenosu, ale celého přenosu informací jako takového, tedy celého procesu přenosu informace. Co se týče druhé podmínky, pojem uživatel zde musí být i s ohledem na dikci ECD, která volí slovní obrat „příjemce přenášené informace“, vykládán jako adresát přenášené informace, nikoliv například její odesílatel. Pro výklad třetí zmíněné podmínky je podstatná skutečnost, že obsah informace na konci přenosu je shodný s obsahem informace při jejím vložení do dané služby. Není zde tedy rozhodné, zda byl obsah informace změněn manuálně poskytovatelem služby či automaticky bez kontroly poskytovatele. Dokonce není rozhodná ani skutečnost, zda se obsah informace v průběhu přenosu změnil a následně vrátil do původní podoby, ani pokud se změnila forma informace, samozřejmě za předpokladu výše zmíněné shodnosti obsahu přenášené informace.¹⁷⁶

Mimo tyto tři zákonem zakotvené podmínky je možno z judikatury SDEU a ECD dovodit ještě další podmínku, kterou je pasivita ISP. Tato pasivita je podmínkou pro nabytí bezpečného přístavu pro všechny tři typy ISP, neboť podle ECD¹⁷⁷ má mít činnost ISP technickou automatickou a pasivní podobu.¹⁷⁸ Nadto dle zmíněné směrnice¹⁷⁹ ISP typu *mere conduit* také nesmí daný poskytovatel úmyslně spolupracovat s jedním z příjemců služeb, aby se dopouštěl protiprávního jednání, neboť tím by poskytoval více než jen prostý přenos a ztratil by tak, resp. nenabyl jistotu omezení odpovědnosti

¹⁷⁴ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 94

¹⁷⁵ §3 ZSIS

¹⁷⁶ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 44-47

¹⁷⁷ Bod 42 preambule ECD

¹⁷⁸ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 48

¹⁷⁹ Bod 44 preambule ECD

bezpečného přístavu.¹⁸⁰ Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ISP typu *mere conduit* získá bezpečný přístav, a tedy jeho odpovědnost bude vyloučena, pokud se na přenášení informací nijak nepodílí a pouze ji technicky umožní poskytnutím své infrastruktury.¹⁸¹

Z povahy podmínek pro nabytí bezpečného přístavu ISP typu *mere conduit* není možné, aby tento režim pro určitou informaci ISP nabyl a poté ztratil, a to ani v případě vědomosti ISP o protiprávnosti přenášených informací, což se, jak již bylo uvedeno, vztahuje pouze na peněžité nároky.¹⁸² V případě nenabytí tohoto režimu od počátku přenosu je však tento ISP vystaven obecnému odpovědnostnímu režimu, který pro něj může znamenat různé typy odpovědnosti. ISP tohoto typu může být například odpovědný jako za vlastní obsah v případě nesplnění podmínky dle písmene c)¹⁸³. V případě změny přenášené informace tak, že se stane protiprávní, bude ISP odpovědný přímo a samostatně vůči poškozeným subjektům.¹⁸⁴

5.3.2 Ukládání do vyrovnávací paměti (*caching*)

Podmínky pro nabytí bezpečného přístavu ISP typu *caching*, jak již bylo v předešlé kapitole zmíněno, jsou: ISP nemění obsah informace, vyhoví podmínkám přístupu k informaci, dodržuje pravidla o aktualizaci informace, která jsou obecně uznávána a používána v příslušném odvětví, nepřekročí povolené používání technologie obecně uznávané a používané v příslušném odvětví s cílem získat údaje o užívání informace, a ihned přijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nařídil stažení či znemožnění přístupu k této informaci.¹⁸⁵ Všechny tyto podmínky je opět nutno posuzovat jednotlivě ve vztahu ke každé informaci automaticky a dočasně meziukládáné.

Pro první podmínku, tedy absenci změny obsahu informace, platí stejný výklad jako u předchozího typu ISP *mere conduit*. Následující podmínky podle písm. b) až d) § 4 ZSIS souvisí do značné míry s charakterem služby tohoto typu ISP, který v podstatě předem načítá obsahy vzdálených serverů a následně je na žádost uživatelům dodává. V souladu s podmínkou dle písmene b) § 4 ZSIS ISP musí umožnit uživateli shodný obsah, jakému by se uživateli dostalo, nevyužil-li by služby ISP ale připojil

¹⁸⁰ HUSOVEC, M. *Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva*. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 128

¹⁸¹ POLČÁK, R. a kol. *Právo informačních technologií*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 77

¹⁸² HUSOVEC, M. *Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva*. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 126-128

¹⁸³ §3 odst. 1 písm. c) ZSIS

¹⁸⁴ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 49-50

¹⁸⁵ §4 ZSIS

by se na původní server, což může nastat například když primární webové stránky pro přístup vyžadují registraci, zatímco meziukládané webové stránky ISP nikoliv.¹⁸⁶

Co se týče podmínky dodržování pravidel o aktualizaci informace, ta souvisí spíše s technickými aspekty služby než právními. ISP musí na svém serveru udržovat aktuální obraz kopie informace s ohledem na obraz informace na serveru vzdáleném, a to na základě komunikace se vzdáleným serverem a za použití technicky uznávaných hodnot.¹⁸⁷

Podstata podmínky nepřekročení povoleného používání technologie s cílem získat údaje o užívání informace, tedy dle písmene d) § 4 ZSIS, míří především na ochranu provozovatele vzdáleného serveru. Ten na vzdáleném serveru může používat různé nástroje pro provoz předmětného serveru. Když si velké množství uživatelů stáhne dočasnou kopii od ISP, hrozí, že budou dané nástroje vykazovat nesrovnalosti a budou tedy nepoužitelné. ISP je proto povinen vyloučit chybné fungování vzdáleného serveru z důvodu znatelného využívání cachovaného obsahu.¹⁸⁸

Poslední podmínka bezpečného přístavu, tedy dle písmene e) § 4 ZSIS je rozhodná spíše pro udržení tohoto odpovědnostního režimu. V případě, že se ISP tohoto typu dozví, že informace byla ze sítě odstraněna nebo byl k informaci znemožněn přístup nebo soud nařídil stažení či znemožnění přístupu k informaci, musí ihned odstranit či zneprístupnit předmětné informace. Tato podmínka je relativně přísná a ISP tak musí mít určitou míru odborné péče, primárně co se technického zabezpečení služby týče. Pro oznámení, na které by měl tento typ ISP reagovat výše zmíněným postupem, nejsou předepsány formální náležitosti, nicméně lze usoudit, že takové oznámení musí obsahovat dostatečné informace pro identifikaci protiprávní informace a popis důvodů její protiprávnosti.¹⁸⁹

I na ISP typu *caching*, stejně jako na ISP typu *mere conduit* se vztahuje Bod 44 preambule ECD, který stanoví, že tento ISP nesmí úmyslně spolupracovat s jedním z příjemců služeb, aby se dopouštěl protiprávního jednání, neboť tím by poskytoval více než jen *caching* a ztratil by tak, resp. nenabyl, odpovědnostní režim bezpečného přístavu.¹⁹⁰

V případě nesplnění výše rozvedených podmínek pro aplikaci bezpečného přístavu může být ISP tohoto typu odpovědný dle obecných právních ustanovení. Při nesplnění podmínky o absenci změny informace může ISP odpovídat jako za vlastní obsah, při nedodržení pravidel o aktualizaci může nastat odpovědnost ISP sdílená či v případě závažného charakteru služby by mohl ISP odpovídat jako

¹⁸⁶ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 134

¹⁸⁷ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 57

¹⁸⁸ Ibid.

¹⁸⁹ Ibid. s 57-58

¹⁹⁰ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 135

pomocník či zprostředkovatel. V případě nevyhovění podmínek o přístupu k informaci může být ISP vzhledem k podstatě podmínky odpovědný jako přímý škůdce.¹⁹¹

5.3.3 Ukládání obsahu informací (*hosting*)

Režim bezpečného přístavu pro ISP typu *hosting* je ze všech tří zákonem zakotvených druhů nejspecifičtější a z pohledu ochrany autorských práv na internetu i nejvíce podstatný. Služby, které tento typ ISP poskytuje, jsou různorodé a v praxi velmi frekventované. Ačkoliv se dle zákonné dikce¹⁹² vztahuje bezpečný přístav na služby spočívající v ukládání informací, v praxi služby ISP tohoto typu zahrnují další různorodé funkcionality dané služby, mezi něž patří především zpřístupnění těchto uložených informací ve virtuálním světě nejen uživateli, který daný obsah uložil, ale i třetím osobám.¹⁹³

Pro omezení odpovědnosti pro tento typ ISP stanoví ZSIS následující podmínky: ISP nemohl vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo jakmile se prokazatelně dozvěděl o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně učiní veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací. Nadto ZSIS dodává, že se tato pravidla neuplatní, když ISP vykonává přímo nebo nepřímou rozhodující vliv na činnost uživatele.¹⁹⁴ Z právní konstrukce podmínek pro omezení odpovědnosti tohoto typu ISP lze jednoznačně usoudit, že je směřováno na odpovědnost pramenící z jednání uživatelů služby. Opět i zde je nutno tyto podmínky zkoumat ve vztahu ke konkrétní informaci.

První dvě zmíněné podmínky, týkající se vědomosti ISP o protiprávnosti obsahu se v odborné literatuře nazývají jako vědomost skutečná a vědomost konstruktivní. Pro oba druhy vědomosti o protiprávnosti jednání či informace je rozhodné, že nastává až v momentě vědomosti ISP o skutečné protiprávnosti. Z oznámení třetí osoby musí tedy jasně vyplývat protiprávní povaha daného jednání nebo činnosti. Důležité je rovněž upozornit na skutečnost, že protiprávní zde může být informace nebo jednání, přičemž informaci lze chápat jako výsledek jednání. Protiprávní jednání však může stát i samo o sobě, jako by tomu bylo například v případě prodeje drog online. Nadto je také vhodné upozornit, že v případě, že bude ISP např. nahlášen protiprávní příspěvek, logicky se oznámení týká i

¹⁹¹ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 59-60

¹⁹² §5 odst. 1 ZSIS

¹⁹³ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 62-65

¹⁹⁴ §5 odst. 2 ZSIS

protiprávní činnosti osoby zveřejňující daný příspěvek, nepostačí, když ISP příspěvek smaže, ale musí se rovněž zaměřit na protiprávní činnost osoby, která jej zveřejnila.¹⁹⁵

Vědomostí skutečnou, tedy dle písmene b) odst. 1 §5 ZSIS, se rozumí konkrétní vědomost ISP o protiprávnosti informace či jednání uživatele dané služby. Předpokladem pro nabytí skutečné vědomosti ISP je doručení sdělení, které obsahuje dostatečně konkrétní informace o protiprávnosti informace či jednání. Původce takového oznámení není nijak specifikován, může to tedy být například třetí osoba nebo soud či jiný orgán veřejné správy, připustit však lze i oznámení anonymní. Forma oznámení není rovněž stanovena, lze tedy předpokládat oznámení v jakékoliv vnímatelné podobě umožňující ISP se s ním dostatečně seznámit. Významné jsou však požadavky na obsah oznámení, neboť oznamovatel musí předně dostatečně identifikovat protiprávní informaci či jednání. Obecné oznámení o protiprávním obsahu nacházejícím se na serveru ISP nebude dostačující, protože tento nemá povinnost aktivně protiprávní obsah vyhledávat. Oznámení musí po obsahové stránce rovněž dostatečným způsobem objasnit protiprávnost dané informace či jednání.¹⁹⁶

Pro tzv. konstruktivní vědomost, tedy podmínku dle písmene b) odst. 1 §5 ZSIS, je nutné, aby si ISP byl vědomý skutečností, ze kterých je protiprávní jednání nebo informace zřejmá. Na rozdíl od předchozí skutečné vědomosti zde však není předpokládáno oznámení o protiprávnosti splňující výše zmíněné parametry, nebo může toto oznámení úplně absentovat.¹⁹⁷ Pro posouzení konstruktivní vědomosti ISP je možné využít tzv. test červené vlajky (*red flag test*), který je původně obsažen v judikatuře USA¹⁹⁸, ale díky obdobnému znění americké právní úpravy¹⁹⁹ lze aplikovat i na poměry komunitární, resp. národní. Tento v podstatě spočívá v posouzení, jestli za daných okolností mělo být rozumnému člověku, nacházejícímu se ve stejné situaci, zřejmé, že se jedná o protiprávní informaci nebo jednání, a to právě na základě zřejmé protiprávnosti, tedy tzv. červené vlajky. Dalším právním konstruktem, který lze použít pro posouzení konstruktivní vědomosti, je tzv. úmyslná slepota (*willful blindness*). Tento konstrukt má zajistit, že v případě, kdy ISP vědomě přehlíží porušování práv na jeho službě, aby se vyhnul odpovědnosti z důvodu nevědomosti o tomto porušování, může nabýt konstruktivní vědomost, a tedy být odpovědný za nezakročení proti danému porušování práv. Judikatura SDEU²⁰⁰ v těchto případech hovoří o tzv. obezřetném hospodářském subjektu, a to ve vztahu k posuzování chování ISP, co se týká jeho aktivní prevence a zakročení proti zřejmému porušování práv na jeho službě.²⁰¹

¹⁹⁵ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 106-107

¹⁹⁶ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 71-73

¹⁹⁷ Ibid. s. 73-74

¹⁹⁸ Rozhodnutí *Viacom v. YouTube* (*Viacom International, Inc. v. YouTube, Inc.*, No. 07 Civ. 2103)

¹⁹⁹ 17 U.S.C. § 512 (c)(1)(A)(ii) DMCA

²⁰⁰ Rozsudek SDEU ze dne 12. 7. 2011 ve věci C-324/09, *eBay*, body 121-122

²⁰¹ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 107-109

Posuzování vědomosti ISP, ať už skutečné nebo konstruktivní, musí vždy probíhat s přihlédnutím ke skutečnosti, že ISP nemá obecnou povinnost vyhledávat či dokazovat protiprávnost obsahu v rámci jeho služby.²⁰² Obecné povědomí o možném protiprávním obsahu v rámci služby ISP nemůže založit skutečnou ani konstruktivní vědomost. Tu lze aplikovat pouze v případech individuálně určeného obsahu.²⁰³

Další podmínku, kterou ZSIS stanoví pro aplikaci bezpečného přístavu pro ISP typu hosting, je absence kontroly či výkonu vlivu nad tím, jaký obsah je uživateli do služby vkládán.²⁰⁴ Kontrolu je v tomto případě nutno posuzovat ve vztahu ke konkrétnímu obsahu v dané službě. Uživatel služby by tak v praxi jednal na základě pověření nebo pod kontrolou ISP v případě jednání ISP prostřednictvím fingovaného uživatelského účtu nebo prostřednictvím spolupracovníka, spřízněné osoby, nebo osoby, nad níž ISP vykonává dohled nebo nad jejím jednáním disponuje vlivem. Dle dikce ZSIS je nutno, aby byl vliv vykonávaný ISP vůči uživateli rozhodující a lze uzavřít, že musí být rovněž individuální vůči uživateli. Proto za vliv nelze považovat ty charakteristiky služby, které nejsou adresné a působí vůči všem uživatelům služby. Rozhodující vliv musí být na bázi faktického aktivního ovlivnění a zpravidla také na základě právního titulu.²⁰⁵

Poslední podmínkou pro nabytí bezpečného přístavu ISP typu hosting, kterou přinesla judikatura SDEU²⁰⁶, je pasivní povaha přístupu ISP k jím poskytované službě. ISP v rámci poskytování služby nesmí hrát aktivní roli do té míry, že by uložená data znal či kontroloval. Toto není naplněno například v případech, kdy ISP podporuje konkrétní nabídky na aukčním portálu nebo specializovaná činnost ze strany ISP, podporující protiprávní činnost uživatelů v jejímž rámci probíhá individuální spolupráce s konkrétními uživateli.²⁰⁷ Posouzení pasivity ISP není vždy zcela jednoznačné, neboť ISP typu hosting zpravidla v rámci své služby poskytují navazující funkcionality, které mají povahu aktivní činnosti ISP. S ohledem na to musí být podle některých názorů posouzení ohledně pasivity ISP vždy prováděno vůči konkrétní informaci, nikoliv službě či osobě ISP.²⁰⁸

Pro udržení bezpečného přístavu je pro ISP tohoto typu rozhodné dodržení právně zakotveného postupu v případě zjištění protiprávního obsahu v rámci jím poskytované služby. Cílem tohoto postupu je odstranění nebo zneprístupnění protiprávní informace.²⁰⁹ Tento postup je tzv. procedura *notice-and-takedown* (NTD) a bude blíže popsán v následující kapitole.

²⁰² §6 ZSIS

²⁰³ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 76

²⁰⁴ Odst. 2 §5 ZSIS, čl. 14 odst. 2 ECD

²⁰⁵ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 76, 93-94

²⁰⁶ Rozsudek SDEU ze dne 12. 7. 2011 ve věci C-324/09, eBay

²⁰⁷ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 76-77

²⁰⁸ MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu Safe Harbour. Bulletin advokacie. 2017, č. 1-2, s. 43 [online]. [cit. 2023-04-28]

Při ztrátě bezpečného přístavu se ISP vystavuje nebezpečí odpovědnosti dle obecného právního režimu. Pro ISP typu hosting to může být zpravidla odpovědnost za porušení autorských práv, porušení pravidel o nekalé soutěži či odpovědnost trestněprávní.²¹⁰

5.4 Procedury *notice-and-action*

Procedury *notice-and-action* je název pro mechanismy vytvořené za účelem eliminace protiprávního obsahu na internetu ze strany ISP, a to po obdržení oznámení od třetí osoby, zpravidla nositele práv, do nichž bylo zasaženo. ISP může protiprávní obsah například odstranit, zablokovat nebo požádat o jeho dobrovolné stažení osobou, která jej umístila na internet.²¹¹ Mezi tyto procedury patří zejména již výše zmíněná procedura NTD, procedura *notice-and-staydown* či graduovaná odpověď.²¹²

5.4.1 Notice and Takedown

Procedura NTD se týká ISP, kteří poskytují služby typu hosting a na úrovni EU je zakotvena v ECD²¹³, na úrovni národní v ZSIS²¹⁴. V rámci této procedury, a pro udržení bezpečného přístavu, musí ISP po nabytí vědomosti o protiprávním obsahu na jeho službě, předmětný obsah odstranit nebo k němu znemožnit přístup. Nejčastěji se ISP o protiprávním obsahu na jeho službě dozví pomocí oznámení. Toto oznámení může přijít do dispoziční sféry ISP jakoukoliv cestou, například pomocí formuláře, e-mailu, telefonicky atp., neboť ISP má povinnost poskytnout příjemcům služby či příslušným orgánům určité kontaktní informace.²¹⁵ Co se týče osoby oznamovatele, může to být kdokoliv, oznamovatel nemusí mít ani právní subjektivitu a rovněž může být oznámení podáno anonymně.²¹⁶

Ohledně náležitostí oznámení o protiprávním obsahu, právo EU další podrobnosti nestanovuje, z judikatury SDEU lze však odvodit dvě základní podmínky, a sice dostatečnou přesnost a adekvátní podloženost daného oznámení.²¹⁷ Co do požadavku přesnosti oznámení je nutné, aby byla konkrétně identifikována informace, která má být dle oznamovatele protiprávní. Obecné oznámení typu „na Vaší

²⁰⁹ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 79

²¹⁰ Ibid. s. 84-92

²¹¹ Sdělení Komise z 11. ledna 2012 Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru pro regiony: A coherent framework for building trust in the digital single market for e-commerce and online services. [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52011DC0942R%2801%29>

²¹² ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 130-131

²¹³ Čl. 14 odst. 1 písm. b) ECD

²¹⁴ § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS

²¹⁵ Čl. 5 ECD

²¹⁶ POLČÁK, R. Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP. Brno: Computer Press a.s., 2007, s. 68

²¹⁷ Rozsudek SDEU ze dne 12. 7. 2011 ve věci C-324/09, eBay, bod 122

stránce je protiprávní obsah“ není možno považovat jako dostačující, nicméně pokud je protiprávní obsah popsán alespoň tak, že jej lze při řádné péči ISP identifikovat, takové oznámení lze po obsahové stránce považovat za dostačující.²¹⁸

Další obsahovou náležitostí oznámení o protiprávnosti obsahu je zdůvodnění protiprávnosti takového obsahu. To se může v mnoha případech jevit jako problematické, zvláště v případě ukládání a sdělování autorskoprávně chráněných děl, neboť z obsahu díla zde nemusí být vždy zcela zřejmé, komu byla udělena k danému dílu licence a v jakém rozsahu. S ohledem na to je také nutno vzít v potaz ochranu práv ISP, kteří by v důsledku neoprávněných či dokonce zneužívajících oznámení mohli odstraňovat informace uložené po právu, což by mohlo vést k omezení funkčnosti jejich serveru a potenciálně i poškození uživatelů, kteří tyto informace po právu uložili.²¹⁹ Touto problematikou se zabývala řada studií, z nichž některé dospěly k závěru, že až třetina všech výzev k odstranění údajně protiprávního obsahu je neoprávněná a je často jen motivovaná obchodní konkurencí.²²⁰ V případě protiprávnosti obsahu z důvodu porušení norem veřejného práva je však situace jednoznačnější, neboť taková protiprávnost je jednodušeji zjištělná. To se týká například obsahu protiprávního z důvodu dětské pornografie, podněcování k národnostní nebo rasové nesnášenlivosti či prodeje drog online. Lze tedy uzavřít, že oznámení týkající se protiprávnosti, kterou je možno vyhodnotit i bez znalosti dalších právních vztahů a skutečností, lze považovat za dostatečné i bez dalšího odůvodnění protiprávnosti. Naopak oznámení, které není odůvodněné co do protiprávnosti obsahu, a tuto protiprávnost nelze bez znalosti dalších právních vztahů a skutečností správně vyhodnotit, bude nutno považovat za nevyhovující.²²¹

Otázka reakční doby ISP na oznámení o protiprávním obsahu je v praxi rovněž významná. I přesto však není na úrovni komunitární ani národní přesně stanovena, přičemž ZSIS pouze stanoví, že má ISP zakročit neprodleně. Právní regulace reakční doby ISP by byla značně problematická, a to z toho důvodu, že doba, kterou zákonodárce může po ISP rozumně požadovat k zakročení proti protiprávnímu obsahu, se může velmi lišit. Faktory, které hrají roli při zakročení ISP, mohou být: typ služby, povaha protiprávnosti obsahu či osoba poskytovatele. Většina komerčních ISP dokáže v návaznosti na oznámení reagovat na protiprávní obsah v rozmezí 24-78 hodin v pracovních dnech.²²²

Způsob reakce ISP na oznámení o protiprávním obsahu může probíhat dle zákona dvěma způsoby, a sice odstraněním informace nebo jejich zneprístupnění. Specifická situace nastává v případě ISP typu

²¹⁸ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 116-117

²¹⁹ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 72-73

²²⁰ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 130-133

²²¹ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 117

²²² Ibid. s. 118

hosting, kteří poskytují služby webhostingu. Tento ISP poskytuje službu, díky které ostatní subjekty mohou provozovat webové stránky a tím je svým významem speciální vůči ostatním ISP tohoto typu, neboť umožňují obrovské části internetu, aby řádně fungoval. Podle Husovce by ISP poskytující tuto specifickou službu měl zakročovat proti protiprávnímu obsahu až na soudní příkaz, v opačném případě by totiž byla funkčnost internetu ohrožena.²²³

S ohledem na výše zmíněné vyvstává při odstraňování či znepřístupňování obsahu otázka, do jaké pozice jsou ISP při této činnosti vlastně postaveni. Jelikož často musí po obdržení řešit složité právní otázky týkající se protiprávnosti obsahu v rámci jejich služby, a to mnohdy v krátkém čase, nebylo by daleko od pravdy tvrdit, že jsou jakýmsi soudcem vydávajícím specifická předběžná opatření.²²⁴ Jak již bylo zmíněno výše, ISP také z obavy ze ztráty bezpečného přístupu často odstraňují obsah, který je ve skutečnosti nezávadný, což mimo jiné ohrožuje také svobodu slova, jinak řečeno privatizované cenzury.²²⁵

5.4.2 Procedura *notice-and-staydown*

Procedura *notice-and-staydown* byla již nastíněna výše²²⁶ a spočívá v zamezení opětovnému nahrání nezákonného obsahu na službu daného ISP. Tato procedura byla představena ve Směrnici DSM jako jeden z požadavků pro omezení odpovědnosti PSSOO za nezákonný obsah²²⁷. Dle Komise tato povinnost stanovená PSSOO nemá vést k založení obecné povinnosti dohledu, která je dle práva EU zakázaná, nicméně je nade vše pochybnost, že k tomu v praxi nebude docházet. V praxi se k filtrování obsahu za účelem zamezení jeho opětovného nahrání používá například takzvaný „otisk“ díla, což je digitální informace o určitém obsahu, zejména autorském díle, která umožňuje jeho automatické rozpoznání a následně případně zablokování jeho nahrání.²²⁸ Tuto technologii v současné době používá například platforma YouTube, která využívá systém *ContentID*, jež je považován ze jeden z technicky nejsložitějších, nicméně na trhu existují další systémy rozpoznávání obsahu lišící se jak v ekonomické náročnosti tak technické složitosti, od systémů využívajících tzv. *fingerprints* po systémy využívající metadata k rozpoznávání obsahu shodných názvů, klíčových slov či velikosti.²²⁹

²²³ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 119

²²⁴ Ibid s. 119-120

²²⁵ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 130-133

²²⁶ Viz kapitola 4.4.1.

²²⁷ Čl. 17 odst. 4 písm c) DSM

²²⁸ ANGELOPOULOS, Christina. Filtering the Internet for Copyrighted Content in Europe. SSRN. Elsevier 2012, s. 2. [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=1983866>

²²⁹ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: právo duševního vlastnictví v systému soukromého práva a výzvy informační společnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2019 - 2022. ISBN 978-80-87975-96-1. s. 38

5.4.3 Graduovaná odpověď

Průkopníkem graduované odpovědi neboli procedury *notice and disconnection* je Francie, kde byl v roce 2009 schválen zákon HADOPI, což je zároveň zkratka francouzského úřadu, jenž má danou problematiku na starosti. Účelem tohoto zákona a celé procedury je třikrát upozornit uživatele, který porušuje autorská práva a následně mu uložit sankci v podobě zpomalení internetu nebo dočasného odpojení od internetu, od čehož bylo později upuštěno. Při porušení autorských práv mají první iniciativu především kolektivní správci autorských práv, kteří dané porušení oznámí úřadu HADOPI, který po přezkumu oznámení může požádat ISP žádost o identifikaci uživatele, jenž měl jednat protiprávně. Poté úřad uplatní výše zmíněná tři upozornění a případně uloží uživateli sankci. Navzdory údajné efektivitě této procedury je stále kontroverzní její dopad na svobodu projevu, práva na informace a ochranu soukromí. Systém graduované odpovědi nebo systémy tomu podobné rovněž zavedly státy jako například Nový Zéland, Jižní Korea, Irsko, USA či Velká Británie.²³⁰

Ve Velké Británii tento systém funguje na základě kombinace dobrovolné participace a zákonné úpravy. V rámci dobrovolné participace je sdružen Britský fonografický průmysl, Filmová asociace a čtyři největší ISP (*BT, Sky, TalkTalk, Virgin Media*) do *Creative Content UK*. Držitelé autorských práv zde informují ISP o porušování autorských práv konkrétními uživateli P2P sdílením a ti následně zasílají uživatelům upozornění. Dle zákonné úpravy mohou držitelé autorských práv notifikovat provozovatele webové stránky, ISP nebo registrátora domény o protiprávním obsahu či žádat soudní příkaz k blokování přístupu. Nadto ve Velké Británii také funguje speciální policie – *Police Intellectual Property Unit*, která potírá závažné organizované trestné činy v oblasti porušování práv duševního vlastnictví.²³¹ Jiné státy se naproti tomu proti systému graduované odpovědi vymezují, tím je například Německo.²³²

5.5 Monitorování a filtrování

Zákaz ukládání obecné povinnosti dohledu ISP nad protiprávním obsahem v rámci jejich služby je na komunitární úrovni zakotvena v ECD²³³, kterou do českého právního řádu transponuje, jak již uvedeno, ZSIS²³⁴. Účelem této zákonné úpravy je předejít situaci, kdy budou mít ISP povinnost předem obecně monitorovat všechny obsah v rámci své služby a aktivně vyhledávat ten protiprávní.

²³⁰ Ibid. s. 134-135

²³¹ ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016., s. 130-136

²³² Ibid. s. 137

²³³ Čl. 15 ECD

²³⁴ §6 ZSIS

Taková povinnost by totiž na ISP uvalila neúměrně nákladné nároky, neboť odhalit protiprávní obsah bez znalosti jakýchkoliv předchozích informací a skutečností a obecně bez součinnosti ze strany poškozené osoby je nesmírně složité.²³⁵ V důvodové zprávě k ZSIS lze vidět postoj českého zákonodárce v době předložení návrhu zákona, podle které není možné po ISP, vzhledem k počtu uživatelů služeb a objemu dat v rámci předmětných služeb, požadovat, aby zjišťovali a posuzovali jejich legálnost.²³⁶

Tento zákaz se dle dikce příslušných ustanovení vztahuje pouze na poskytovatele služeb, kteří spadají pod tři právem definované typy ISP, tedy *mere conduit*, *caching* a *hosting*. Neznamená to však, že u ostatních služeb, nespádajících pod základní tři typy, jako například internetové vyhledávače, je možné ukládat obecnou monitorovací povinnost bez dalšího, protože zákaz ukládat tuto povinnost i jiným poskytovatelům lze odvodit z rozhodovací praxe SDEU²³⁷ a plyne rovněž z obecného principu proporcionality.²³⁸

Povinnost monitorovat obsah ze strany ISP v rámci jeho služby nemůže vzniknout především na základě ZSIS, rozhodnutí orgánu veřejné moci či na základě obecných prevenčních předpisů a ustanovení v rámci celého právního řádu.²³⁹

Při posuzování aplikace zákazu ukládání povinnosti dohledu je nutno rozlišovat mezi dohledem obecným a dohledem zvláštním, neboť na dohled zvláštní se předmětná ustanovení ECD nevztahují²⁴⁰. Dohled totiž může být ISP prováděn jak ve vztahu ke konkrétnímu uživateli a jím vkládanému obsahu z důvodu předchozí protiprávní činnosti a za účelem předcházení v jejím pokračování, až po obecný dohled nad veškerým datovým provozem v rámci služby. K určení hranice mezi dohledem obecným a zvláštním se vyjádřil SDEU, a to ve věcech *Scarlet Extended C-360/10* a *Netlog C-70/10*. Jako obecný dohled označil SDEU dohled, který probíhal:

- a) na všech přenášených či ukládaných informacích;
- b) vůči všem uživatelům bez rozdílu;
- c) preventivně;
- d) výlučně na náklady poskytovatele;
- e) bez časového omezení;

²³⁵ HUSOVEC, M. *Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva*. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 141

²³⁶ Důvodová zpráva k ZSIS, § 6

²³⁷ Rozhodnutí ve věci *Scarlet C-360/10*, bod 30; a ve věci *Netlog C 70/10*, bod 28

²³⁸ HUSOVEC, M. *Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva*. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 140-141

²³⁹ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 101

²⁴⁰ Bod 47 preambule Směrnice 2000/31

a zároveň se jednalo o systém způsobilý identifikovat autorská díla v síti konkrétního ISP za účelem zamezení přenosu souborů obsahujících tato díla. V souvislosti s obecným a zvláštním dohledem je dlužno dodat, že český zákonodárce poměrně nešikovnou transpozicí zakázal ukládat ISP povinnosti jakéhokoliv dohledu, tedy nejen toho obecného. Tím tak rozšířil ochranu ISP nad zamýšlený rámec dle ECD²⁴¹. Touto nepřesnou transpozicí rovněž byla vytvořena právní norma, jež by mohla být považována za nadbytečnou, neboť osoby soukromého práva obecně mohou činit vše, co není zákonem zakázáno, jinak řečeno toto ustanovení pouze uvádí jednu z povinností, které osoby soukromého práva nemají. Význam transponovaného ustanovení ZSIS tedy tkví v tom, že kdyby byla některým právním předpisem založena předmětná povinnost dohledu pro ISP, toto ustanovení by ji derogovalo, samozřejmě ale pouze za předpokladu, že ZSIS k tomuto předpisu má povahu zákona speciálního.²⁴²

Vyřešit je nutno i vztah zákazu ukládat obecnou povinnost dohledu k všeobecné, prevenční a zakročovací povinnosti a k povinnosti součinnosti. Dle OZ²⁴³ je daná všeobecná povinnost počínat si tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě ostatních subjektů a také povinnost za určitých okolností zakročit na ochranu jiného. Tuto kolizi je nutno řešit pravidlem *lex specialis derogat lex generali*, neboť ZSIS je ve vztahu k OZ předpisem speciálním, který transponuje legislativu EU a upravuje právní vztahy úžeji vymezených subjektů ve specifických případech. S ohledem na subsidiaritu prevenční a zakročovací povinnosti tedy není možné, aby v případě, že se ISP chová v souladu se ZSIS, tedy právem předepsaným způsobem, byl odpovědný za toto jednání na základě prevenční a zakročovací povinnosti. Co se týká povinnosti součinnosti, ta může být ISP dána v rámci soudního řízení, ať už je to řízení civilní, správní nebo trestní. Například podle AZ²⁴⁴ se může nositel autorských práv domáhat sdělení informací o rozsahu neoprávněného užívání jeho díla v rámci služby informační společnosti. To by pro ISP typu hosting mohlo třeba znamenat, že by musel analyzovat veškerý obsah v rámci jeho služby, s cílem určit rozsah neoprávněného užívání autorského díla. To by však bylo v přímém rozporu se ZSIS²⁴⁵ a proto ISP takto uložené povinnosti součinnosti učiní za dost tím, že poskytne veškeré relevantní informace, které má. Nemusí tak s ohledem na výše zmíněné provádět monitoring v takovém rozsahu, aby požadované relevantní informace získal.²⁴⁶

Otázku filtrování je také třeba posuzovat ve vztahu k povaze konkrétního protiprávního obsahu a oprávněným zájmům, do kterých takový obsah zasahuje. Ochrana člověka a společnosti před projevy nenávisti, terorismem nebo jinými závažnými jevy může zavdat důvod k oslabení principu zákazu

²⁴¹ MAISNER, Martin. Filtrování ze strany ISP ve světle aktualit evropského práva. Bulletin advokacie. 2017, č. 4, s. 34-35 [online]. [cit. 2023-04-28]

²⁴² POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 91

²⁴³ § 2900, §2901 OZ

²⁴⁴ § 40 odst. 1 písm. c) AZ

²⁴⁵ §6 písm. b) ZSIS

²⁴⁶ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 131-133

obecného dohledu nad obsahem. Na druhé straně například nevýdělečné zasahování do práv duševního vlastnictví nevelkého rozsahu nelze, co do závažnosti dopadů na člověka a společnost, považovat za dostatečný důvod pro to, aby byly ISP stanoveny povinnosti v rozporu se zákazem ukládání povinnosti obecného dohledu.²⁴⁷

5.6 ISP a porušování autorských práv

Jedním z předních problémů, týkajících se odpovědnosti ISP, je otázka porušování práv duševního vlastnictví ze strany ISP, konkrétně práv autorských. Jak již bylo průřezově vysvětleno výše, ISP hrají klíčovou roli ve zpřístupňování obsahu uživatelům na internetu, přičemž tento obsah je často chráněn autorskými právy. Tato problematika se vzhledem k povaze služeb, které ISP poskytují, týká zejména ISP typu hosting.

5.6.1 Sdělování díla veřejnosti

Zprvu je nutno si výše zmíněné zpřístupňování obsahu uživatelům na internetu zasadit do legislativního rámce, a to konkrétně do rámce AZ. Ten obsahuje v § 18 odst. 1 generální klauzuli sdělování díla veřejnosti ve svém nejširším smyslu²⁴⁸. Dle této generální klauzule se sdělováním díla veřejnosti rozumí „*zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově*“. AZ dále zvláště definuje jeden ze způsobů sdělování díla veřejnosti, tzv. „*on demand*“ užití, které je jedním ze způsobů užití díla prostřednictvím internetu.²⁴⁹ AZ jej definuje jako „*zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou síť*“. U tohoto způsobu užití postačí, když je takovým způsobem dílo veřejně nabízeno, veřejnost si tedy nemusí skutečně žádat o přístup k dílu. Takový přístup k dílu je poté umožněn odkudkoliv, kdykoliv, a jakýmkoliv způsobem.²⁵⁰ U sdělování autorských děl veřejnosti platí, že autoři mají právo udělit k takovému sdělování svolení či toto zakázat. Pakliže absentuje takové svolení nebo je sdělování veřejnosti zakázáno, sdělováním díla veřejnosti se například uživatel, zpřístupňující veřejně daný autorskoprávní obsah na webových stránkách, dopouští porušování autorských práv. Pro určení, zda je při takovém porušení autorských práv ze strany uživatele rovněž odpovědný i ISP, je rozhodující vyřešení otázky aktivní či pasivní povahy jeho služby, neboť dle AZ²⁵¹ platí, že pouhý provoz technického zařízení umožňujícího nebo

²⁴⁷ POLČÁK, R. a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 656 s. 98

²⁴⁸ Širší vymezení než v čl. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

²⁴⁹ § 18 odst. 2 AZ

²⁵⁰ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 186-187

²⁵¹ § 18 odst. 3 AZ

zajišťujícího sdělování není ve smyslu AZ sdělováním.²⁵² Z pohledu odpovědnosti ISP je tedy posouzení, kdy dochází ke sdělování veřejnosti podstatné, neboť v případě, že ISP zpřístupňuje autorské dílo veřejnosti, užívá dílo zákonem upraveným způsobem a je za toto odpovědný jako za vlastní obsah. Jak tedy již bylo uvedeno v případě odpovědnosti za vlastní obsah, nelze na ISP aplikovat odpovědnostní režimy vážící se pouze na cizí obsah, tedy tzv. bezpečný přístav.²⁵³

Zpřístupňování autorských děl na internetu s sebou přineslo také nové možnosti a způsoby sdělování děl veřejnosti prostřednictvím této sítě, a tedy i nové autorskoprávní otázky s tím související. Mezi takové nové formy sdělování prostřednictvím internetu patří například umístění rozmnoženiny díla na webovou stránku. Při umístění rozmnoženiny díla na webu dochází ke sdělování veřejnosti v případě zpřístupnění předmětné stránky veřejnosti. Dalším způsobem může být zpřístupnění rozmnoženiny díla za účelem pořízení její trvalé rozmnoženiny na terminálu příjemce. I v tomto případě se jedná o sdělování díla veřejnosti na vyžádání, avšak následné pořízení trvalé rozmnoženiny (*download*) již sdělováním veřejnosti není, ale je užitím díla formou rozmnožování dle § 13 AZ. Dále se jedná o tzv. *streaming*, kde nedochází k pořízení trvalé rozmnoženiny díla, ale sdělování probíhá okamžitě při transmisi díla a o sdělování díla veřejnosti na vyžádání se jedná za předpokladu, že k přenosu dochází na základě časové a místní volby příjemce. Specifickou formou zpřístupňování díla veřejnosti prostřednictvím internetu je tzv. *webcasting*, který nelze klasifikovat jako sdělování díla veřejnosti na vyžádání vzhledem k tomu, že díla jsou vysílána v předem daných časech ze strany sdělovatele, a tedy absentuje prvek časové volby příjemce. O sdělování díla veřejnosti na vyžádání se nejedná ani v případě tzv. *simulcasting*, kdy je dílo vysíláno prostřednictvím počítačové sítě a zároveň i prostřednictvím jiné formy přenosu. U obou naposledy zmíněných se jedná o vysílání díla či jeho přenos ve smyslu § 21 a § 22 AZ.²⁵⁴

Sdělováním autorských děl veřejnosti se zabýval i SDEU ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 Youtube a Cyando, a to konkrétně odpovědností online platforem za autorskoprávní obsah. Společnosti Youtube a Cyando byly u německých soudů žalovány na znepřístupnění nelicencovaného obsahu a náhradu škody. SDEU poté řešil předběžné otázky, podané německými soudy, týkající se sdělování díla veřejnosti a vědomosti provozovatelů platforem zpřístupňující autorskoprávně chráněný obsah o porušování autorských práv. SDEU v této věci uzavřel, že provozovatel platformy nesděluje díla veřejnosti, pokud nepřispívá ke zpřístupnění autorskoprávně chráněného obsahu v rozporu s autorským právem. Tímto přispíváním SDEU myslí vědomost provozovatele o nezákonném obsahu, nezakročení proti chování porušující autorská práva nebo podpora samotného nezákonného chování. Odpovědnosti se dle SDEU provozovatel zproští, když prokáže, že nemá vědomí o konkrétních

²⁵² MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 84-86

²⁵³ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 41

²⁵⁴ TELEČ, I., TŮMA, P. Autorský zákon, Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s. 228-229

porušení autorského práva a nemá aktivní roli.²⁵⁵ K tomuto rozhodnutí je dlužno dodat, že s implementací směrnice DSM, která pro určité typy ISP zavádí zvláštní odpovědnostní režim²⁵⁶, budou výše uvedené závěry SDEU postrádat na relevanci co se autorskoprávně chráněného obsahu týče.

Specifickým fenoménem, co se sdělování autorských děl veřejnosti týče, jsou hypertextové odkazy, díky kterým je možno přesně specifikovat umístění obsahu na internetu, resp. na webu. Ty se dají dělit na běžné (též prosté) odkazy, kdy poskytovatel odkazu odkazuje na jinou zdrojovou webovou stránku, kde se odkazovaný obsah uživateli po užití odkazu zobrazí. Druhým typem odkazu je tzv. *embedding*, kdy je odkazováno na jeden prvek ze zdrojového webu a tzv. *framing*, kdy je zdrojová webová stránka celá vnořena do stránky, ze které je odkaz činěn. Co se týče prostého odkazu, nelze v rámci odkazování aplikovat právní úpravu o rozmnožování ani zpřístupňování díla veřejnosti, neboť takový odkaz je pouze informací o umístění obsahu na jiném místě a kontrolu nad zpřístupňováním obsahu tak má provozovatel místa určení, tedy zdrojové webové stránky. V případě *embeddingu* a *framingu* je však, jak již bylo uvedeno výše, obsah přenesen na stránku, která poskytuje obsah a na ní je i zobrazován jako její součást. Z toho důvodu dochází ke zpřístupnění daného obsahu veřejnosti.²⁵⁷

K problematice odkazů a odpovědnosti ISP se již několikrát vyslovil i SDEU. Jedním ze základních rozhodnutí v dané problematice je rozhodnutí ve věci Svensson²⁵⁸. V tomto rozhodnutí SDEU judikoval, že jako sdělování veřejnosti nelze chápat umístění odkazu na webovou stránku, kde jsou autorská díla volně dostupná, neboť se zde nejedná o sdělování nové veřejnosti. Stejnou argumentaci použil SDEU i v dalších věcech (zejm. Bestwater²⁵⁹) kde se však nejednalo o prostý odkaz, nýbrž o *embedding* a *framing*, s čímž se SDEU dostatečně nevypořádal. Důležitým je také rozhodnutí ve věci GS Media²⁶⁰, kdy SDEU zavedl hledisko zisku a vědomosti poskytovatele odkazu o protiprávnosti zveřejnění díla, kdy se taková vědomost o protiprávnosti předpokládá v případě, že byl odkaz poskytnut za účelem zisku. Dalším, relativně recentním rozhodnutím SDEU, věnujícím se problematice odkazů, resp. *framingu*, je rozhodnutí ze dne 9. 3. 2021 ve věci C-392/19 VG Bild-Kunst. V tomto rozhodnutí SDEU uzavřel, že o sdělování nové veřejnosti se jedná také v případě, kdy dochází k obcházení prostředků ochrany autora za využití *framingu*, kdy autorskoprávně chráněná díla

²⁵⁵ Rozsudek SDEU ze dne 22.6.2021 ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18, Frank Peterson vs. Google LLC, Youtube Inc., Youtube LLC, Google German GmbH a Elsevier Inc. Vs. Cyando AG, zejm. body 102-118

²⁵⁶ K tomu viz kapitolu 4.4.1

²⁵⁷ HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692 s. 191-193

²⁵⁸ Rozsudek SDEU ze dne 13. 2. 2014 ve věci C-466/12 Nis Svensson, Sten Sjorgen, Madelaine Sahlman, Pia Gadd proti Retriever Sverige AB, zejm. bod 24-26

²⁵⁹ Usnesení ze dne 21. 10. 2014 ve věci C-348/13 Bestwater

²⁶⁰ Rozsudek ze dne 8. 9. 2016 ve věci C-160/15 GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc. a Brit Geertruida Dekker, zejm. body 47-55

jsou vkládána z internetových stránek s omezenou přístupností, kde k tomu dal autor souhlas, na jiné internetové stránky kde ne.²⁶¹

Jak již bylo naznačeno výše, AZ²⁶² také deklaruje, co sdělováním díla veřejnosti není, a sice pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování. To vyplývá i ze samotného vymezení obsahu práva na sdělování díla veřejnosti, neboť to zahrnuje pouze akt zpřístupnění díla veřejnosti, ne technické zajištění tohoto zpřístupnění. Toto ustanovení se vztahuje především na provozovatele komunikačních sítí a zařízení využívaných pro fungování těchto sítí nebo do nich zapojených, kteří nejsou odpovědní za obsah přenášených informací, ale za technickou stránku přenosu. Cílí tedy hlavně na ISP, kteří dle dikce předmětného ustanovení nenesou odpovědnost za sdělování díla veřejnosti, pokud pouze provozují zařízení umožňující nebo zajišťující dané sdělování, dokud hrají pouze tuto „pasivní“ roli.²⁶³

5.6.2 Relevantní druhy právní odpovědnosti ISP při absenci bezpečného přístavu

Jak již bylo uvedeno výše, při nesplnění podmínek pro aplikaci tzv. bezpečného přístavu, je ISP vystaven riziku, že bude odpovědný dle obecného právního režimu. Dle takového režimu může být ISP odpovědný jako přímý pachatel²⁶⁴, jako účastník na deliktu²⁶⁵, za nezakročení na ochranu druhých²⁶⁶ či za použitou osobu²⁶⁷.

První zmíněný druh odpovědnosti, tedy kde je ISP přímý pachatel, je situací spíše výjimečnou, neboť nastává v situaci, kdy národní právní řád klasifikuje jednání ISP jako delikt, a to i přestože je jeho činnost technického a pasivního charakteru. Po ztrátě režimu bezpečného přístavu tedy dochází k přímé odpovědnosti ISP z důvodu naplnění skutkové podstaty deliktu předvídaného právem.²⁶⁸

Odpovědnost jako účastník na deliktu může pro ISP nastat například za situace, kdy ISP aktivně vytváří podmínky, aby ostatní osoby porušovaly právo v rámci jeho služby. To se může dít například v situaci, kdy provozovatel internetového fóra vybízí uživatele k poskytování odkazů na protiprávní obsah.²⁶⁹

²⁶¹ Rozsudek SDEU ze dne 9. 3. 2021, VG Bild-Kunst, C-392/19, zejm. body 52-55.

²⁶² §18 odst. 3 AZ

²⁶³ TELEC, I., TŮMA, P. Autorský zákon, Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s. 233-235

²⁶⁴ § 2910 OZ

²⁶⁵ § 2915 OZ

²⁶⁶ § 2900, § 2901, § 2910, § 2911 OZ

²⁶⁷ § 2914 OZ

²⁶⁸ HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014, s. 51-52

²⁶⁹ Ibid. s. 52-54

Odpovědnost ISP za nezakročení na ochranu jiné osoby již byla zmíněna výše při výkladu procedury *notice-and-takedown*. Jedná se o situaci, kdy ISP mohl a měl zabránit porušování práv, ale neučinil tak. Tato odpovědnost může pro ISP nastat v případě, že byl náležitě upozorněn na protiprávní obsah v rámci své služby s požadavkem na její odstranění či zneprístupnění a ISP tak neučiní.²⁷⁰

Odpovědnost ISP za použitou osobu se vztahuje na situace, kdy je ISP přičítáno deliktní jednání jiné osoby, typicky jeho zaměstnance, konajícím v rámci jeho pracovní náplně. V úvahu také přichází přičítání deliktního jednání statutárního orgánu právnické osobě, již je součástí.²⁷¹

5.6.3 Nástroje ochrany práv autora

Jak již bylo rozvedeno, poskytování služeb informační společnosti, zejména typu hosting, s sebou nutně přináší i nežádoucí společenské jevy, mezi něž patří i protiprávní jednání uživatelů těchto služeb, zasahující do práv autorů. ISP v těchto situacích nemůžou být nečinnými subjekty, ba naopak by měli v rámci zákona poskytnout autorům součinnost v ochraně jejich práv. Autorský zákon zakotvuje nástroje, prostřednictvím kterých je takto činěno.

Jako první lze zmínit nárok autora na určení svého autorství.²⁷² V praxi není využití tohoto nároku autora v souvislosti s tématem práce příliš časté, neboť neoprávněné odstranění či změna autorství u autorského díla není běžná z důvodu relativní náročnosti tohoto odstranění či změny v daném autorském díle a také z důvodu efektivity při vyhledávání autorských děl právě podle autorství v rámci služby ISP.²⁷³

Dalším možným nárokem autora je možnost domáhat se zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo neoprávněného zásahu do svého práva.²⁷⁴ Jak vidno z dikce AZ, tento nárok autora může vzniknout již při ohrožení jeho práva a primárně míří proti osobě zasahující do daného práva. Proti ISP připadá v úvahu využití tohoto nároku při ztrátě režimu bezpečného přístavu ISP.²⁷⁵

Autor se také dle AZ může domáhat sdělení rozličných informací o svém díle.²⁷⁶ Mezi tyto patří například sdělení údajů o způsobu a rozsahu neoprávněného užití díla či rozmnoženiny díla, její ceně

²⁷⁰ Ibid. s. 73-75

²⁷¹ Ibid. s. 63-64

²⁷² § 40 odst. 1 písm. a) AZ

²⁷³ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 86

²⁷⁴ § 40 odst. 1 písm. b) AZ

²⁷⁵ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 86-87

²⁷⁶ § 40 odst. 1 písm. c) AZ

nebo informace o osobách, které se podílí na neoprávněném užívání. Těchto informací se může autor domáhat i po ISP, jehož služba byla využita k takovému neoprávněnému užívání.²⁷⁷

Dalším nárokem autora je nárok na odstranění následků zásahu do práva.²⁷⁸ Tento nárok se v souvislosti s odpovědností ISP dotýká již samotné podmínky ISP typu hosting pro nabytí bezpečného přístavu.²⁷⁹ V případě, že nebude ISP jednat po právu a neodstraní nebo nezneprístupní protiprávní obsah, čímž ztratí režim bezpečného přístavu, je možné tento nárok využít.²⁸⁰

Další nárok autora týkající se omluvy či přiměřeného zadostiučinění²⁸¹ souvisí způsobem uplatnění s nárokem na zákaz ohrožení práva a hrozícího opakování, a to v tom smyslu, že je určen primárně proti osobě, která přímo zasahuje do práv autora. Opět i zde je možné tento nárok použít i proti ISP za předpokladu, že ten nespadá pod režim bezpečného přístavu.²⁸²

Autor se také může domáhat zákazu poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování jeho práv.²⁸³ Jedná se o záporní nárok, který je nutno rovněž vykládat s ohledem na režim bezpečného přístavu pro ISP. Není tedy možné po ISP požadovat zákaz poskytování jeho služby, kterou do určité míry využívají třetí osoby k porušování práv autora, za předpokladu, že splňuje podmínky pro aplikaci režimu bezpečného přístavu. Na základě tohoto nároku také není možné po ISP požadovat, aby prováděl obecný dohled nad protiprávní činností v rámci jeho služby.²⁸⁴

AZ dále speciálně upravuje nárok autora na náhradu škody a bezdůvodného obohacení, resp. jejich výši.²⁸⁵ V předmětném ustanovení je přesně určeno, jaké výše náhrady se může autor domáhat, a sice v případě ušlého zisku se může domáhat částky ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Pro určení výše bezdůvodného obohacení je rozhodný dvojnásobek částky, která by tvořila odměnu za získání licence. Zákonodárce speciálně určil výši těchto náhrad z důvodu, že v prostředí internetu je často komplikované přesně určit škody pro autora a také obohacení případně deliktně jednajícího ISP, neboť ten může na porušování práv autora profitovat různými způsoby včetně například reklam v rámci služby.²⁸⁶ Co se týče místa, kde by mohl poškozený autor žalovat na náhradu škody, tato otázka je do jisté míry stále ještě nevyřešena. Lze však

²⁷⁷ § 40 odst. 1 písm. c) bod 3. AZ

²⁷⁸ § 40 odst. 1 písm. d) AZ

²⁷⁹ § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS

²⁸⁰ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 87

²⁸¹ § 40 odst. 1 písm. e) AZ

²⁸² MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 87

²⁸³ § 40 odst. 1 písm. f) AZ

²⁸⁴ MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti-Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 89-90

²⁸⁵ § 40 odst. 4 AZ

²⁸⁶ POLČÁK, Radim, Pavel KOUKAL, Rudolf LEŠKA, Matěj MYŠKA, Jiří HRABÁNEK aj. Autorský zákon. Nakladatelství Leges. Dostupný v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. Komentář k ust. § 40 AZ

usoudit, že to bude obecný soud žalovaného i soud státu, z jehož území bylo předmětné dílo zpřístupňováno veřejnosti.²⁸⁷

Výše uvedené nároky pro ochranu práv autora se vzájemně nevylučují, lze je tedy v žalobním návrhu kombinovat a výčet těchto nároků je demonstrativní, to znamená, že lze žalobní návrh formulovat i odlišně.²⁸⁸

6 Současný vývoj právní úpravy odpovědnosti ISP v EU

Prvním a zároveň do nedávné doby posledním právním předpisem kodifikujícím online prostředí na půdě EU, nejen co se odpovědnosti ISP týče, byla ECD. Ta od jejího přijetí neprošla velkými novelizacemi, a to navzdory tomu, že digitální prostředí se změnilo dramaticky. EU tak v rámci své politiky digitální dekády²⁸⁹ představila koncem roku 2020 dva návrhy přelomových nařízení, jež mají změnit digitální prostředí v EU, a sice Akt o digitálních službách (*Digital Services Act, dále jen „DSA“*)²⁹⁰ a Akt o digitálních trzích (*Digital Markets Act, dále jen „DMA“*)²⁹¹. Návrh DMA byl Evropskou Radou konečně schválen v září 2022 a návrh DSA v říjnu 2022, v listopadu téhož roku oba návrhy vešly v platnost. Účinnosti nabude DSA v únoru 2024 a DMA plně v březnu 2024. Tento soubor dvou legislativních počinů EU se dotýká všech digitálních služeb, které působí v EU bez ohledu na umístění sídla daného poskytovatele, a to s cílem zavedení komplexních pravidel pro jejich fungování.

DSA lze z právního hlediska řadit spíše mezi předpisy soukromoprávní povahy, neboť upravuje například otázky odpovědnosti online platform za sdílení protiprávního obsahu, odstraňování nežádoucího obsahu ze sociálních sítí a ochranou práv spotřebitelů²⁹². Naproti tomu DMA lze v tomto

²⁸⁷ POLČÁK, Radim. Protiprávní jednání a škoda online. Bulletin advokacie. 2021, č. 6, s. 16 [online]. [cit. 2023-04-28]

²⁸⁸ POLČÁK, Radim, Pavel KOUKAL, Rudolf LEŠKA, Matěj MYŠKA, Jiří HRABÁNEK aj. Autorský zákon. Nakladatelství Leges. Dostupný v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. Komentář k ust. § 40 AZ

²⁸⁹ Více k této politice např. na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_cs

²⁹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES

²⁹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828

²⁹² Důvodová zpráva k DSA, s. 1.

ohledu chápat jako předpis spíše veřejnoprávní povahy, neboť upravuje otázky omezování hospodářské soutěže a přístupu na digitální trhy²⁹³.

6.1 Akt o digitálních službách

Hlavními cíli DSA je zajištění řádného fungování vnitřního trhu EU, především co se týče poskytování digitálních služeb, harmonizování podmínek pro rozvoj inovativních přeshraničních služeb, vytvoření bezpečného online prostředí a ochrana práv občanů EU v postavení uživatelů.²⁹⁴

DSA zachovává základní rozdělení ISP dle ECD, a sice na typy *mere conduit*, *caching* a *hosting*, a jejich příslušné podmínky pro nabytí režimu bezpečného přístavu²⁹⁵. Zachován je rovněž zákaz uložení povinností obecného dohledu a povinnosti aktivně vyhledávat protiprávní obsah, k čemuž DSA dodatečně stanovuje, že dobrovolná vyšetřování z vlastního podnětu za účelem vyhledat nezákonný obsah nezbavují ISP možnosti nabytí režimu bezpečného přístavu dle DSA, tedy tzv. samaritánskou klauzuli.²⁹⁶ DSA také kodifikuje vybranou rozhodovací praxi SDEU, a sice v recitálu 6 uvádí, že pravidla stanovená tímto nařízením by se neměla vztahovat na výrobky či služby, které nejsou zprostředkovatelskou službou, ale pouze zprostředkovatelskou službu obsahují jako nedílnou součást.²⁹⁷ Dále poté v recitálu 18 zakotvuje již judikaturou SDEU²⁹⁸ zavedený požadavek neutrality ISP.²⁹⁹ Nově je také definován nezákonný obsah, za který DSA považuje jakékoliv informace, které samy o sobě nebo ve vztahu k určité činnosti nejsou v souladu s právem EU nebo právem členského státu³⁰⁰. To se dá bezesporu považovat za široké pojetí, které zahrnuje například nezákonné sdílení soukromých snímků bez souhlasu, online pronásledování, prodej nevyhovujících nebo padělaných výrobků, neoprávněné používání materiálu chráněného autorským právem nebo nezákonnou nabídku ubytovacích služeb³⁰¹.

DSA ale také zavádí zcela nové povinnosti pro ISP, které rozděluje na povinnosti vztahující se ke všem ISP, dále jen pro ISP poskytující služby typu *hosting*, pro online platformy, které DSA považuje za podmnožinu ISP typu *hosting*, a konečně jen pro tzv. velmi velké platformy a velmi velké

²⁹³ Důvodová zpráva k DMA, s. 1.

²⁹⁴ Důvodová zpráva k DSA, s. 1-5.

²⁹⁵ Čl. 4, 5, a 6 DSA

²⁹⁶ Čl. 7 a 8 DSA

²⁹⁷ Viz Rozhodnutí SDEU C-434/15 Asociaci 'on Profesional Elite Taxi a C-320/16 Uber France

²⁹⁸ Viz rozhodnutí SDEU C-236/08 Google France SARL and Google Inc a 324/09 L'Oréal

²⁹⁹ CAUFFMAN, C., & GOANTA, C. (2021). A New Order: The Digital Services Act and Consumer Protection. *European Journal of Risk Regulation*, 12(4), 758-774. doi:10.1017/err.2021.8, Published by Cambridge University Press, s. 764; [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné na: <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/8E34BA8A209C61C42A1E7ADB6BB904B1/S1867299X21000088a.pdf/a-new-order-the-digital-services-act-and-consumer-protection.pdf>

³⁰⁰ Čl. 3 písm. h) DSA

³⁰¹ Recitál 12 DSA

internetové vyhledávače, které považuje za podmnožinu online platform a internetových vyhledávačů³⁰². Online platformou je dle DSA hostingová služba, která na žádost příjemce služby ukládá a veřejně šíří informace, ledaže je toto pouze vedlejší nebo nepodstatný prvek jiné služby.³⁰³ Internetovým vyhledávačem je pak zprostředkovatelská služba umožňující uživatelům vkládat dotazy za účelem vyhledávání na základě dotazu na jakékoli téma a která poskytuje výsledky v jakémkoli formátu, v nichž lze nalézt informace související s požadovaným obsahem³⁰⁴. Velmi velké platformy a internetové vyhledávače jsou ty, které mají průměrný měsíční počet aktivních příjemců služby v EU nejméně 45 milionů a které jsou jako takové určeny Komisí v souladu s DSA³⁰⁵.

DSA také předpokládá vznik nových institucí jako je koordinátor digitálních služeb, který má být dohledovým orgánem v každé jednotlivé členské zemi EU k dodržování pravidel zavedených DSA³⁰⁶. Tento orgán má být určen do 24. 2. 2024 a v České republice k datu vypracování této práce zatím předmětný orgán určen není, nicméně lze předpokládat, že se jím stane buď jeden z již existujících orgánů příbuzné působnosti jako například ČTK či ÚOOÚ, nebo vznikne orgán zcela nový. Mezi pravomoci koordinátorů digitálních služeb bude patřit požadování informací od ISP ohledně porušování DSA, provádění místních šetření u ISP za účelem zajištění informací souvisejících s porušováním DSA, příkazování zastavení porušování předpisů, ukládání nápravných opatření, předběžných opatření, a pokut, případně jako nejzazší prostředek pozastavení poskytování služby ISP³⁰⁷. DSA také předpokládá vznik Evropského výboru pro digitální služby, který bude tvořen představiteli koordinátorů digitálních služeb a bude fungovat jako poradní orgán koordinátorům digitálních služeb a Komisí³⁰⁸.

DSA na rozdíl od DSM poskytuje, co se týče odpovědnosti ISP, širší regulační rámec, dotýkající se nejen porušování autorských práv, ale také dalšího nelegálního obsahu, který se může na platformách vyskytovat, jako např. nenávistné projevy, obsah související s terorismem či dětskou pornografií. Další podstatný rozdíl je, že DSA, ostatně obdobně jako DMA, zavádí asymetrickou regulaci ISP v tom smyslu, že větší platformy podléhají přísnější regulaci než ty menší. Jak bude totiž uvedeno v následující podkapitole, DSA zakotvuje některé povinnosti jen pro tzv. velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače. DSA také zavádí pro ISP nová pravidla týkající se transparentnosti a jak bylo výše zmíněno, předpokládá také vznik nových institucí, provádějících dohled.

³⁰² Kapitola III. Oddíl 1 až 5 DSA

³⁰³ Čl. 3 písm. i) DSA

³⁰⁴ Čl. 3 písm. j) DSA

³⁰⁵ Čl. 33 DSA

³⁰⁶ Čl. 49 DSA

³⁰⁷ Čl. 51 DSA

³⁰⁸ Čl. 61-63 DSA

6.1.1 Nové povinnosti pro ISP dle DSA

Pro lepší přehlednost a celistvost nově zavedených povinností pro ISP dle DSA je níže vložena tabulka³⁰⁹ znázorňující jednotlivé povinnosti a kategorie ISP, pro které jsou platné. Pod touto tabulkou budou vybrané povinnosti přesněji rozebrány.

	Zprostředkovatelské služby	Hostingové služby	Online platformy	Velmi velké platformy a vyhledávače
Podávání zpráv o transparentnosti	•	•	•	•
Požadavek přijmout podmínky poskytování služeb, které řádně zohledňují základní práva	•	•	•	•
Spolupráce s vnitrostátními orgány po vydání soudního příkazu	•	•	•	•
kontaktní místa a v případě potřeby, zákonný zástupce	•	•	•	•
oznámení, opatření a povinnost poskytovat informace uživatelům		•	•	•
oznamování trestných činů		•	•	•
mechanismus pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy a mimosoudní urovnávání sporů			•	•
důvěryhodní oznamovatelé			•	•
opatření proti nekorektním oznámením a protioznámením			•	•
zvláštní povinnosti pro tržiště, např. prověřování externích dodavatelů, zajišťování souladu s předpisy již od návrhu, namátkové kontroly			•	•

³⁰⁹ Tabulka dostupná na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act-ensuring-safe-and-accountable-online-environment/europe-fit-digital-age-new-online-rules-platforms_cs

zákaz reklamy cílené na děti a reklamy založené na zvláštních charakteristikách uživatelů			•	•
transparentnost doporučovacích systémů			•	•
transparentnost internetové reklamy z hlediska uživatele			•	•
povinnosti v oblasti řízení rizik a reakce na krizový vývoj				•
externí a nezávislý audit, interní funkce zajišťování shody s předpisy a odpovědnost vůči veřejnosti				•
možnost uživatele si zvolit, že nebude dostávat doporučení založená na profilování				•
sdílení údajů s úřady a výzkumnými pracovníky				•
kodexy chování				•
spolupráce v oblasti reakce na krize				•

Dle DSA jsou všichni ISP povinni zřídit jednotné kontaktní místo pro přímou elektronickou komunikaci s dozorovými orgány v členských státech, Komisí a uživateli a o kontaktních místech zmíněné subjekty řádně informovat³¹⁰. Jelikož se DSA vztahuje na všechny ISP, kteří poskytují své služby na vnitřním trhu EU, budou muset ti ISP, kteří nemají v Unii provozovnu, ustanovit svého právního zástupce v jednom z členských států, ve kterém ISP nabízí své služby, a to za účelem vyřizování záležitostí souvisejících s povinnostmi dle DSA³¹¹. DSA dále stanovuje pravidla pro smluvní podmínky ISP, která musí dle DSA obsahovat informace o procesu moderace obsahu a dalších omezeních, včetně rozhodování založeného na algoritmech a lidského přezkumu a postupech vyřizování stížností³¹². ISP jsou také povinni v rámci transparentnosti nakládání s obsahem zveřejnit

³¹⁰ Čl. 11 a 12 DSA

³¹¹ Čl. 13 DSA

³¹² Čl. 14 DSA

alespoň jednou za rok zprávy o veškerém moderování obsahu, které mají obsahovat zejména informace o počtu obdržených příkazů od členských států, informace o moderování obsahu z vlastního podnětu ISP, informace o obdržených stížnostech a jejich vyřízení a o využívání automatizovaných postupů k moderování obsahu³¹³. Nad tyto informace jsou poskytovatelé online platform povinni ve zprávách zveřejnit také informace týkající se sporů řešených mimosoudními subjekty a informace týkající se pozastavení své služby příjemcům, kteří ji zneužívají a pozastavení vyřizování oznámení a stížností subjektům zneužívajícím tyto mechanismy.³¹⁴

Co se týče nových povinností pro ISP typu hosting a pro platformy, DSA pro tyto upřesňuje a na komunitární úrovni harmonizuje systém *notice-and-action* co do jeho procedurální stránky³¹⁵. ISP typu *hosting* musejí dle DSA zavést mechanismy pro oznamování nezákonného obsahu v rámci služby ISP. Dané mechanismy musejí být snadno dostupné, uživatelsky přívětivé a musí umožňovat podávání oznámení elektronickými prostředky. Tyto mechanismy také musejí umožňovat podávání oznámení dostatečně přesných, konkrétně obsahujících vysvětlení domnělé nezákonnosti obsahu, informace o umístění předmětného obsahu, kontaktní informace o oznamovateli a prohlášení o jeho dobré víře. ISP musí následně oznamovatele informovat o přijetí oznámení a rozhodnutí týkající se oznámení společně s poučením o opravných prostředcích vůči tomuto rozhodnutí³¹⁶. Poskytovatelé online platform nadto mají povinnost předložit Komisi tato rozhodnutí anonymizovaná za účelem jejich zařazení do veřejně přístupné databáze spravované Komisí³¹⁷.

V případě, že ISP typu hosting shledá, že informace poskytnuté příjemcem služby jsou protiprávní, nebo porušují smluvní podmínky a ISP, jakkoliv omezí viditelnost této informace, omezí peněžní platby, pozastaví nebo ukončí poskytování služby či pozastaví nebo zruší účet příjemce služby, je dle DSA povinen poskytnout dotčeným příjemcům služby konkrétní odůvodnění, a to nejpozději v okamžiku takového zásahu. Toto odůvodnění musí obsahovat alespoň informaci o omezujícím prostředku, který ISP zvolil, skutkové okolnosti, informace o použití automatizovaných postupů, odůvodnění nezákonnosti či neslučitelnosti se smluvními podmínkami a informace o opravných prostředcích³¹⁸.

Podrobnější a zároveň i přísnější právní úpravu DSA obsahuje co se týče regulace platform. Prvně DSA vymezuje pravidlo *de minimis*, které stanoví, že se předmětná úprava pro platformy nevztahuje na mikropodniky nebo malé podniky ve smyslu Doporučení 2003/361/ES³¹⁹, pouze však za

³¹³ Čl. 15 DSA

³¹⁴ Čl. 24 odst. 1 DSA

³¹⁵ Savin, A. The EU Digital Services Act: Towards a More Responsible Internet. *Journal of Internet Law*. 2021, s. 7. [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné také z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3786792

³¹⁶ Čl. 16 DSA

³¹⁷ Čl. 24 odst. 5 DSA

³¹⁸ Čl. 17 DSA

³¹⁹ Dle doporučení Komise 2003/361 se mikropodnikem rozumí podnik, který má méně než 10 zaměstnanců a roční obrát a/nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony EUR a malým podnikem podnik, který má

předpokladu, že tyto mikropodniky nebo malé podniky byly určeny jako velmi velké online platformy dle DSA³²⁰.

Poskytovatelům online platform DSA stanovuje povinnost zavést interní systém pro elektronické a bezplatné podávání stížností ze strany příjemců služby. Tyto stížnosti mohou být proti rozhodnutím ISP v návaznosti na podané oznámení ze strany příjemce nebo rozhodnutím ISP týkajícím se odstranění nebo zneprístupnění obsahu, pozastavení nebo ukončení poskytování služby, pozastavení či ukončení účtu příjemce nebo pozastavení a ukončení schopnosti zpeněžit obsah poskytnutý příjemcem. Možnost podat stížnost musí mít příjemce minimálně po dobu šesti měsíců ode dne informování o rozhodnutí, proti němuž podává stížnost a interní systém musí být snadno přístupný, uživatelsky přívětivý a musí umožňovat podávání dostatečně odůvodněných stížností. Rozhodnutí, týkající se stížností, vyřizuje ISP včas, nediskriminačně, s náležitou péčí, nesvévolně a nikoli výhradně automatizovanými postupy, nýbrž pod dohledem kvalifikovaných zaměstnanců.³²¹

DSA také nově zavádí institut důvěryhodných oznamovatelů (*Trusted Flaggers*), jejichž oznámení musí daný ISP vyřizovat přednostně a bezodkladně. Status důvěryhodného oznamovatele uděluje koordinátor digitálních služeb příslušného členského státu, a to subjektu, který je právnickou osobou, má relevantní odbornou znalost a způsobilost, není závislý na žádném poskytovateli online platform a vykonává činnost za účelem oznamování důsledně, přesně a objektivně. Status důvěryhodného oznamovatele může být také odebrán koordinátorem digitálních služeb, který tento status udělil, a to pro nenaplnování výše zmíněných podmínek.³²²

Poskytovatelé online platform mají dle DSA možnost pozastavit poskytování svých služeb příjemcům, kteří zneužívají platformu tím, že často poskytují zjevně nezákonný obsah. Mohou také pozastavit vyřizování oznámení a stížností příjemcům, kteří zneužívají těchto mechanismů k častému podávání zjevně neodůvodněných oznámení nebo stížností.³²³

Specifickou úpravu obsahuje DSA i co se týče regulace online tržišť. Online tržiště je platforma umožňující spotřebitelům uzavírat s obchodníky smlouvy na dálku, nejedná se tedy o klasický e-shop, kde nabízí zboží zpravidla jeden výrobce nebo podnikatel.³²⁴ I pro poskytovatele online tržišť platí stejné pravidlo *de minimis* jako u výše zmíněných platform³²⁵. Jednou z nových povinností pro online tržiště je pravidlo „poznej svého obchodního zákazníka“ (*know your business customer rule*). Za účelem transparentního a bezpečného online prostředí musí provozovatel online tržiště znát od

méně než 50 zaměstnanců a roční obrát a/nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů EUR.

³²⁰ Čl. 19 DSA

³²¹ Čl. 20 DSA

³²² Čl. 22 DSA

³²³ Čl. 23 DSA

³²⁴ Online tržiště, Ministerstvo průmyslu a obchodu; [online]. [cit. 2023-04-28] Dostupné na:

<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/online-trziste--271279/>

³²⁵ Čl. 29 DSA

obchodníka kontaktní údaje, kopii dokladu totožnosti obchodníka či jinou elektronickou identifikaci, údaje o platebním účtu obchodníka, obchodní či jiný veřejný rejstřík a identifikační údaje z něj, pakliže je v takovém obchodník zapsán, a autocertifikaci obchodníka, kterou se zavazuje nabízet pouze výrobky nebo služby, jež jsou v souladu s použitelným právem Unie. Tyto údaje musí poskytovatel zkontrolovat, uchovávat a případně poskytnout příslušným veřejným orgánům.³²⁶ Poskytovatel online tržiště má dále povinnost koncipovat své online rozhraní tak, aby obchodník nabízející zde své služby mohl splnit své informační povinnosti vůči příjemcům služby. Tyto informace poskytovatel poté kontroluje.³²⁷ Dle DSA má také poskytovatel online tržiště povinnost informovat příjemce služby o případné nezákonnosti služby nebo výrobku, který si od obchodníka zakoupil, jakož i o totožnosti takového obchodníka a prostředcích náhrady.³²⁸

Speciální a zároveň nejpřísnější úpravu obsahuje DSA co se týče regulace velmi velkých online platforem a velmi velkých vyhledávačů. Zatímco DMA se rovněž zaměřuje na regulaci velmi velkých platforem neboli jak je v DMA uvedeno tzv. strážci digitálního světa (*gatekeepers*), DSA se u těchto subjektů zaměřuje na zmírnění rizik, co se moderování obsahu týče³²⁹.

Dle DSA jsou velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače povinny vypracovávat posouzení veškerých systémových rizik plynoucích z jimi poskytovaných služeb. Takové posouzení rizik musí zahrnovat šíření nezákonného obsahu prostřednictvím jejich služeb, jakékoli skutečné nebo předvídatelné nepříznivé dopady na výkon základních práv, jakékoli skutečné nebo předvídatelné nepříznivé dopady na občanský diskurz, volební procesy a veřejnou bezpečnost a jakékoli skutečné nebo předvídatelné nepříznivé dopady související s genderově podmíněným násilím, ochranou veřejného zdraví a nezletilými osobami a se závažnými negativními důsledky pro tělesnou a duševní pohodu osob. Při posuzování rizik musí zohlednit faktory jako jsou jejich doporučovací nebo algoritmičké systémy, systémy moderování obsahu, smluvní podmínky, systémy výběru a prezentování reklamy a postupy poskytovatele týkající se dat.³³⁰

Důležitou povinností, kterou DSA pro velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače zavádí, je zavedení účinných opatření určená ke zmírnění systémových rizik. DSA uvádí i demonstrativní výčet možných opatření, mezi které patří například úprava fungování dané služby, smluvních podmínek, postupů při moderování obsahu, algoritmičkových, doporučovacích nebo reklamních systémů nebo zahájení či úprava spolupráce s důvěryhodnými oznamovateli nebo jinými poskytovateli platforem.³³¹

³²⁶ Čl. 30 DSA

³²⁷ Čl. 31 DSA

³²⁸ Čl. 32 DSA

³²⁹ Savin, A. The EU Digital Services Act: Towards a More Responsible Internet. *Journal of Internet Law*. 2021, s. 11 [online]. [cit. 2023-04-28]

³³⁰ Čl. 34 DSA

³³¹ Čl. 35 DSA

Velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače jsou také dle DSA povinny se alespoň jednou ročně na vlastní náklady podrobit nezávislým auditům prováděným subjektem s dostatečnou expertízou. Tyto audity mají posoudit dodržování příslušných povinností dle DSA a také veškerých závazků přijatých na základě kodexů chování a krizových protokolů dle DSA. V případě, že zpráva o auditu není kladná, musí poskytovatelé přijmout opatření v souladu se zprávou o auditu a do jednoho měsíce přijmout zprávu o provedení doporučení auditu, v níž uvedou informace ohledně přijatých opatření.³³²

DSA dále zakotvuje pro velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače povinnosti s ohledem na transparentnost týkající se doporučovacích systémů³³³ a reklamy³³⁴. Povinnosti, týkající se regulace reklamy, zahrnují shromažďování a zpřístupňování informací o reklamě a inzerentovi, kteří zobrazují svou reklamu na příslušné službě. Nadto jsou velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače povinny poskytnout koordinátorovi digitálních služeb na vyžádání přístup k údajům nezbytným pro sledování a hodnocení dodržování DSA³³⁵ a jsou také povinny zřídit nezávislý útvar zajišťování souladu s DSA, který má dostatečné postavení a pravomoci pro monitorování dodržování povinností dle DSA³³⁶.

DSA také představuje dva instituty pro velmi velké online platformy a velmi velké vyhledávače, které podporuje jako dobrovolné způsoby samoregulace, a sice kodexy chování a krizové protokoly. Kodexy chování jsou zaměřeny na řešení běžného provozu platformy s ohledem na systémová rizika a nelegální obsah, zatímco krizové protokoly mají řešit krizové situace, které sestávají z mimořádných okolností s dopadem na veřejnou bezpečnost nebo veřejné zdraví.³³⁷

6.2 Akt o digitálních trzích

Druhým nařízením, které je součástí nového digitálního legislativního balíčku EU, je DMA. Jak již bylo výše zmíněno, jedná se o předpis veřejnoprávní povahy mající charakter předpisu regulujícího soutěžní právo. Na rozdíl od soutěžního práva však úprava DMA necílí na subjekty mající na relevantním trhu dominantní postavení ale na subjekty dosahující určité velikosti bez ohledu na ostatní subjekty. Tím tedy míří na úzkou skupinu největších a nejvlivnějších online platform, kterým stanovuje další povinnosti a činní je více odpovědnými za jejich velký celospolečenský vliv.³³⁸

³³² Čl. 37 DSA

³³³ Čl. 38 DSA

³³⁴ Čl. 39 DSA

³³⁵ Čl. 40 DSA

³³⁶ Čl. 41 DSA

³³⁷ Čl. 45-48 DSA

³³⁸ LICHMAN, D., Akt o digitálních trzích aneb nová unijní regulace online prostředí. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C.H. Beck, 2021. ISSN 1210-6410. s. 324 [online]. [cit. 2023-04-28]

DMA předně zavádí pojem „hlavní služba platformy“ (*core platform services*), které mají největší podíl na narušování vnitřního trhu EU. Mezi tyto služby řadí DMA online zprostředkovatelské služby, internetové vyhledávače, sociální sítě, platformy na sdílení videí, interpersonální komunikační služby nezávislé na číslech, operační systémy, webové prohlížeče, virtuální asistenty, služby cloud computingu a online reklamní služby.³³⁹

Toto je důležité zejména pro vymezení stěžejního pojmu DMA, a sice tzv. „strážce přístupu“ (*gatekeepers*). Právě na tyto subjekty, z důvodu obavy z nežádoucích dopadů na vnitřní trh EU, DMA míří svoji regulací. Za strážce přístupu lze považovat subjekty, které kumulativně splňují tři podmínky, a sice: mají významný dopad na vnitřní trh, poskytují již zmíněné hlavní služby platformy, které jsou zároveň branou pro podnikatelské uživatele k oslovení koncových uživatelů a mají nebo v blízké budoucnosti získají zavedené a trvalé postavení.³⁴⁰ DMA dále tyto tři kritéria kvantifikuje. Pro významný dopad na vnitřní trh je potřeba aby daný subjekt dosáhl v každém z posledních tří účetních období v EU ročního obrátu nejméně 7,5 miliardy EUR, nebo průměrné tržní kapitalizace či rovnocenné reálné tržní hodnoty nejméně 75 miliard EUR, a poskytoval stejnou hlavní službu platformy alespoň ve třech členských státech EU. Pro druhou zmíněnou podmínku je nutno, aby daný subjekt poskytoval hlavní službu platformy, jež měla v uplynulém účetním období alespoň 45 milionů uživatelů usazených nebo nacházejících se v Unii a ročně alespoň 10 000 aktivních podnikatelských uživatelů usazených v EU. Pro splnění podmínky zavedeného a trvalého postavení je pak nutné, aby daný subjekt splňoval hodnoty druhé zmíněné podmínky po dobu tří účetních období.³⁴¹

Při splnění výše zmíněných podmínek musí předmětný subjekt notifikovat Komisi o této skutečnosti a poskytnout potřebné informace pro vyhodnocení jeho postavení jako strážce přístupu. Předmětný subjekt také může poskytnout komisi argumenty, které mají dokázat, že přestože splňuje prahové hodnoty výše zmíněných podmínek, nespĺňuje podmínky strážce přístupu dle DMA, a to výjimečně z důvodu okolností, za nichž příslušná hlavní služba platformy působí. Komise poté vyhodnotí, jestli předmětný subjekt skutečně je v postavení strážce přístupu či nikoliv.³⁴²

Pro strážce přístupu EU skrze DMA zavedla řadu nových povinností, kategoricky rozdělených na povinnosti, které lze zavést bez dalšího upřesnění³⁴³, povinnosti, u kterých bude možné další upřesnění skrze regulatorní dialog s Komisí, upravený DMA³⁴⁴ a nakonec povinnosti týkající se interoperability interpersonálních komunikačních služeb nezávislých na číslech³⁴⁵. Konkrétních povinností, které

³³⁹ Čl. 2 odst. 2 DMA

³⁴⁰ Čl. 3 odst. 1 DMA

³⁴¹ Čl. 3 odst. 2 DMA

³⁴² Čl. 3 odst. 3 až 5 DMA

³⁴³ Čl. 5 DMA

³⁴⁴ Čl. 6 DMA

³⁴⁵ Čl. 7 DMA

DMA zavádí, ať už komisivní či omisivní povahy, je mnoho, a proto pro účely této diplomové práce uvedu pouze vybrané z nich, kterým přisuzuji větší důležitost.

Strážci přístupu mají dle DMA zákaz zpracovávat pro reklamní účely osobní údaje uživatelů, kteří využívají služeb třetích stran, využívajících hlavní služby platform strážců přístupu, směřovat osobní údaje uživatelů pocházející z jiných služeb poskytovaných strážcem přístupu anebo přihlásit uživatele k dalším službám poskytovaným strážcem přístupu s cílem kombinovat osobní údaje, ledaže ke všemu uvedenému udělil uživatel souhlas.³⁴⁶

Další povinnost zakotvená v DMA, která má narovnávat soutěžní prostředí, je zákaz strážcům přístupu, aby bránili podnikatelským uživatelům v nabízení produktů či služeb za jiných podmínek na vlastním online kanálu či skrze třetí stranu, než prostřednictvím zprostředkovatelské služby strážce přístupu.³⁴⁷ Zároveň musí strážci přístupu umožnit podnikatelským uživatelům bezplatné sdělování a propagování nabídek uživatelům získaným prostřednictvím jejich hlavní služby platformy a uzavírání smluv s těmito uživateli.³⁴⁸ Strážci přístupu dále nesmí jakkoliv bránit nebo omezovat podnikatelské nebo koncové uživatele v upozorňování orgánů veřejné moci na záležitosti nesouladu s právními předpisy ze strany strážce přístupu.³⁴⁹

Další povinnost, kterou DMA pro strážce přístupu zavádí, se týká problematiky online reklamy. Konkrétně jsou strážci přístupu povinni poskytnout inzerentům a vydavatelům na žádost informace o inzerci týkající se cen, a sice inzerentovi informace o částce, která byla zaplácena za reklamu vydavateli, a vydavateli informace o ziscích platformy za zadání reklamy.³⁵⁰

Mezi nové povinnosti pro strážce přístupu, které bude možno dále upřesnit regulatorním dialogem dle DMA, patří například zákaz využívání neveřejných dat podnikatelských uživatelů služeb strážců přístupu v hospodářské soutěži.³⁵¹ To míří především na online tržiště a obchody s aplikacemi, kde platformy sbírají data od svých podnikatelských uživatelů, kteréžto následně využívají v hospodářské soutěži.³⁵² Strážce přístupu dále musí například umožnit koncovým uživatelům snadno odinstalovat jakékoli aplikace a nebo nesmí při určování pořadí, indexaci a automatickém procházení zvýhodňovat své služby před službami třetích stran.³⁵³ Strážce přístupu také musí například poskytnout internetovým vyhledávačům na žádost data o pořadí, vyhledávání, kliknutích a zobrazeních týkající se

³⁴⁶ Čl. 5 odst. 2 DMA

³⁴⁷ Čl. 5 odst. 3 DMA

³⁴⁸ Čl. 5 odst. 4 DMA

³⁴⁹ Čl. 5 odst. 6 DMA

³⁵⁰ Čl. 5 odst. 9 a 10 DMA

³⁵¹ Čl. 6 odst. 2 DMA

³⁵² LICHMAN, D., Akt o digitálních trzích aneb nová unijní regulace online prostředí. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C.H. Beck, 2021. ISSN 1210-6410. s. 324 [online]. [cit. 2023-04-28]

³⁵³ Čl. 6 odst. 3 a 5 DMA

vyhledávání v jeho internetových vyhledávačích a nesmí používat nepřiměřené všeobecné podmínky pro ukončení poskytování jeho hlavní služby.³⁵⁴

7 Závěr

Tato diplomová práce se zabývá především institutem odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti, který je v současné době součástí velice diskutované problematiky poskytování služeb na internetu. Předně byl nastíněn samotný pojem internetu, jeho vývoj, základní technické parametry a přesah do práva jako všeobjímajícího fenoménu, a to za účelem přiblížení tohoto klíčového faktoru pro záměry této diplomové práce. Následně byla pozornost diplomové práce soustředěna na institut autorského práva a autorského díla, jakožto jednoho z primárních předmětů ochrany v souvislosti s odpovědností poskytovatelů služeb informační společnosti. Byly také rozebrány technické nástroje, které jsou na internetu často využívány k porušování autorských práv, tedy jejich vývoj, reakce práva na tuto problematiku a současný stav.

Stěžejní část práce se zabývá institutem služby informační společnosti a poskytovatele služeb informační společnosti. Definice pojmu služby informační společnosti byla analyzována z pohledu judikatury SDEU, jakožto předního orgánu vykládající tento pojem. Pojem poskytovatel služby informační společnosti byl kategorizován tak, jak je zakotven v právním řádu EU i České republiky s vymezením základní rozlišovací charakteristiky jednotlivých typů a jejich specifika společně s praktickými příklady. Analyzován byl také pojem poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online, jak je vymezen ve Směrnici o autorském právu na jednotném digitálním trhu, jeho specifika a režim právní odpovědnosti těchto poskytovatelů. Celistvě byl rozebrán odpovědnostní režim poskytovatelů služeb na internetu zahrnující vývoj tohoto specifického právního režimu. Byl analyzován institut bezpečného přístavu, sloužící, za splnění právem daných podmínek, k ochraně poskytovatelů služeb na internetu ve vztahu ke všem typům poskytovatelů. Rozvedeny byly procedury *notice-and-action* úzce související s institutem bezpečného přístavu a regulace obecné povinnosti monitorovat a filtrovat obsah ze strany poskytovatelů. Analyzována byla rovněž souvislost mezi odpovědností poskytovatelů služeb na internetu a porušováním autorských práv na internetu společně s možnostmi obrany autora.

Poslední část práce se zabývala zcela novými, v době vyhotovení této diplomové práce ještě neúčinnými, nařízeními, a sice aktem o digitálních službách a aktem o digitálních trzích, které jsou zcela novým počinem evropského zákonodárce, měnícím celé digitální prostředí v Evropské Unii. Toto nařízení bylo analyzováno zejména s ohledem na nové povinnosti, které pro poskytovatele služeb informační společnosti zavádí a také na nové instituty které předpokládá. Dle názoru autora se

³⁵⁴ Čl. 6 odst. 11 a 13 DMA

v případě dvou zmíněných nařízení jedná o legislativní kroky učiněné správným směrem. Vzhledem k velkému množství nových povinností, které tyto nařízení pro ISP zavádí, lze spatřovat odklon od pasivního přístupu k činnosti k aktivnímu přístupu. Autor má však za to, že regulace, především těch největších platforem, které mají nesporný celospolečenský vliv, je na místě a je potřeba transparentně vymezit jejich fungování. Tato nařízení tak mají potenciál stát se celosvětovým měřítkem transparentního a zodpovědného digitálního prostředí.

Diplomová práce jako celek tedy nabízí analýzu specifického režimu odpovědnosti poskytovatelů služeb na internetu s jeho souvislostmi, co se ochrany autorských práv týče a z ní patrný obrovský posun v právní regulaci této oblasti, kterou nejen český právní řád ale i právní řád EU doznal.

Seznam použitých zkratk

AZ	zákon č. 121/2000Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (autorský zákon)
DMA	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích)
DSA	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách)
DSM	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES
ECD	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu)
ISP	poskytovatel služeb informační společnosti
LZPS	Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
PSSOO	poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online
SDEU	Soudní dvůr Evropské Unie
ZSIS	zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů (zákon o některých službách informační společnosti)

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

1. ANDRUŠKO, Alena. Internet, informační společnost a autorské právo. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-327-3.
2. DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: právně rozdělený svět v globálním on-line prostředí. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2021 - 2022. ISBN 978-80-7630-017-0
3. DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: právo duševního vlastnictví v systému soukromého práva a výzvy informační společnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2019 - 2022. ISBN 978-80-87975-96-1.
4. HOLCOVÁ, I. A kol. Autorský zákon a předpisy související (včetně mezinárodních smluv a evropských předpisů). *Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 1692. ISBN 978-80-7598-049-6.
5. HUSOVEC, M. Zodpovednosť na Internete podľa českého a slovenského práva. CZ.NIC, z. s. p. o., 2014 , 234 s. ISBN 978-80-904248-8-3.
6. MAISNER, Martin. Zákon o některých službách informační společnosti - Komentář. Praha: C. H. Beck, 2016 224, s. ISBN 978-80-7400-449-0.
7. POLČÁK, Radim a kol. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 656 s. ISBN 978-80-7598-045-8.
8. POLČÁK, R. Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP. Brno: Computer Press a.s., 2007 , 154 s. ISBN 978-80-251-1777-4.
9. POLČÁK, Radim, Pavel KOUKAL, Rudolf LEŠKA, Matěj MYŠKA, Jiří HRABÁNEK aj. Autorský zákon. Komentář. Nakladatelství Leges. Dostupný v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
10. POLČÁK, Radim. Internet a proměny práva. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80- 87284-22-3.

11. POLČÁK, Radim; Jiří ČERMÁK; Zbyněk LOEBL a kol. Cyber Law in the Czech Republic. 2. ed. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2015, 236 s. ISBN 978-90-411-6076-8.
12. SAVIN, Andrej. EU Internet Law. 2. vydání. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, Inc., 2017, 384 s. ISBN 978-1-78471-795-7.
13. SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, et al. Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-240-0.
14. TELEČ, I., TŮMA, P. Autorský zákon, Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295, ISBN: 978-80-7400-748-4

Seznam použitých internetových zdrojů

1. ISENBERG, David. Rise of the Stupid Network [online]. [cit. 2023-04-28]. Computer Telephony, August 1997; <https://www.hyperorg.com/misc/stupidnet.html>
2. ČSÚ: Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami – 2022 [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://www.czso.cz/csu/czso/1-pocitace-a-internet-v-domacnostech-4ebw3izyl9>
3. SALTZER J.H., REED D.P., CLARK D.D., End-To-End Arguments In System Design [online]. [cit. 2023-04-28]; <http://web.mit.edu/Saltzer/www/publications/endtoend/endtoend.pdf>
4. LEMLEY, Mark, LESSIG, Lawrence. The End of End-to-End: Preserving the Architecture of the Internet in the Broadband Era (October 1, 2000). UCLA Law Review, roč. 2001, č. 48 [online]. [cit. 2023-04-28]; https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID247737_code001106520.pdf?abstractid=247737&mirid=1
5. BARLOW, J.P., A Declaration of the Independence of Cyberspace [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://www.eff.org/cyberspace-independence>

6. ČERMÁK, Jiří. Ochrana autorského práva v prostředí peer to peer sítí typu BitTorrent s přihlédnutím k rozsudku ve věci The Pirate Bay. Právní rozhledy 2010, č. 8. [online]. [cit. 2023-04-28]; Dostupné na Beck-online.
7. Ústavní soud přezkoumá důležitý verdikt ke stahování filmů na Ulož.to, Česká justice. [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://www.ceska-justice.cz/2022/12/ustavni-soud-prezkouma-dulezity-verdikt-ke-stahovani-filmu-na-uloz-to/>
8. MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: hranice režimu Safe Harbour. Bulletin advokacie. 2017, č. 1-2 [online]. [cit. 2023-04-28]; <http://www.bulletin-advokacie.cz/pasivni-vs.-aktivni-hosting-hranice-rezimu-safe-harbour?browser=full>
9. MAISNER, Martin. Filtrování ze strany ISP ve světle aktualit evropského práva. Bulletin advokacie. 2017, č. 4 [online]. [cit. 2023-04-28]; <http://www.bulletin-advokacie.cz/filtrovani-ze-strany-isp-ve-svetle-aktualit-evropskeho-prava>
10. POLČÁK, Radim. Protiprávní jednání a škoda online. Bulletin advokacie. 2021, č. 6 [online]. [cit. 2023-04-28]; https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_6_2021_web2.pdf
11. SLIWKA, R. Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. Revue pro právo a technologie. 2020, č. 21. [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://journals.muni.cz/revue/article/download/13228/pdf>
12. ANGELOPOULOS, Christina. Filtering the Internet for Copyrighted Content in Europe. SSRN. Elsevier 2012, s. 2. [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://ssrn.com/abstract=1983866>
13. LESSIG L. (2004) Free Culture. New York: The penguins Press, s. 305 [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://lessig.org/product/free-culture/>
14. CAUFFMAN, C., & GOANTA, C. (2021). A New Order: The Digital Services Act and Consumer Protection. European Journal of Risk Regulation, 12(4), 758-774. doi:10.1017/err.2021.8, Published by Cambridge University Press, s. 764 [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/8E34BA8A209C61C42A1E7ADB6BB904B1/S1867299X21000088a.pdf/a-new-order-the-digital-services-act-and-consumer-protection.pdf>

15. SAVIN, A. The EU Digital Services Act: Towards a More Responsible Internet. Journal of Internet Law. 2021, s. 7. [online]. [cit. 2023-04-28]; https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3786792
16. LICHMAN, D., Akt o digitálních trzích aneb nová unijní regulace online prostředí. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C.H. Beck, 2021. ISSN 1210-6410. s. 324 [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgfpxa4s7hfpxgxztgi2a&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>

Seznam použitých právních předpisů

1. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (autorský zákon)
2. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o některých službách informační společnosti).
4. Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 99/2019 Sb. o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
8. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES ze dne 20. července 1998, kterou se mění směrnice 98/34/ES o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů; <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/ALL/?uri=CELEX%3A31998L0048>

9. Směrnice 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu; <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/?uri=CELEX:32000L0031&qid=1499526627574>
10. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti; <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/ALL/?uri=CELEX:32001L0029>
11. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32002L0021>
12. Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti; <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32015L1535>
13. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES; <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790&from=EN>
14. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019L0770>
15. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019L0770>
16. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R1925>

Seznam použité judikatury

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 23 Cdo 1840/2021

2. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2020 sp. zn. 1 Nc 27/2020-14
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021 sp. zn. 23 Cdo 2793/2020-409
4. Rozsudek SDEU ze dne 29. 1. 2008 ve věci C-275/06, Promusicae
5. Rozsudek SDEU ze dne 16. 10. 2008 ve věci C-298/07, Bundesverband
6. Usnesení SDEU ze dne 19. 2. 2009 ve věci C-557/07, Tele2
7. Rozsudek SDEU ze dne 23. 3. 2010 ve spojených věcech C-236/08 až C-238/08, Google France
8. Rozsudek SDEU ze dne 12. 7. 2011 ve věci C-324/09, eBay
9. Rozsudek SDEU ze dne 24. 11. 2011 ve věci C 70/10 Scarlet Extended SA v SABAM
10. Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 2. 2012 ve věci C-360/10 SABAM v Netlog NV
11. Rozsudek SDEU ze dne 13. 2. 2014 ve věci C-466/12 Nis Svensson, Sten Sjorgen, Madelaine Sahlman, Pia Gadd proti Retriever Sverige AB
12. Rozsudek SDEU ze dne 11. 9. 2014 ve věci C-291/13, Papasavvas
13. Usnesení SDEU ze dne 21. 10. 2014 ve věci C-348/13 Bestwater
14. Rozsudek SDEU ze dne 8. 9. 2016 ve věci C-160/15 GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc. a Brit Geertruida Dekker
15. Rozsudek SDEU ze dne 15. 9. 2016 ve věci C-484/14, Mc Fadden
16. Rozsudek SDEU ze dne 14. 6. 2017 ve věci C-610/15, Stichting Brein
17. Rozsudek SDEU ze dne 20. 12. 2017 ve věci C-434/15, Uber Spain
18. Rozsudek SDEU ze dne 10. 4. 2018 ve věci C-320/16, Uber France

19. Rozsudek SDEU ze dne 5. 6. 2019 ve věci C-142/18, Skype Communications
20. Rozsudek SDEU ze dne 19. 12. 2019 ve věci C-390/18, Airbnb Ireland
21. Rozsudek SDEU ze dne 9. 3. 2021 ve věci C-392/19, VG Bild-Kunst
22. Rozsudek SDEU ze dne 17. 6. 2021 ve věci C-597/19, M.I.C.M.
23. Rozsudek SDEU ze dne 22.6.2021 ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18, Frank Peterson vs. Google LLC, Youtube Inc., Youtube LLC, Google German GmbH a Elsevier Inc. Vs. Cyando AG
24. Rozsudek United States Court of Appeals for the Ninth Circuit ve věci A&M Records, Inc. v. Napster, Inc., 114 F. Supp. 2d 896 (N.D. Cal. 2000), aff'd in part, rev'd in part, 239 F.3d 1004 (9th Cir. 2001)
25. Rozhodnutí Viacom v. YouTube (Viacom International, Inc. v. YouTube, Inc., No. 07 Civ. 2103)
26. Rozhodnutí United States District Court for the Southern District of New York ve věci Cubby, Inc. v. CompuServe Inc. ze dne 29. října 1991

Seznam ostatních zdrojů

1. KUČERA, Z., Omezení delikttní odpovědnosti ISP, Studijní text k předmětu Právo informačních a komunikačních technologií I, PF UK [online]. [cit. 2023-04-28]
2. KUČERA, Z., Fungování kyberprostoru, Studijní text k předmětu Právo informačních a komunikačních technologií I, PF UK [online]. [cit. 2023-04-28]
3. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě ze dne 6. 5. 2015. [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0192>
4. International Comparison of Approaches to Online Copyright Infringement: Final Report. The Intellectual Property Office. 2015 [online]. [cit. 2023-04-28].; https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/549462/International_Comparison_of_Approaches_to_Online_Copyright_Infringement.pdf

5. Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů
6. Důvodová zpráva k zákonu č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
7. Sdělení Komise z 11. ledna 2012 Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru pro regiony: A coherent framework for building trust in the digital single market for e-commerce and online services. [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52011DC0942R%2801%29>
8. Digital Millenium Copyright Act z roku 1998; <https://www.congress.gov/105/plaws/publ304/PLAW-105publ304.pdf>
9. Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu ze dne 4.6.2021 [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52021DC0288>
10. Federal Networking Council, Internet Monthly Reports, October 1995, Internet Definitions [online]. [cit. 2023-04-28]; <https://www.cs.columbia.edu/~hgs/internet/definition.html>
11. Europe's Digital Decade: digital targets for 2030 [online]. [cit. 2023-04-28]; https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en
12. Důvodová zpráva k DSA; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0825&from=cs>
13. Důvodová zpráva k DMA; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020PC0842&from=en>
14. The Digital Services Act: ensuring a safe and accountable online environment [online]. [cit. 2023-04-28]; https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act-ensuring-safe-and-accountable-online-environment_en

15. Online tržiště, Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2023-04-28];
<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/online-trziste--271279/>

Internet a autorské právo - odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti

Abstrakt

Diplomová práce se primárně zabývá odpovědností poskytovatelů služeb informační společnosti, se zaměřením na relevantní právní úpravu na úrovni Evropské unie a také národní úpravu České republiky. Cílem autora je podat komplexní právní analýzu této problematiky s ohledem na porušování autorských práv na internetu.

Úvodní kapitola je věnována vymezení samotného pojmu internet, popsání počátků této technologie a základních technických parametrů internetu. V následující kapitole jsou rozebrány instituty autorského práva a autorského díla a jejich vztah k rozvoji a komercializaci internetu. Nastíněny jsou také hlavní technologické nástroje, které byly a jsou používány k porušování autorských práv na internetu a právní úprava a judikatura s tím související.

Stěžejní část práce se zaměřuje na definici pojmů služba informační společnosti a poskytovatel služby informační společnosti společně s relevantní judikaturou Soudního dvora Evropské unie. Poskytovatelé informační společnosti jsou rozděleni do příslušných kategorií dle povahy služby, kterou poskytují, a jsou také uvedeny definiční znaky každé kategorie. Je analyzována relevantní právní úprava speciálního odpovědnostního režimu, který se na poskytovatele služeb informační společnosti aplikuje, a to jak na úrovni Evropské unie, tak na úrovni právního řádu České republiky. Rozvedeny a podrobně analyzovány jsou rovněž náležitosti, které musí poskytovatel služeb informační společnosti splnit, aby na něj byl tento speciální odpovědnostní režim aplikován, a to s přihlédnutím k relevantní judikatuře Soudního dvora Evropské unie, která tyto podmínky značně upřesňuje. Přiblížena je také souvislost mezi odpovědností poskytovatelů služeb na internetu a porušováním autorských práv společně s možnostmi obrany autora.

Závěrečná část práce je věnována novým, vysoce však relevantním, legislativním počínům Evropské unie, které mají dalekosáhlý dopad nejen na odpovědnost poskytovatelů služeb na internetu ale na celkové digitální prostředí v Evropské unii.

Klíčová slova: internet – autorské právo – odpovědnost poskytovatelů služeb na internetu

Internet and copyright – liability of information society service providers

Abstract

The diploma thesis primarily deals with the liability of information society service providers with a focus on relevant legislation at the level of the European Union as well as the national legislation of the Czech Republic. The author's goal is to provide a comprehensive legal analysis of this issue with respect to copyright infringement on the internet.

The opening chapter is dedicated to providing a definition of the term internet itself, the description of the beginnings of this technology and the basic technical parameters of the internet. The subsequent chapter provides an analysis of the institutes of copyright and copyright work and their relationship to the development and commercialization of the internet. The main technological tools that have been and are being used to infringe copyright on the internet are also outlined and the legislation and case law related to it.

The core part of the thesis focuses on the definition of the terms information society service and information society service provider together with the relevant jurisprudence of the Court of Justice of the European Union. Information society service providers are divided into relevant categories, according to the nature of the service they provide, and the defining characteristics of each category are also listed. The thesis then provides an analysis of relevant legal regulation of the special liability regime, which is applied to information society service providers, both at the level of the European Union and at the level of the legal order of the Czech Republic. The requirements that the information society service provider must fulfil in order for this special liability regime to be applied to it are also elaborated and analysed in detail, taking into account the relevant jurisprudence of the Court of Justice of the European Union, which greatly specifies these conditions. The link between the liability of information society service providers and copyright infringement is specified, together with the possibilities of the author's defence.

The final part of the work is dedicated to new, but highly relevant, legislative initiatives of the European Union, which have a far-reaching impact not only on the liability of information society service providers, but on the overall digital environment in the European Union.

Keywords: internet - copyright - liability of information society service providers